

Ekonomická Univerzita

Dátum exportu: 07.09.2011 10:09

1. **Eurozóna tu nebude s nami naveky**
[Téma: Ekonomická univerzita; HN; 01/08/2011; s.: 8; ROZHOVOR TÝŽDŇA; Martina Štefanková, Marek Ročkář]
2. **Eurozóna tu nebude s nami naveky**
[Téma: Ekonomická univerzita; hnonline.sk; 01/08/2011; HNonline; red]
3. **Trebišov hrozí nútená správa**
[Téma: Ekonomická univerzita; hnonline.sk; 02/08/2011; HNonline; TASR]
4. **Mestu Trebišov hrozí nútená správa**
[Téma: Ekonomická univerzita; Košický Korzár; 02/08/2011; 178/2011; Zemplínsky; TASR]
5. **Neobyčajný slovník**
[Téma: Ekonomická univerzita; Trend; 04/08/2011; 31/2011; s.: 63; SAVOIR VIVRE; d]
6. **Ženy na najvyšších postoch. Ich podiel sa zvyšuje**
[Téma: Ekonomická univerzita; noviny.sk; 02/08/2011; noviny.sk; noviny.sk/SITA]
7. **TREBIŠOV: Mestu hrozí nútená správa**
[Téma: Ekonomická univerzita; aktuality.sk; 03/08/2011; Aktuality.sk; TASR]
8. **Drahé kakao a cukor nám robia problémy**
[Téma: Ekonomická univerzita; HN; 04/08/2011; s.: 13; FIRMY & FINANČIE; Jakub Mendel]
9. **KRAS vyhlásil ďalší ročník EFFIE**
[Téma: Ekonomická univerzita; strategie.sk; 03/08/2011; strategie.sk; KRAS]
10. **Exprezident Kováč sa dožíva 81 rokov**
[Téma: Ekonomická univerzita; aktualne.sk; 04/08/2011; Domov; TASR]
11. **Desaťročnica infozákona**
[Téma: Ekonomická univerzita; Markíza, 19:00; 04/08/2011; Televízne noviny; Z domova; Martina Dratvová]
12. **Bez imigrantov by bol svet ako bez sťahovavých vtákov**
[Téma: Ekonomická univerzita; Pravda; 06/08/2011; s.: 16,17,18,19; Rozhovor; Vladimír Jancura]
13. **Ľudia, ktorí vdýchnu značke život**
[Téma: Ekonomická univerzita; Profit; 10/08/2011; 16/2011; s.: 22,23,24,25,26,27,28,29; Téma čísla; Petra Švorcová]
14. **TREND Barometer**
[Téma: Ekonomická univerzita; Trend; 11/08/2011; 32/2011; s.: 7; Názory; redakcia]
15. **Bez migrantov by bol svet ako bez sťahovavých vtákov**
[Téma: Ekonomická univerzita; pravda.sk; 10/08/2011; Svet; Vladimír Jancura]
16. **Titul MBA nie je len pre vysokoškolákov**
[Téma: Ekonomická univerzita; HN; 11/08/2011; s.: 18; KARIÉRA; Vladimír Vanko]
17. **Na konkurenciu sa teším**
[Téma: Ekonomická univerzita; banky.sk; 10/08/2011; banky.sk; Jozef Ryník]
18. **Vyhrajte knihu Františka Palka "Európsky menový a fiškálny vývoj v kontexte Slovenska"**
[Téma: Ekonomická univerzita; investujeme.sk; 12/08/2011; Investujeme.sk; redakcia]
19. **Sústredenie absolvujú v Bratislave**
[Téma: Ekonomická univerzita; Šport; 12/08/2011; 187/2011; s.: 32; VOLEJBAL; LUCIA JEŽIKOVÁ]
20. **Musíme sa držať Nemecka**
[Téma: Ekonomická univerzita; SME; 13/08/2011; s.: 7; Ekonomika; Marianna Onuferová, Juraj Javorský]
21. **Senkovič: Kríza bude trvať ešte desať rokov**
[Téma: Ekonomická univerzita; Pravda; 15/08/2011; s.: 12,13; správy; Michal Holeš]
22. **Analýza týždňa - svetová finančná kríza, navýšenie eurovalu**
[Téma: Ekonomická univerzita; Rádio Slovensko, 12:30; 12/08/2011; Z prvej ruky; Z domova; Boris Chmel]
23. **Prísľub útočného futbalu**
[Téma: Ekonomická univerzita; Šport; 13/08/2011; 188/2011; s.: 28; FUTBAL; MIROSLAV TOMÁŠIK]
24. **Budú pokračovať preteky na akciových trhoch?**
[Téma: Ekonomická univerzita; Pravda; 18/08/2011; s.: 36,37; názory; Božena Chovancová]

25. Kauza parkoviská bude stáť Trebišov ďalších 33-tisíc

[Téma: Ekonomická univerzita; Košický Korzár; 19/08/2011; 193/2011; Zemplínsky; Lýdia Vereščaková]

26. AMERIKA sa priblížila k študentom

[Téma: Ekonomická univerzita; HN; 23/08/2011; s.: 10,11; Vzdelávanie; mk]

27. Poslanec vrazil čašníčkovi

[Téma: Ekonomická univerzita; Plus jeden deň; 23/08/2011; s.: 8,9; SLOVENSKO; PETRA KLIMEŠOVÁ, MARTIN MITOŠINKA]

28. Kým človek žije, nemal by prestať snívať

[Téma: Ekonomická univerzita; Slovenka; 23/08/2011; 34,35/2011; s.: 79; Nezaradené; MÁRIA LEŠKOVÁ]

29. Bratislavu chcú zmeniť na vedecký raj

[Téma: Ekonomická univerzita; SME; 24/08/2011; s.: 5; Bratislava; Lucia Tkáčiková]

30. Študenti utekajú na školy za hranice

[Téma: Ekonomická univerzita; sme.sk; 23/08/2011; Bratislava; Lucia Tkáčiková]

31. S kartou narábať ako s peňaženkou

[Téma: Ekonomická univerzita; HN; 25/08/2011; s.: 22; Zabezpečená internetová platba; redakcia]

32. Neobyčajný slovník

[Téma: Rektor EU; Trend; 04/08/2011; 31/2011; s.: 63; SAVOIR VIVRE; d]

33. TREND Barometer

[Téma: Rektor EU; Trend; 11/08/2011; 32/2011; s.: 7; Názory; redakcia]

34. AMERIKA sa priblížila k študentom

[Téma: Rektor EU; HN; 23/08/2011; s.: 10,11; Vzdelávanie; mk]

1. Eurozóna tu nebude s nami naveky

[Téma: Ekonomická univerzita; HN; 01/08/2011; s.: 8; ROZHOVOR TÝŽDŇA; Martina Štefanková, Marek Ročkář]

Dlhová kríza. Analytik a člen predstavenstva spoločnosti Trim Broker Ronald Ižip pre Hospodárske noviny.

Globálna ekonomika sa začína spomaľovať najmä kvôli zle nastavenej politike. Dôkazom toho sú problémy zadlžených krajín na čele s Gréckom. Situácia by sa však mohla zdramatizovať, ak by zbankrotovali USA, tvrdí Ižip.

Lídri eurozóny sa na posledných rokovaníach v Bruseli dohodli, že Grécko dostane pôžičku v hodnote 109 miliárd eur. Nebude mať tento úver iba krátkodobý dosah na upokojenie kapitálových trhov?

Bohužiaľ, ten účinok bude iba krátkodobý. Skutočný problém Grécka sa pôžičkou nerieši. Problém je v tom, že Grécko má nadmerný dlh a nedokáže ho splácať žiadnym spôsobom. To znamená, že grécka ekonomika je na tom veľmi zle a nedokáže vyprodukovať toľko, aby splácala dlh, ktorý bude stále narastať. Táto situácia sa bude znovu a znovu opakovať po nejakom čase - po roku alebo možno už po niekoľkých mesiacoch, čo už vlastne naznačili aj finančné trhy. Takže pôžička rozhodne nevyriešila problémy z dlhodobého hľadiska.

Do záchranu Grécka sa má zapojiť aj súkromný sektor. Najväčšie obavy boli o nemecké banky. Prídu tieto banky o miliardy eur, alebo sa im vráti to, čo investovali?

Neobával by som sa o nemecké banky. Aj keď sú veľké a majú kopy zlých úverov, boli už pripravené na krach Grécka, a tie banky, ktoré mohli, už grécke dlhopisy predali. Európske banky ako celok na prerolovaní dlhu niečo stratia. Hovorí sa, že to bude asi 21 percent z hodnoty dlhu. Avšak nie je to tragédia. Tým, že sa bude Grécko a ostatné krajiny eurozóny ďalej zadlžovať, na tom zas banky zarobia. To nie je kľúčový problém. Ten vidím pri gréckych a iných bankách periférnych krajín, ktoré by v prípade väčších problémov stratili veľkú časť svojho kapitálu.

Druhá grécka záplata mala zabrániť aj tomu, aby sa dlhová nákaza nešírila na ďalšie krajiny, napríklad Taliansko. Lenže Taliansko má naďalej vysoké úroky na dlhopisoch. Takže pôžička Grécku nezabránila ani rozširovaniu sa klubu krachujúcich krajín?

To by som nepovedal. Euroval získal veľmi veľké právomoci. Napríklad v tom, že môže kupovať problematické dlhopisy priamo z trhu. Získal právomoc, že môže rekapitalizovať banky. Tých právomocí je strašne veľa. Je to dôsledkom toho, že politici chcú, aby sa dlhová kríza nešírila ďalej. Potenciálne vytvorili mechanizmus, ktorým je možné zabrániť prudkej panike alebo nákaze, čo predtým nebolo. Z

tohto dôvodu to splnilo svoje očakávania. No dlhopisový trh ukazuje, že problém pretrváva, pretože euroval nevyriešil podstatu problému. Navyše euroval má jeden veľký problém - nemá peniaze. Bude potrebovať ďalšie zvyšovanie vkladov členských krajín, aby mohol garantovať všetko, čo sľúbili politici.

Doteraz museli krajiny o pôžičku z eurovalu požiadať. Pomoc bola schvaľovaná. Po novom budú môcť peniaze čerpať aj krajiny, ktoré o pomoc dosiaľ nežiadali priamo cez úverové linky. Je takéto opatrenie v poriadku?

Je to dobrý nápad v tom zmysle, že zabráni, aby sa kríza šírila príliš prudko. Ale to len indikuje, že problematické krajiny sa budú ďalej zadlžovať. A bude to na úkor eurovalu a tých krajín, ktoré financujú euroval.

Vravíte, že euroval nič nevyriešil. Čo by riešením bolo?

Riešením je reštrukturalizácia gréckeho dlhu. Iná možnosť nie je. To, čo chceli spraviť politici, bolo znížiť úroky Grécka na minimum, čo sa im v podstate podarilo. Ale stále je dlh Grécka taký veľký, že bude naďalej rásť. Takej ekonomike, ktorá nie je konkurencieschopná, nedokážete rýchlo pomôcť.

Nové dane zavedené v Grécku dusia ekonomiku - teda tú časť, ktorá je dane ochotná platiť. Privatizácia sa odďaľuje, prepúšťanie štátnych zamestnancov viazne. Je toto schodná cesta ozdravenia Grécka?

Zvyšovanie daní v tomto momente nie je dobrý nápad. Ako hovoríte, dusí to ekonomiku. Vyššie dane prestávajú stimulovať ekonomický rast. Iná vec je snažiť sa získať daňové príjmy z tieňovej ekonomiky, ktorá je v Grécku veľmi veľká. Ale obávam sa, že táto krajina na to nemá kapacity, aby to bola schopná rýchlo implementovať.

Nemyslíte si, že bankrot Grécka sa ratingové agentúry snažia urýchliť tým, že im znižujú hodnotenie?

Myslím si, že ratingové agentúry sa konečne zobudili od roku 2007. Problémy totiž boli spôsobené aj tým, že dávali dobré známky cenným papierom, ktoré ich nemali mať. To bol veľký problém a teraz sa snažia byť trochu popredu. Ratingové agentúry sa zamerali nielen na Európu, ale aj na USA. Americký kongres preto už chce prísť s opatreniami, ktoré by znižovali váhu týchto agentúr. Ratingové agentúry sú vedomé, že situácia je horšia, ako ju prezentujú politici. Politici si to nechcú pripustiť, a tým pádom vytvárajú negatívne emócie voči agentúram, čo rozhodne nie je správne. Takto sa situácia nerieši.

Uvažuje sa aj o európskej ratingovej agentúre.

Sú úvahy o tom, že by mala vzniknúť nejaká vlastná ratingová agentúra eurozóny. Myslím si, že cieľom je, aby všetky krajiny eurozóny získali čo možno najvyšší rating. Rozhodne to nebude nič zmysluplné.

Ohrozí bankrot niektorú z problémových krajín - Taliansko, Portugalsko, Španielsko, Írsko - tak, ako to bolo v prípade Grécka?

Všetky z nich majú na to nábeh. Taliani začali trochu šetriť, ale to musia, lebo ich dlh je obrovský. Problém periférnych krajín spočíva v tom, že nedokážu byť dostatočne konkurencieschopné. Stále si požičiavajú a nakupujú tovary z lacnejších a produktívnejších krajín. Ten problém nikto nerieši.

Môže sa teda stať, že eurozóna sa raz rozpadne?

Žiadny politik to nepripúšťa, ale je to reálna možnosť. Ja v tom nevidím žiadny problém. Je to celok, ktorý funguje neefektívne a pokiaľ nepríde nejaké zmysluplné riešenie, tak nie je možné, aby eurozóna prežila. Iba ak by sa rozhodlo Nemecko, že celú ťarchu zoberie na seba a vymení tak veľmocenskú pozíciu v eurozóne za neustále finančné transfery neefektívnym krajinám. Ale aj do Nemecka prichádza kríza a situácia sa môže stať neúnosnou. Rozhodne by sme nemali byť prílišní optimisti v tom, že eurozóna tu bude s nami naveky.

Slovensku vstup do eurozóny pomohol alebo viac uškodil?

Zatiaľ prevažujú pozitíva. Ale v mnohých oblastiach sa už dostávame do bodu, keď nám euro škodí. Napríklad pri záväzkoch, ktoré máme v eurovale alebo pri exporte tovarov, na ktorý sme odkázaní. Tým, že bola zafixovaná silná slovenská koruna, je pre nás lepšie importovať veľa tovarov zo zahraničia. Spôsobil to napríklad to, že sme stratili svoju samostatnosť v produkcii potravín. Musíme ich dovážať. A pokiaľ by sa eurozóna rozpadla, kurz koruny by sa pravdepodobne výrazne oslabil, a tým pádom by sme museli dovážať oveľa drahšie tovary alebo energie.

Myslíte si, že naše záruky v eurovale sa niekedy pretavia do toho, že za problémové krajiny budeme musieť skutočne platiť ich dlhy?

Trajektória je jednoznačne nastavená. Tým krajinám treba stále pomáhať. Pokiaľ nepríde k hlbokému štrukturálnemu riešeniu, tak je pravdepodobné, že za naše záväzky budeme skutočne platiť.

Situácia s dlhom v USA sa komplikuje. Ich bankrot by tiež výrazne negatívne ovplyvnil svetovú ekonomiku vrátane Slovenska. Aký vývoj očakávate?

Myslím si, že sa na to treba pozrieť z opačného uhla pohľadu. Amerika sa nejako dohodne. Poznáme starý dobrý výrok Winstona Churchilla, ktorý povedal, že politici spravia dobré rozhodnutie až po tom, keď vyčerpajú všetky ostatné. Myslím si, že do tejto situácie sa pomaly dostávajú. Američania vedia, že si nemôžu dovoliť spraviť nejaký veľký problém. Práve preto sa dohodnú. Bankrot USA neprichádza do úvahy. To, čo do úvahy prichádza, je zníženie ratingu USA. Môže to spôsobiť dosť veľký chaos na finančnom trhu. Avšak výpredaj dolára a výpredaj dlhopisov sú už pravdepodobne na vrchole. Ak by sa situácia vyvíjala horším smerom, dolár a americké dlhopisy na tom skôr získajú, ako stratia.

Zníženie ratingu USA by sa však prelialo do Európy v podobe ďalšej recesie.

Vlna recesie už do Európy prichádza. Keď sa pozrieme na ekonomické dáta za posledné dva mesiace, tak vidíme výrazné spomaľovanie európskej ekonomiky, dokonca aj ekonomiky Nemecka. To, čo by spôsobili USA, by bol krátkodobý pokles na finančnom trhu, čo by malo negatívne dosahy na ceny aktív, ani nie tak na ekonomickú výkonnosť.

Nemecko ťahá Európu, USA a Čína ťahá Nemecko. V prípade, že by USA padli do bankrotu a nabalilo by sa k tomu prasknutie úverovej bubliny v Číne, asi by sme spoznali, čo je to skutočná recesia. Ako také niečo môže bežný človek prežiť s čo najmenšími stratami?

Globálna ekonomika nejde dobrým smerom. Stále tu máme mnoho bublín, ktoré prasknú. Myslím si, že situácia v USA nie je až také dramatická, ako sa vykresľuje. Ani selektívny bankrot v USA nemusí spôsobiť katastrofu. Otázna je Čína. Avšak tam nevieme, ako dlho bude trvať, kým ekonomika spomalí. Keď sa to stane, bude to mať negatívny dosah a svet opäť upadne do recesie. Ako sa pred tým chrániť? Možností pre bežných ľudí nie je veľa. Ale bol by som skeptický voči ďalšiemu zadlžovaniu sa jednotlivcov, k ďalším prehnaným optimistickým očakávaniam do budúcnosti a v súvislosti s investovaním do akcií či dlhopisov. Človek by sa mal vrátiť späť k starým dobrým konzervatívnym hodnotám. Na krízu totiž doplatia práve tí, ktorí majú ružové očakávania.

To by sa však odrazilo napríklad na zníženom úverovaní.

Jasné, vyschne likvidita a úroky by išli hore. Ale o tom sú centrálné banky a vlády, ktoré by spustili ďalšie stimuly, ďalšie uvoľňovanie peňazí. Ekonomika už nikdy nebude fungovať tak, ako predtým.

No ďalšie stimuly by znamenali riziko vysokej inflácie.

Áno, ale až z dlhodobejšieho hľadiska.

Potom však tento príbeh nemá happy end?

Happy end vidím v tom, že politika, ktorá fungovala v posledných desiatkach rokov, bola postavená na veľmi zlých základoch. Pred sebou vidíme dôsledky takéhoto fungovania - veľké štrukturálne nerovnováhy, budovanie sociálneho štátu, dávanie niečoho niekomu za nič, žitie na dlh atď. Takýto systém je dlhodobo neudržateľný a musí skončiť. Politici sa musia zhodnúť na novom zásadnom riešení svetovej ekonomiky. Všetko sa dá, ale tlačenie peňazí nie je ten správny spôsob.

Do čoho by ste odporúčali ľuďom v tomto čase investovať?

Hlavne by ľudia nemali sledovať správanie všetkých naokolo a kopírovať ho. Treba rozmýšľať nad tým, kam môže svet ísť. Momentálne veľa ľudí investuje do zlata. Väčšinou sa takéto niečo končí väčšou korekciou ceny. Teraz nie som priaznivcom nakupovania zlata. Bol som ním pred dvoma rokmi, keď malo zlato polovičnú cenu. Nie teraz. S tým, ako nastanú problémy v eurozóne, USA alebo kdekoľvek inde, všetky aktíva klesnú. Či sú to akcie, dlhopisy alebo komodity. Možno o pár mesiacov príde čas, keď človek skutočne bude môcť spraviť životnú investíciu - nakúpiť zlato, komodity alebo energie. Momentálne sú najväčší investori naložení v hotovosti, aby boli flexibilní voči tomu, čo sa stane. To odporúčam všetkým ostatným - neviazať si peniaze na príliš dlhodobé veci.

Kto je Ronald Ižip

Vyštudoval špecializáciu peňažníctvo na Národohospodárskej fakulte **Ekonomickej univerzity v Bratislave**. Svoju kariéru začal ako diler v lokálnej slovenskej banke, kde pôsobil na pozícii vedúceho

oddelenia peňažného trhu. Na finančných trhoch pôsobí už takmer 12 rokov. V súčasnosti je analytikom svetového finančného trhu.

Politici sa musia zhodnúť na novom zásadnom riešení svetovej ekonomiky. Všetko sa dá, ale tlačenie peňazí nie je ten správny spôsob.

Neobával by som sa o nemecké banky. Aj keď sú veľké a majú kopy zlých úverov, boli už pripravené na krach Grécka, a tie banky, ktoré mohli, už grécke dlhopisy predali, hovorí Ronald Ižip.

[Späť na obsah](#)

2. Eurozóna tu nebude s nami naveky

[Téma: Ekonomická univerzita; hnonline.sk; 01/08/2011; HNonline; red]

Dlhová kríza. Analytik a člen predstavenstva spoločnosti Trim Broker Ronald Ižip pre Hospodárske noviny.

Globálna ekonomika sa začína spomaľovať najmä kvôli zle nastavenej politike. Dôkazom toho sú problémy zadlžených krajín na čele s Gréckom. Situácia by sa však mohla zdramatizovať, ak by zbankrotovali Spojené štáty americké. Ohrozená je tak nielen existencia eura, ale aj samotnej eurozóny. "Je to celok, ktorý funguje neefektívne a pokiaľ nepríde nejaké zmysluplné riešenie, tak nie je možné, aby eurozóna prežila," tvrdí Ižip. Lídri eurozóny sa na posledných rokovaniach v Bruseli dohodli, že Grécko dostane pôžičku v hodnote 109 miliárd eur. Nebude mať tento úver iba krátkodobý dosah na upokojenie kapitálových trhov? Bohužiaľ, ten účinok bude iba krátkodobý. Skutočný problém Grécka sa pôžičkou nerieši. Problém je v tom, že Grécko má nadmerný dlh a nedokáže ho splácať žiadnym spôsobom. To znamená, že grécka ekonomika je na tom veľmi zle a nedokáže vyprodukovať toľko, aby splácala dlh, ktorý bude stále narastať. Táto situácia sa bude znovu a znovu opakovať po nejakom čase – po roku alebo možno už po niekoľkých mesiacoch, čo už vlastne naznačili aj finančné trhy. Takže pôžička rozhodne nevyrieši problémy z dlhodobého hľadiska. Do záchrany Grécka sa má zapojiť aj súkromný sektor. Najväčšie obavy boli o nemecké banky. Prídu tieto banky o miliardy eur, alebo sa im vráti to, čo investovali? Neobával by som sa o nemecké banky. Aj keď sú veľké a majú kopy zlých úverov, boli už pripravené na krach Grécka, a tie banky, ktoré mohli, už grécke dlhopisy predali. Európske banky ako celok na prerolovaní dlhu nič stratia. Hovorí sa, že to bude asi 21 percent z hodnoty dlhu. Avšak nie je to tragédia. Tým, že sa bude Grécko a ostatné krajiny eurozóny ďalej zadlžovať, na tom zas banky zarobia. To nie je kľúčový problém. Ten vidím pri gréckych a iných bankách periférnych krajín, ktoré by v prípade väčších problémov stratili veľkú časť svojho kapitálu. Druhá grécka záplata mala zabrániť aj tomu, aby sa dlhová nákaza nešírila na ďalšie krajiny, napríklad Taliansko. Lenže Taliansko má naďalej vysoké úroky na dlhopisoch. Takže pôžička Grécku nezabránila ani rozširovaniu sa klubu krachujúcich krajín? To by som nepovedal. Euroval získal veľmi veľké právomoci. Napríklad v tom, že môže kupovať problematické dlhopisy priamo z trhu. Získal právomoc, že môže rekapitalizovať banky. Tých právomocí je strašne veľa. Je to dôsledkom toho, že politici chcú, aby sa dlhová kríza nešírila ďalej. Potenciálne vytvorili mechanizmus, ktorým je možné zabrániť prudkej panike alebo nákaze, čo predtým nebolo. Z tohto dôvodu to splnilo svoje očakávania. No dlhopisový trh ukazuje, že problém pretrváva, pretože euroval nevyriešil podstatu problému. Navyše euroval má jeden veľký problém – nemá peniaze. Bude potrebovať ďalšie zvyšovanie vkladov členských krajín, aby mohol garantovať všetko, čo sľúbili politici. Doteraz museli krajiny o pôžičku z eurovalu požiadať. Pomoc bola schvaľovaná. Po novom budú môcť peniaze čerpať aj krajiny, ktoré o pomoc dosiaľ nežiadali priamo cez úverové linky. Je takéto opatrenie v poriadku? Je to dobrý nápad v tom zmysle, že zabráni, aby sa kríza šírila príliš prudko. Ale to len indikuje, že problematické krajiny sa budú ďalej zadlžovať. A bude to na úkor eurovalu a tých krajín, ktoré financujú euroval. Vravíte, že euroval nič nevyriešil. Čo by riešením bolo? Riešením je reštrukturalizácia gréckeho dlhu. Iná možnosť nie je. To, čo chceli spraviť politici, bolo znížiť úroky Grécka na minimum, čo sa im v podstate podarilo. Ale stále je dlh Grécka taký veľký, že bude naďalej rásť. Takej ekonomike, ktorá nie je konkurencieschopná, nedokážete rýchlo pomôcť. Nové dane zavedené v Grécku dusia ekonomiku – teda tú časť, ktorá je dane ochotná platiť. Privatizácia sa odďaľuje, prepúšťanie štátnych zamestnancov viazne. Je toto schodná cesta ozdravenia Grécka? Zvyšovanie daní v tomto momente nie je dobrý nápad. Ako hovoríte, dusí to ekonomiku. Vyššie dane prestávajú stimulovať ekonomický rast. Iná vec je snažiť sa získať daňové príjmy z tieňovej ekonomiky, ktorá je v Grécku veľmi veľká. Ale obávam sa, že táto krajina na to nemá kapacity, aby to bola schopná rýchlo implementovať. Nemyslíte si, že bankrot Grécka sa ratingové agentúry snažia urýchliť tým, že im znižujú hodnotenie? Myslím si, že ratingové agentúry sa konečne zobudili od roku 2007. Problémy totiž boli spôsobené aj tým, že dávali dobré známky cenným papierom, ktoré ich nemali mať. To bol veľký problém a teraz sa snažia byť trochu popredu. Ratingové agentúry sa zamerali nielen na Európu, ale aj na USA. Americký kongres preto už chce prísť s opatreniami, ktoré by znižovali váhu týchto agentúr. Ratingové agentúry si sú vedomé, že situácia je horšia, ako ju prezentujú politici. Politici si to nechcú pripustiť, a tým pádom vytvárajú negatívne emócie voči agentúram, čo rozhodne nie je správne. Takto sa situácia nerieši. Uvažuje sa aj o európskej ratingovej agentúre. Sú úvahy o tom, že by

mala vzniknúť nejaká vlastná ratingová agentúra eurozóny. Myslím si, že cieľom je, aby všetky krajiny eurozóny získali čo možno najvyšší rating. Rozhodne to nebude nič zmysluplné. Ohrozí bankrot niektorú z problémových krajín – Taliansko, Portugalsko, Španielsko, Írsko – tak, ako to bolo v prípade Grécka? Všetky z nich majú na to nábeh. Taliani začali trochu šetriť, ale to musia, lebo ich dlh je obrovský. Problém periférnych krajín spočíva v tom, že nedokážu byť dostatočne konkurencieschopné. Stále si požičávajú a nakupujú tovary z lacnejších a produktívnejších krajín. Ten problém nikto nerieši. Môže sa teda stať, že eurozóna sa raz rozpadne? Žiadny politik to neprípúšťa, ale je to reálna možnosť. Ja v tom nevidím žiadny problém. Je to celok, ktorý funguje neefektívne a pokiaľ nepríde nejaké zmysluplné riešenie, tak nie je možné, aby eurozóna prežila. Iba ak by sa rozhodlo Nemecko, že celú fárchu zoberie na seba a vymení tak veľmocenskú pozíciu v eurozóne za neustále finančné transfery neefektívnym krajinám. Ale aj do Nemecka prichádza kríza a situácia sa môže stať neúnosnou. Rozhodne by sme nemali byť prílišní optimisti v tom, že eurozóna tu bude s nami naveky. Slovensku vstup do eurozóny pomohol alebo viac uškodil? Zatiaľ prevažujú pozitíva. Ale v mnohých oblastiach sa už dostávame do bodu, keď nám euro škodí. Napríklad pri záväzkoch, ktoré máme v eurovale alebo pri exporte tovarov, na ktorý sme odkázaní. Tým, že bola zafixovaná silná slovenská koruna, je pre nás lepšie importovať veľa tovarov zo zahraničia. Spôsobilo to napríklad to, že sme stratili svoju samostatnosť v produkcii potravín. Musíme ich dovážať. A pokiaľ by sa eurozóna rozpadla, kurz koruny by pravdepodobne výrazne oslabil, a tým pádom by sme museli dovážať oveľa drahšie tovary alebo energie. Myslíte si, že naše záruky v eurovale sa niekedy pretavia do toho, že za problémové krajiny budeme musieť skutočne platiť ich dlhy? Trajektória je jednoznačne nastavená. Tým krajinám treba stále pomáhať. Pokiaľ nepríde k hlbokému štrukturálnemu riešeniu, tak je pravdepodobné, že za naše záväzky budeme skutočne platiť. Situácia s dlhom v USA sa komplikuje. Ich bankrot by tiež výrazne negatívne ovplyvnil svetovú ekonomiku vrátane Slovenska. Aký vývoj očakávate? Myslím si, že sa na to treba pozrieť z opačného uhla pohľadu. Amerika sa nejak dohodne. Poznáme starý dobrý výrok Winstona Churchilla, ktorý povedal, že politici spravia dobré rozhodnutie až po tom, keď vyčerpajú všetky ostatné. Myslím si, že do tejto situácie sa pomaly dostávajú. Američania vedia, že si nemôžu dovoliť spraviť nejaký veľký problém. Práve preto sa dohodnú. Bankrot USA neprichádza do úvahy. To, čo do úvahy prichádza, je zníženie ratingu USA. Môže to spôsobiť dosť veľký chaos na finančnom trhu. Avšak výpredaj dolára a výpredaj dlhopisov sú už pravdepodobne na vrchole. Ak by sa situácia vyvíjala horším smerom, dolár a americké dlhopisy na tom skôr získajú, ako strácajú. Zníženie ratingu USA by sa však prelialo do Európy v podobe ďalšej recesie. Vlna recesie už do Európy prichádza. Keď sa pozrieme na ekonomické dáta za posledné dva mesiace, tak vidíme výrazné spomaľovanie európskej ekonomiky, dokonca aj ekonomiky Nemecka. To, čo by spôsobilo USA, by bol krátkodobý pokles na finančnom trhu, čo by malo negatívne dosahy na cen aktív, ani nie tak na ekonomickú výkonnosť. Nemecko ťahá Európu, USA a Čína ťahá Nemecko. V prípade, že by USA padlo do bankrotu a nabalilo by sa k tomu prasknutie úverovej bubliny v Číne, asi by sme spoznali, čo je to skutočná recesia. Ako také niečo môže bežný človek prežiť s čo najmenšími stratami? Globálna ekonomika nejde dobrým smerom. Stále tu máme mnoho bublín, ktoré prasknú. Myslím si, že situácia v USA nie je až taká dramatická, ako sa vykresľuje. Ani selektívny bankrot v USA nemusí spôsobiť katastrofu. Otázna je Čína. Avšak tam nevieme, ako dlho bude trvať, kým ekonomika spomalí. Keď sa to stane, bude to mať negatívny dosah a svet opäť upadne do recesie. Ako sa pred tým chrániť? Možností pre bežných ľudí nie je veľa. Ale bol by som skeptický voči ďalšiemu zadlžovaniu sa jednotlivcov, k ďalším prehnaným optimistickým očakávaniam do budúcnosti a v súvislosti s investovaním do akcií či dlhopisov. Človek by sa mal vrátiť späť k starým dobrým konzervatívnym hodnotám. Na krízu totiž doplatia práve tí, ktorí majú ružové očakávania. To by sa však odrazilo napríklad na zníženom úverovaní. Jasné, vyschnie likvidita a úroky by išli hore. Ale o tom sú centrálné banky a vlády, ktoré by spustili ďalšie stimuly, ďalšie uvoľňovanie peňazí. Ekonomika už nikdy nebude fungovať tak, ako predtým. No ďalšie stimuly by znamenali riziko vysokej inflácie. Áno, ale až z dlhodobejšieho hľadiska. Potom však tento príbeh nemá happy end? Happy end vidím v tom, že politika, ktorá fungovala v posledných desiatkach rokov, bola postavená na veľmi zlých základoch. Pred sebou vidíme dôsledky takéhoto fungovania – veľké štrukturálne nerovnováhy, budovanie sociálneho štátu, dávanie niečoho niekomu za nič, žitie na dlh atď. Takýto systém je dlhodobo neudržateľný a musí skončiť. Politici sa musia zhodnúť na novom zásadnom riešení svetovej ekonomiky. Všetko sa dá, ale tlačenie peňazí nie je ten správny spôsob. Do čoho by ste odporúčali ľuďom v tomto čase investovať? Hlavne by ľudia nemali sledovať správanie všetkých naokolo a kopírovať ho. Treba rozmýšľať nad tým, kam môže svet ísť. Momentálne veľa ľudí investuje do zlata. Väčšinou sa takéto niečo končí väčšou korekciou ceny. Teraz nie som priaznivcom nakupovania zlata. Bol som ním pred dvoma rokmi, keď malo zlato polovičnú cenu. Nie teraz. S tým, ako nastanú problémy v eurozóne, USA alebo kdekoľvek inde, všetky aktíva klesnú. Či sú to akcie, dlhopisy alebo komodity. Potom, možno o pár mesiacov, príde čas, keď človek skutočne bude môcť spraviť životnú investíciu – nakúpiť zlato, komodity alebo energie. Momentálne sú najväčší investori naložení v hotovosti, aby boli flexibilní voči tomu, čo sa stane. To odporúčam všetkým ostatným – neviazať si peniaze na príliš dlhodobé veci.

Text pod foto: Neobával by som sa o nemecké banky. Aj keď sú veľké a majú kopy zlých úverov, boli už pripravené na krach Grécka, a tie banky, ktoré mohli, už grécke dlhopisy predali, hovorí Ronald Ižip. Snímky: HN/Pavol Funtál

Text pod foto2: Skutočný problém Grécka sa pôžičkou nerieši. Problém je v tom, že Grécko má nadmerný dlh a nedokáže ho splácať žiadnym spôsobom, hovorí člen predstavenstva spoločnosti Trim Broker.

Citát: Politici sa musia zhodnúť na novom zásadnom riešení svetovej ekonomiky. Všetko sa dá, ale tlačenie peňazí nie je ten správny spôsob.

Kto je Ronald Ižip? Vyštudoval špecializáciu peňažníctvo na Národohospodárskej fakulte **Ekonomickej univerzity v Bratislave**. Svoju kariéru začal ako diler v lokálnej slovenskej banke, kde pôsobil na pozícii vedúceho oddelenia peňažného trhu. Neskôr sa špecializoval na forexové operácie na spotovom a opčnom trhu v zahraničnej investičnej banke. Avšak v roku 2005 uprednostnil prácu s väčším dôrazom na špekulatívne obchodovanie. Na finančných trhoch pôsobí už takmer 12 rokov. Momentálne pracuje pre brokerskú spoločnosť ako analytik svetového finančného trhu.

[Späť na obsah](#)

3. Trebišovu hrozí nútená správa

[Téma: Ekonomická univerzita; hnonline.sk; 02/08/2011; HNonline; TASR]

Pokiaľ sa vedeniu mesta Trebišov nepodarí nájsť 2,5 milióna eur, prípadne urýchlene odpredať časť majetku, hrozí, že sa mesto dostane do nútej správy. Pre TASR to uviedol prednosta mestského úradu Július Selecký.

"V piatok 29. júla nám došlo rozhodnutie Krajského súdu, ktoré sa týkalo sporu mesta so spoločnosťou Lanos, podľa ktorého mesto súdny spor prehralo," povedal Selecký. Zdôraznil, že uvedenú sumu mesto k dispozícii nemá a ani v blízkej budúcnosti mať nebude. "Predpokladám, že teraz budú na programe rokovania a zástupcovia spoločnosti objasnia, akú majú predstavu o spôsobe vyrovnania dlhu," doplnil.

Podľa Seleckého rozpočtové pravidlá mesta neumožňujú, aby si mesto zobralo úver. "Ak sa mesto dostane do platobnej neschopnosti, ktorá predstavuje 40 percent rozpočtu, musíme postupovať v zvláštnom režime, vyhlásiť ozdravný režim a ak sa počas 60 dní nepodarí uspokojiť spoločnosť, ktorej sme dlužní, budeme musieť požiadať ministerstvo financií o vyhlásenie nútej správy," vyhlásil prednosta mestského úradu. Pripustil, že táto situácia významne ovplyvní život v meste. "Budeme musieť pokryť platby, ktoré zabezpečia základné životné funkcie mesta, teda vodu, elektrinu a podobne. Ale v najbližšej dobe sa môžeme rozlúčiť s nejakým rozvojom mesta," dodal Selecký s tým, že sa nebudú opravovať chodníky a cesty, budú trpieť športoviská, utrpí aj čistota. "Samozrejme aj športovci, lebo ak je mesto v nútej správe, nie sú dovolené žiadne dotácie a to najviac postihne športové kluby – futbal, hokej, hádzanú," pripustil Selecký.

Objasnil, že problém vznikol už v roku 2004, kedy mesto vypovedalo spoločnosti Lanos zmluvu o parkovacej službe. "Táto spoločnosť zažalovala mesto a neskôr odpredala pohľadávku dvom bratislavským spoločnostiam - Houses, s.r.o. a SPV Finance II, s.r.o. Nepátrali sme, kto je za týmito spoločnosťami, predpokladám, že sa čoskoro ozvú sami," doplnil ďalej Selecký.

Pripustil ale, že znalecký posudok, ktorý určil výšku ušlých tržieb je nadhodnotený. "Oponentský posudok z **Ekonomickej univerzity v Bratislave** hovoril o škode maximálne 170.000 eur. Urobíť tržby na parkoviskách v Trebišove za 2,5 milióna eur nie jednoducho možné," podotkol. Zároveň však potvrdil, že mesto je povinné rešpektovať rozhodnutie súdu, aj keď sa na túto sumu budú musieť zložiť všetci obyvatelia mesta. "Predpokladám však, že sa podá mimoriadny opravný prostriedok, teda dovolanie. Akokoľvek to však dopadne je to krivda voči obyvateľom, pretože nároky oboch spoločností sú neopodstatnené a výpočet škody je nezmyselný," uzavrel Selecký.

[Späť na obsah](#)

4. Mestu Trebišov hrozí nútená správa

[Téma: Ekonomická univerzita; Košický Korzár; 02/08/2011; 178/2011; Zemplínsky; TASR]

Mesto Trebišov musí podľa rozhodnutia súdu v spore s firmou Lanos zaplatiť 2,5 milióna eur, ktoré nemá. Úver si vziať nemôže, predaj majetku nie je pravdepodobný. Mestu reálne hrozí ozdravný režim, ale aj nútená správa.

TREBIŠOV. Pokiaľ sa vedeniu mesta Trebišov nepodarí nájsť 2,5 milióna eur, prípadne urýchlene predaj časť majetku, hrozí, že sa mesto dostane do nútej správy. Pre TASR to uviedol prednosta mestského úradu Július Selecký.

"V piatok 29. júla nám došlo rozhodnutie Krajského súdu, ktoré sa týkalo sporu mesta so spoločnosťou Lanos, podľa ktorého mesto súdny spor prehralo," povedal Selecký.

Zdôraznil, že uvedenú sumu mesto k dispozícii nemá a ani v blízkej budúcnosti mať nebude. "Predpokladám, že teraz budú na programe rokovania a zástupcovia spoločnosti objasnia, akú majú predstavu o spôsobe vyrovnania dlhu," doplnil.

Nútená správa by výrazne ovplyvnila život v meste

Podľa Seleckého rozpočtové pravidlá mesta neumožňujú, aby si mesto zobralo úver. "Ak sa mesto dostane do platobnej neschopnosti, ktorá predstavuje 40 percent rozpočtu, musíme postupovať v zvláštnom režime, vyhlásiť ozdravný režim, a ak sa počas 60 dní nepodarí uspokojiť spoločnosť, ktorej sme dlžní, budeme musieť požiadať ministerstvo financií o vyhlásenie nútej správy," vyhlásil prednosta mestského úradu.

Pripustil, že táto situácia významne ovplyvní život v meste. "Budeme musieť pokryť platby, ktoré zabezpečia základné životné funkcie mesta, teda vodu, elektrinu a podobne. Ale v najbližšej dobe sa môžeme rozlúčiť s nejakým rozvojom mesta," dodal Selecký s tým, že sa nebudú opravovať chodníky a cesty, budú trpieť športoviská, utrpí aj čistota.

"Samozrejme aj športovci, lebo ak je mesto v nútej správe, nie sú dovolené žiadne dotácie a to najviac postihne športové kluby futbal, hokej, hádzaná," pripustil Selecký.

Problém sa ťahá od roku 2004

Objasnil, že problém vznikol už v roku 2004, keď mesto vypovedalo spoločnosti Lanos zmluvu o parkovacej službe. Táto spoločnosť zažalovala mesto a neskôr predala pohľadávku dvom bratislavským spoločnostiam - Houses, s.r.o. a SPV Finance II, s.r.o.

"Nepátrali sme, kto je za týmito spoločnosťami, predpokladám, že sa čoskoro ozvú sami," doplnil ďalej Selecký.

Pripustil ale, že znalecký posudok, ktorý určil výšku ušlých tržieb je nadhodnotený. "Oponentský posudok z **Ekonomickej univerzity v Bratislave** hovoril o škode maximálne 170 000 eur. Urobiť tržby na parkoviskách v Trebišove za 2,5 milióna eur nie jednoducho možné," podotkol.

Zároveň však potvrdil, že mesto je povinné rešpektovať rozhodnutie súdu, aj keď sa na túto sumu budú musieť zložiť všetci obyvatelia mesta.

"Predpokladám však, že sa podá mimoriadny opravný prostriedok, teda dovolanie. Akokoľvek to však dopadne je to krivda voči obyvateľom, pretože nároky oboch spoločností sú neopodstatnené a výpočet škody je nezmyselný," uzavrel Selecký.

TASR

[Späť na obsah](#)

5. Neobyčajný slovník

[Téma: Ekonomická univerzita; Trend; 04/08/2011; 31/2011; s.: 63; SAVOIR VIVRE; d]

Nový typ ekonomiky má aj vlastné výrazy

Narodeniny sa dajú osláviť. Autorský kolektív bratislavskej **Ekonomickej univerzity v Bratislave (EUBA)** pod vedením rektora univerzity Rudolfa Siváka sa rozhodol k 70. výročiu vzniku predchodkyne univerzity vydať zaujímavú a veľmi potrebnú publikáciu - Slovník znalostnej ekonomiky. Jeho cieľom je zosystematizovať a vysvetliť často iba formujúce sa prístupy a termíny súvisiace s prechodom k znalostnej ekonomike a prispieť tak k rozvoju poznania v tejto oblasti. Podľa encyklopédie ak pojem vedomostná spoločnosť obmedzíme len na ekonomiku, hovoríme o vedomostnej/znalostnej/poznatkovej ekonomike. Nie je však vhodné, aby sa to isté pomenúvalo tromi rozličnými výrazmi. Z uvedených troch je podľa jazykovedcov ako najmenej vhodný výraz znalostná ekonomika, no ten sa používa najčastejšie. Hoci niektorí analytici vyjadrujú pochybnosti o existencii znalostnej ekonomiky, resp. o tom či v porovnaní s predchádzajúcim stupňom vývoja prináša novú a odlišnú kvalitu. Prevláda však názor, ku ktorému sa prikláňajú aj pracovníci **EUBA**, že súčasný stupeň vývoja nie je spojený len s rastom kvantity a dynamiky technologických zmien, ale ide o kvalitatívne nový stupeň rozvoja. V spomínanom slovníku, ktorý obsahuje aj anglické ekvivalenty najpoužívanejších ekonomických pojmov, znalostná ekonomika

(knowledge economy) označuje stupeň vo vývoji zmiešaných trhových ekonomík, ktorý je spojený s rozvojom odvetví informačných a komunikačných technológií a s rastom ich vplyvu vo všetkých sférach ekonomickej činnosti. Kládne dôraz na rozvoj ľudského potenciálu, vyjadruje a zhodnocuje všetky kvalitatívne zmeny vývoja spoločnosti... Viac než 170 autorov abecedne zosumarizovalo a popísalo v stovkách hesiel najpoužívanejšie výrazy - od ABC metódy až po životné prostredie. Orientáciu v slovníku uľahčuje aj menný register. Slovník, prvý svojho druhu na slovenskom trhu, ocenia nielen študenti **EUBA** a ďalších vysokých škôl ekonomického zamerania, ale každý, kto chce mať v novej terminológii znalostnej ekonomiky jasno. Rudolf Sivák a kolektív: Slovník znalostnej ekonomiky. Vydalo vydavateľstvo Sprin dva, Bratislava 2011. Počet strán 434, cena 21 eur. Publikáciu distribuujú internetové predajne www.elita.sk, www.prewss.sk a www.martinus.sk. Každý, kto má TREND a Profit predplatený priamo v redakcii, si knihu môže objednať s 10-percentnou zľavou, doručenie do 2 až 4 týždňov.

[Späť na obsah](#)

6. Ženy na najvyšších postoch. Ich podiel sa zvyšuje

[Téma: Ekonomická univerzita; noviny.sk; 02/08/2011; noviny.sk; noviny.sk/SITA]

Sú mladé, pekné a navyše úspešné. Ženy na vysokých postoch to nemajú dvakrát ľahké. Nielen mužov, ale aj celé svoje okolie musia presvedčiť o tom, že na to majú.

Podľa jedného z posledných prieskumov sa podiel žien na riadiacich postoch u nás zvyšuje. Aktuálne chodí každý piaty šéf do práce v sukni. Moderátor Novín o 12-ej Ivan Janda privítal Kláru Javorskú z personálnej agentúry Trenkwalder.

Tentokrát sa venovali ženám na najvyšších pracovných pozíciách. V minulom roku sa podiel žien na riadiacich postoch oproti predchádzajúcemu roku zvýšil z 18 na 22 %. Vyplýva to z prieskumu, ktorý uskutočnila **Ekonomická univerzita v Bratislave** v spolupráci s Rozvojovým programom OSN (UNDP) a podporou Ministerstva hospodárstva SR (MH).

[Späť na obsah](#)

7. TREBIŠOV: Mestu hrozí nútená správa

[Téma: Ekonomická univerzita; aktuality.sk; 03/08/2011; Aktuality.sk; TASR]

Pokiaľ sa vedeniu mesta Trebišov nepodarí nájsť 2,5 milióna eur, prípadne urýchlene odpredať časť majetku, hrozí, že sa mesto dostane do nútenej správy. Uvedol to prednosta mestského úradu Július Selecký.

"V piatok 29. júla nám došlo rozhodnutie Krajského súdu, ktoré sa týkalo sporu mesta so spoločnosťou Lanos, podľa ktorého mesto súdny spor prehralo," povedal Selecký. Zdôraznil, že uvedenú sumu mesto k dispozícii nemá a ani v blízkej budúcnosti mať nebude. "Predpokladám, že teraz budú na programe rokovania a zástupcovia spoločnosti objasnia, akú majú predstavu o spôsobe vyrovnania dlhu," doplnil. Podľa Seleckého rozpočtové pravidlá mesta neumožňujú, aby si mesto zobralo úver. "Ak sa mesto dostane do platobnej neschopnosti, ktorá predstavuje 40 percent rozpočtu, musíme postupovať v zvláštnom režime, vyhlásiť ozdravný režim a ak sa počas 60 dní nepodarí uspokojiť spoločnosť, ktorej sme dlžní, budeme musieť požiadať ministerstvo financií o vyhlásenie nútenej správy," vyhlásil prednosta mestského úradu.

Pripustil, že táto situácia významne ovplyvní život v meste. "Budeme musieť pokryť platby, ktoré zabezpečia základné životné funkcie mesta, teda vodu, elektrinu a podobne. Ale v najbližšej dobe sa môžeme rozlúčiť s nejakým rozvojom mesta," dodal Selecký s tým, že sa nebudú opravovať chodníky a cesty, budú trpieť športoviská, utrpí aj čistota. "Samozrejme aj športovci, lebo ak je mesto v nútenej správe, nie sú dovolené žiadne dotácie a to najviac postihne športové kluby – futbal, hokej, hádzanú," pripustil Selecký. Objasnil, že problém vznikol už v roku 2004, kedy mesto vypovedalo spoločnosti Lanos zmluvu o parkovacej službe. "Táto spoločnosť zažalovala mesto a neskôr odpredala pohľadávku dvom bratislavským spoločnostiam - Houses, s.r.o. a SPV Finance II, s.r.o. Nepátrali sme, kto je za týmito spoločnosťami, predpokladám, že sa čoskoro ozvú sami," doplnil ďalej Selecký.

Pripustil ale, že znalecký posudok, ktorý určil výšku ušlých tržieb je nadhodnotený. "Oponentský posudok z **Ekonomickej univerzity v Bratislave** hovoril o škode maximálne 170.000 eur. Urobiť tržby na parkoviskách v Trebišove za 2,5 milióna eur nie jednoducho možné," podotkol. Zároveň však potvrdil, že mesto je povinné rešpektovať rozhodnutie súdu, aj keď sa na túto sumu budú musieť zložiť všetci obyvatelia mesta. "Predpokladám však, že sa podá mimoriadny opravný prostriedok, teda dovolanie.

Akokoľvek to však dopadne je to krivda voči obyvateľom, pretože nároky oboch spoločností sú neopodstatnené a výpočet škody je nezmyselný," uzavrel Selecký.

[Späť na obsah](#)

8. Drahé kakao a cukor nám robia problémy

[Téma: Ekonomická univerzita; HN; 04/08/2011; s.: 13; FIRMY & FINANCIÉ; Jakub Mendel]

Generálny riaditeľ spoločnosti Dr. Oetker Česká republika a Slovensko Jozef Debrecký pre HN:

Vedia, že podnikanie je nikdy nekončiaci príbeh. V seriáli Lídri biznisu vám ponúkame rozhovory s riaditeľmi firiem, ktoré sa snažia predbehnúť svojich konkurentov. Dnes Jozef Debrecký

Rastúce ceny potravín sú dnes pre spotrebiteľov jedným z najväčších problémov. Ako vplyvajú na produkciu spoločnosti Dr. Oetker?

Je to veľmi citlivá problematika. Komoditné trhy sú veľmi volatilné. Keď sa však pozrieme na dlhší časový úsek, tak trend cien je stúpajúci, to je fakt. Počas vrcholiacej krízy v roku 2009 a začiatkom roka 2010 ceny niektorých surovín klesli, čo však zrejme neodrážalo ich skutočnú hodnotu. Teraz dochádza nielen k návratu k pôvodnej cene, ale aj k nečakane prudkým nárastom cien niektorých z nich.

Sú nárasty cien niektorých komodít pre vás prekvapením?

Som prekvapený, ako razantne rastú napríklad ceny kakaa, škrobu, múky či cukru. Niektoré nárasty sa mi zdajú premrštené a čakám, že v druhej polovici roka sa to môže zmeniť. Zdá sa totiž, že úroda, ktorá má na ceny vplyv, by mohla byť dobrá.

Bude Dr. Oetker zdražovať svoje produkty?

Ak by išlo iba o krátkodobý výkyv v cenách komodít, vieme sa s tým vyrovať aj bez potreby premietnuť tieto vyššie ceny do našich produktov. Ak však bude nastolený trend pokračovať, som presvedčený, že bude nevyhnutné prehodnotiť ceny. Uvidíme, ako dopadne dohadovanie nových kontraktov. Budeme musieť asi reagovať v druhej polovici roka, prípadne začiatkom toho nasledujúceho. Reagovať však bude musieť celé odvetvie.

Prípravujete v tomto roku nejaké nové produkty?

V druhom polroku a pred vianočnou sezónou určite rozšírime sortiment, nebudeme však radiť našej konkurencii, akým smerom.

Nebojíte sa konkurencie z "lacnejších" krajín, akou je napríklad Čína?

Samozrejme, keď sa povie Čína, mnohým podnikateľom a manažérom napadne, že ide o krajinu, ktorá kopíruje produkty iných výrobcov. V prípade značkových potravín však nemá tradíciu. Mohla by začať kopírovať obal, nebude však vedieť vytvoriť taký kvalitný produkt z obsahovej stránky. Možno sa môžu báť výrobcovia automobilov či textilu, ale v potravinách by som sa neobával. My dokonca nepoužívame ani suroviny z Číny.

Je známe, že do skupiny Oetker Group patrí okrem spoločnosti Dr. Oetker aj Hubert J. E. spolu so značkami Vitis a Karpatským Brandy Speciál. Plánuje skupina nejaké ďalšie akvizície?

Bolo by neprofesionálne, keby som vám povedal, aké akvizičné ciele máme v zornom poli. Môžem povedať, že ostro sledujeme všetky relevantné príležitosti a určite si vieme predstaviť, že by sme v rámci Slovenska do našej skupiny zaradili aj ďalšie značky.

Dr. Oetker má v Boleráze pri Trnave závod už 18 rokov, splnila táto investícia očakávania spoločnosti?

Je to príbeh úspešnej éry a dobrého strategického zámeru. Jedným z veľkých úspechov je to, že sa nám podarilo ďalej rozvíjať úspešné značky ako BB puding či Zlatý klas, ktoré sme prebrali spolu s podnikom v roku 1993. Pôsobenie závodu v Boleráze určite naplnilo očakávania spoločnosti Dr. Oetker.

Ako meriate úspešnosť tejto éry?

Počas nášho pôsobenia v podniku sa viac ako stonásobil objem produkovaných výrobkov. Boleráz teraz vyrába 65 rôznych produktov, keď sme závod preberali, bolo ich 15. Aj počet zamestnancov sa zvýšil, takmer stonásobil. V rámci celej skupiny patríme k najefektívnejším výrobným divíziám, a to

napriek relatívne malej veľkosti a tomu, že závod nebol vybudovaný na zelenej lúke podľa štandardov Dr. Oetkera.

V roku 1993 ste výrobný závod v Boleráze prevzali od belgickej spoločnosti Amylum. Ako k tomu vlastne došlo?

Keďže som pôvodne pracoval v Boleráze, bol som priamo pri tom. Škrobárne Slovamyl Boleráz boli prvý stopercentne privatizovaný podnik zahraničným investorom u nás. Spoločnosť Amylum ho prevzala v roku 1991. Zostal som tam na pozícii finančného a administratívneho riaditeľa. Bola to však spoločnosť so zameraním na výrobu samotného škrobu a jeho derivátov, nie potravín z neho. Súčasťou privatizačného plánu tak už na začiatku bolo odpredať výrobu ďalších produktov špecializovanej firme. V roku 1992 vstúpil Dr. Oetker do rokovania s Belgičanmi o kúpe tej časti podniku, ktorá zo škrobu vyrábala koncové potravinárske produkty. Následne sme ju v roku 1993 prebrali.

Prečo si Dr. Oetker vybral práve slovenský Boleráz?

Hneď po revolúcii sa spoločnosť začala obzerať po možnostiach na nových trhoch. V rámci jej stratégie bolo v tomto období dôležité vyrábať produkty priamo na trhu, na ktorý vstúpila. A Boleráz mal tradíciu vo výrobe produktov z kukuričného škrobu, ako napríklad pudingov či zmesí na pečenie.

S akými úskaliaми ste sa vo výrobe stretli?

Nestretli sme sa s nečakanými úskaliaми. Výrobný závod odrážal technickú úroveň danej doby, boli sme na to pripravení. Podľa plánu sme postupne prinášali do podniku štandardy spoločné pre všetky ostatné divízie. Dôležité však bolo, že tu bol vysoko kvalitný personál, ktorý mal dlhoročné skúsenosti s výrobou dotknutých produktov. Nemali sme preto potrebu rozsiahlejšieho zaškolenia.

Plánujete nejaké investície do rozšírenia závodu v Boleráze?

Doteraz sme tu preinvestovali dvojcifernú sumu v miliónoch eur. Snažíme sa prispôbovať výrobnú kapacitu aktuálnemu dopytu. V posledných rokoch na Slovensku nie je potreba investovať do extenzívneho rozvoja. Preferujeme a v najbližšej budúcnosti aj budeme preferovať intenzívne investície, teda investície do kvality, modernejších zariadení či výrobných procesov. Boleráz má momentálne dostatočnú kapacitu, ktorá sa dá za určitých okolností skoro zdvojnásobiť.

Šumivý nápoj v prášku Bystrinka, ktorý slovenský závod Dr. Oetker vyrába, si našiel priaznivcov aj v Británii. Neplánujete export niektorých produktov?

Bol som prekvapený, že napríklad v Anglicku či Írsku je záujem o niektoré naše produkty. Môže to byť spôsobené aj tým, že tam žijú naši ľudia, ktorí si návyky zo Slovenska doniesli do novej krajiny. Zatiaľ však neuvažujeme o exporte našich produktov z Bolerázu. Výroba z nášho závodu smeruje takmer výlučne na český a slovenský trh. Podporujeme však export prostredníctvom obchodných firiem. Pamätám si však napríklad, že pred rokom 1999 sme mali silné exporty do Rumunska, kde Dr. Oetker ešte nemal vlastný závod. Mal som možnosť byť pri založení spoločnosti Dr. Oetker v Rumunsku a pomáhal som ju rozbehnúť. Kým sme tam neotvorili vlastnú výrobu, predávali sa tam produkty aj z Bolerázu. Slováci boli teda akýsi predvoj pri otvorení tohto trhu. V súčasnosti tam už je moderný závod našej spoločnosti.

Dr. Oetker začal u nás pôsobiť ešte pred prebratím závodu v Boleráze. Aké boli začiatky spoločnosti u nás?

Začiatky boli dobré, ľudia nás poznali. Aký-taký kontakt tu totiž bol aj počas socializmu, keďže niektoré produkty Dr. Oetker sa dali kúpiť v Tuzexe. Ešte pred rozdelením ČeskoSlovenska v roku 1991 vzniklo zastúpenie spoločnosti pre obe krajiny v Bratislave. Zo začiatku sme fungovali na dovozovom tovare z Rakúska či Nemecka. Bol to nový sortiment, po ktorom bol veľký dopyt.

S akými problémami zápasil Dr. Oetker počas svojho pôsobenia na Slovensku?

Na začiatku, po revolúcii v procese veľkých spoločenských zmien a vytvárania nových pravidiel, sme zápasili s mnohými problémami. Zo začiatku nám život sťažovali hlavne legislatívne podmienky a platobná disciplína obchodných partnerov. Museli sme riešiť vymáhanie pohľadávok. Hľadali sme správny prístup k obchodníkom, aby sme si nezatvorili možnosť dostať tovar do čo najväčšieho množstva predajných priestorov. No museli sme dbať na to, aby sme za tovar dostali zaplatené. To je už minulosť. Občas sa vyskytne však platobná neschopnosť aj v súčasnosti, ale už to nie je prioritné riziko.

Zápasili ste aj s nekalou konkurenciou alebo so slabou legislatívou?

Najcennejšie, čo máme, je naša značka. Legislatívne opatrenia o ochrane značky boli veľmi chabé. Ja sám som bol preto jedným z iniciátorov založenia Slovenského združenia značkových výrobcov, ktoré stále funguje. Dodnes mám však niekedy pocit, že vymožiteľnosť práv v tejto oblasti je na Slovensku stále slabá, a preto je napríklad možné niekedy objaviť veľmi jednoduché kópie našich výrobkov.

Falšujú sa aj vaše výrobky?

Nekopíruje sa obsah, ktorého receptúry sú zložité a utajené. Ide o kópiu vizuálu, obalu. V minulosti to bolo častejšie. Stávalo sa, že sme zamedzenie šírenia takýchto produktov vymáhali aj súdnou cestou.

Aký je váš vzťah k pudingu?

Milujem puding, je súčasťou mojich stravovacích návykov. Hlavne karamelový a vanilkový. Keď som vo firme, rád zbehnem do vývojovej kuchyne alebo do laboratória a idem ochutnať puding. Máme portfólio okolo sto produktov a každý z nich si z profesionálneho záujmu občas pripravujem. Je to zároveň aj test toho, či príprava funguje presne podľa návodu. Najobľúbenejší je však puding.

Máte nejaký špeciálny recept na prípravu?

Pri príprave sa často nechám inšpirovať nápadiami našich spotrebiteľov, ktorí nám svoje návrhy na inovatívne recepty prípravy posielajú. V lete si napríklad pripravujem dezert z ovocného želé, pre dospelých doň dávam červené víno.

Kto je Jozef Debrecký

Po absolvovaní technicky zameranej strednej školy vyštudoval **Ekonomickú univerzitu v Bratislave**. V Škrobárňach Slovanyl v Boleráze pri Trnave pracoval ešte pred revolúciou na pozícii ekonomického námestníka. Od roku 1993 pôsobí na pozícii generálneho riaditeľa spoločnosti Dr. Oetker pre Slovensko a Českú republiku.

"Som prekvapený, ako razantne rastú napríklad ceny kakaa, škrobu, múky či cukru. Niektoré nárasty sa mi zdajú premrštené a čakám, že v druhej polovici roka sa to môže zmeniť.

Bol som prekvapený, že napríklad v Anglicku či Írsku je záujem o niektoré naše produkty. Môže to byť spôsobené aj tým, že tam žijú naši ľudia, ktorí si návyky zo Slovenska doniesli do novej krajiny, hovorí Jozef Debrecký.

[Späť na obsah](#)

9. KRAS vyhlásil ďalší ročník EFFIE

[Téma: Ekonomická univerzita; strategie.sk; 03/08/2011; strategie.sk; KRAS]

Klub reklamných agentúr Slovenska vyhlasuje ďalší, už trinásty ročník národnej súťaže efektivity marketingovej komunikácie EFFIE Slovakia 2011.

Do súťaže môžu byť prihlásené kampane, ktoré začali a skončili medzi 1. Augustom 2010 až 30. júlom 2011. Začiatok kampane pritom môže začať i pred týmto termínom za dodržania pravidiel, že koniec kampane spadá do tohto časového intervalu. Termín uzávierky prihlášok je 5. september 2011.

Slávnostné vyhlásenie výsledkov súťaže EFFIE Slovakia 2011 sa bude konať 28. septembra v hoteli Double Tree by Hilton.

Všetky detailné informácie o EFFIE Slovakia, vrátane termínov, aktuálneho štatútu a vzorovej prihlášky je možné nájsť na www.effie.sk.

Porota EFFIE je tvorená 18 porotcami zastupujúcimi viaceré oblasti marketingovej komunikácie. Tvoria ju 5 zástupcovia reklamných agentúr, 5 zástupcovia zadávateľov reklamy, 3 zástupcovia prieskumných agentúr, 3 zástupcovia mediálnych agentúr, 1 zástupca odborného média a 1 zástupca školstva.

Predseda poroty
Peter Mažerik, Tatra Banka

Zástupcovia zadávateľov reklamy
Radoslavá Gbelská, Citroen Slovakia
Zuzana Putalová, Heineken Slovensko
Pavol Chalupka, Kofola Holding

Katarína Králová, MARKS & SPENCER CEE (Praha)

Zástupcovia reklamných agentúr
Róbert Cyprich, VACULIK ADVERTISING
Vladimír Lefik, Wiktor Leo Burnett
Pavol Minár, Istropolitana Ogilvy
Marek Rajcsányi, JANDL, marketing a reklama
Róbert Weber, MUW Saatchi and Saatchi

Zástupcovia výskumných agentúr
Václav Hřích, AKO
Juraj Lahučký, TNS Slovakia
Jakub Malý, Ipsos

Zástupcovia mediálnych agentúr
Katarína Štefániková, Panmedia
Vladimír Behúň, Phd
Andrej Dziak, Mediacom

Zástupca médií
Milan Mokrání, Ecopress

Zástupca za školstvo
Dana Vokounová, Obchodná fakulta, **Ekonomická univerzita**

[Späť na obsah](#)

10. Exprezident Kováč sa dožíva 81 rokov

[Téma: Ekonomická univerzita; aktualne.sk; 04/08/2011; Domov; TASR]

Bratislava - Svoje 81. narodeniny si v piatok 5. augusta pripomenie prvý prezident Slovenskej republiky (SR) Ing. Michal Kováč, CSc.

Michal Kováč sa narodil sa 5. augusta 1930 v obci Ľubiša, okres Humenné. Vyštudoval Obchodnú akadémiu a Vysokú školu ekonomickú. Po ročnom účinkovaní ako asistent na Vysokej škole ekonomickej v Bratislave nastúpil do služieb Oblastného ústavu Štátna banka Československa (ŠBČS).

V bankovníctve pôsobil od roku 1956 až do II. decembra 1989. V rokoch 1965-1966 prednášal v bankovej škole na Kube a v rokoch 1967-1969 pracoval ako námestník Živnostenskej banky v Londýne vo Veľkej Británii.

Vylúčený zo strany

V roku 1969, po okupácii Československa a potlačení "Pražskej jari", ho odvolali z Londýna, v roku 1970 vylúčili z Komunistickej strany Československa (KSČ) a preložili za radového bankového úradníka do ŠBČS, pobočky Bratislava-mesto.

Až do roku 1967 bol externým prednášateľom na Vysokej škole ekonomickej. Od roku 1978 až do decembra 1989 pracoval na úväzok ako vedecko-výskumný pracovník vo Výskumnom ústave pre financie a úver, neskôr v Ústrednom ústave národohospodárskeho výskumu.

Venoval sa problémom menovej politiky a bankovej činnosti. Od roku 1987 pôsobil tiež ako externý prednášateľ v odbore ekonomiky a financovania na Stavebnej fakulte Slovenskej vysokej školy technickej.

Kováč politikom

Po novembri 1989 sa Michal Kováč angažoval v hnutí Verejnost' proti násiliu (VPN), v rokoch 1991-1993 bol členom Hnutia za demokratické Slovensko (HZDS) a jeho podpredsedom pre ekonomickú oblasť.

Od júna 1990 do decembra 1992 bol poslancom Snemovne ľudu Federálneho zhromaždenia (FZ) ČSSR resp. ČSFR (za VPN, neskôr HZDS). Po parlamentných voľbách v roku 1992 bol od júna členom Predsedníctva FZ ČSFR.

Na prvom zasadnutí federálneho parlamentu ho dňa 25. júna roku 1992 zvolili za predsedu FZ ČSFR. V tejto funkcii pôsobil do 31. decembra 1992, t.j. do zániku Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky

(ČSFR).

Od 12. decembra 1989 do 13. júna 1991 zastával funkciu ministra financií, miezd a cien SR. Do vlády ho zakaždým delegovalo hnutie VPN.

Zvolený z vôle Mečiara

Ako kandidáta HZDS ho poslanci Národnej rady (NR) SR 15. februára 1993 v druhom kole prezidentských volieb zvolili za prvého prezidenta samostatnej SR. Slávnostne uvedený do tejto funkcie bol 2. marca 1993. Prezidentom SR a súčasne hlavným veliteľom ozbrojených síl bol do 2. marca 1998.

Jeho pôsobenie na poste hlavy štátu poznamenali nedorozumenia medzi ním a premiérom SR a zároveň šéfom HZDS Vladimírom Mečiarom, prameniace z nesúhlasu prezidenta s niektorými činmi a rozhodnutiami vtedajšej vládnej garnitúry.

Kováčova správa o stave spoločnosti, ktorú predniesol v parlamente v marci 1994, mala za následok vyslovenie nedôvery Mečiarovi zo strany členov zákonodarného zboru a následný pád jeho druhej vlády.

Obdobie "mečiarizmu"

Po návrate Mečiara do premiérskeho kresla na konci roku 1994 a Kováčovom odmietnutí vymenovať Ivana Lexu do funkcie ministra pre privatizáciu nasledovalo každoročné znižovanie rozpočtových prostriedkov pre Kanceláriu prezidenta SR, ignorovanie jeho zahraničných ciest a návštev v regiónoch zo strany slovenskej vlády a štátnej správy.

V prezidentských voľbách 1999 kandidoval Michal Kováč opäť na funkciu hlavy štátu. Kandidatúry sa však v predvolebnej kampani vzdal. Pokiaľ mu to zdravie dovoľuje, venuje sa Michal Kováč v súčasnosti práci v Nadácii Václava Havla a Michala Kováča.

Stal sa čestným predsedom Centra pre európsku politiku a čestným členom Hospodárskeho klubu (NEF), je spoluzakladateľom Nadácie na podporu slovenských študentov študujúcich v ČR a českých študujúcich v SR.

V roku 1994 mu v USA bola udelená Cena Inštitútu pre štúdie Východ-Západ za mimoriadny prínos k medzinárodnému porozumeniu a počas oficiálnej návštevy Poľska Veľký kríž za zásluhy o Poľskú republiku.

V roku 1995 získal Cenu Americkéj advokátskej komory - Právnej iniciatívy pre strednú a východnú Európu - za mimoriadny prínos k budovaniu právneho štátu, ako aj Cenu Lions Clubu. Michal Kováč je taktiež nositeľom štátnych vyznamenaní Rad Bieleho dvojkríža, Rad Ľudovíta Štúra, Kríž Milana Rastislava Štefánika, Rad Andreja Hlinku a Příbinov kríž.

Vysoké štátne vyznamenania

V roku 1997 mu počas oficiálnej návštevy SR odovzdal prezident Poľskej republiky Aleksander Kwasniewski najvyššie poľské štátne vyznamenanie Rad Bieleho orla, veľmajster Zvrchovaného rádu Maltézskych rytierov Andrew Bertie zasa Maltézsky kolár za zásluhy a prezident Bulharskej republiky Petar Stojanov Orden Stará planina so šerpou.

V roku 2009 potvrdili bývalému prezidentovi SR Parkinsonovu chorobu. Michal Kováč je ženatý. Manželka Emília je emeritnou vysokoškolskou profesorkou na **Ekonomickej univerzite v Bratislave**, zakladateľkou a riaditeľkou Nadácie Emílie Kováčovej. Majú dve deti, synov Juraja a Michala.

Starší syn Juraj, kandidát vied, získal štipendium na prestížnej London Business School, štúdium ukončil v roku 1994 a bol graduovaný s titulom MBA na Londýnskej univerzite.

Zavlečenie Kováča ml. do Rakúska

Pracuje v zahraničnej banke ako analytik. Mladšieho exprezidentovho syna uniesli 31. augusta 1995 za záhadných okolností do Rakúska, nechali omámeného alkoholom v kufre automobilu pred policajnou stanicou v Hainburgu.

Z tohto trestného činu obžalovali Ivana Lexu a ďalších 12 osôb. Na skutok však zastupujúci prezident SR Vladimír Mečiar udelil amnestiu, ktorú síce premiér SR Mikuláš Dzurinda zrušil, ale senát Ústavného súdu SR pod vedením Tibora Šafárika potvrdil jej platnosť.

Prípád ukončili súdy Lexovým oslobodením. Bývalý prezident SR Michal Kováč prehral 13. júna 2011

spor s Ivanom Lexom.

Podľa bratislavského okresného súdu sa má bývalému šéfovi SIS písomne ospravedlniť za výroky o tom, že stojí za zvrátením jeho syna do Rakúska.

Navyše mu má zaplatiť aj odškodné 3319 eur. To je desaťkrát menej, než Lexa pôvodne požadoval. Bratislavský súd rozhodol v kauze po 15 rokoch. Rozsudok ešte nie je právoplatný.

Popis foto: Exprezident Michal Kováč

Popis foto: Vladimír Mečiar ešte spolu v strane s Milanom Kňažkom
TASR

[Späť na obsah](#)

11. Desaťročnica infozákona

[Téma: Ekonomická univerzita; Markíza, 19:00; 04/08/2011; Televízne noviny; Z domova; Martina Dratvová]

Martina Šimkovičová, moderátorka TV Markíza: "Študenti, advokáti, či väzni, to sú veľké skupiny obyvateľov, ktorí pravidelne využívajú infozákon, no neraz to vyzerá, že ho zneužívajú. Žiadajú napríklad informácie, ktoré si môžu nájsť na internete sami. Združenie miest a obcí Slovenska vyzýva, aby sa uskutočnil audit, či zákon v súčasnej podobe plní svoj cieľ. Ministerstvo spravodlivosti odmieta prístup ľudí k informáciám obmedziť."

Martina Dratvová, redaktorka TV Markíza: "Infozákon tento rok oslávil desaťročnicu, odkedy vstúpil do praxe. Bez neho by sa niektoré informácie zrejme nikdy na verejnosť nedostali. Samosprávy sa na druhej strane sťažujú na množstvo infožiadostí, ktoré ich vyslovene zaťažujú."

Michal Kaliňák, hovorca Združenie miest a obcí Slovenska: "Sú to skôr zadania seminárnych prác, sú to zadania seminárnych alebo záverečných prác univerzít, sú to častokrát otázky od investorov."

Martina Dratvová, redaktorka TV Markíza: "Na ministerstve hospodárstva tiež potvrdili, že vždy v marci pred skúškami im pribudnú otázky najmä od študentov **ekonomickej univerzity** a siahodlhé analýzy si žiadajú napríklad poradenské firmy, ktoré ich potom vydávajú za vlastné a zhrabnú za ne ťažké peniaze. Na Ústavnom súde medzi žiadateľmi prevažujú väzni."

Anna Pančurová, hovorkyňa Ústavného súdu SR: "Pracovníkov Ústavného súdu veľmi zamestnávajú, jeden z takýchto žiadateľov o to, aby sme mu sprístupnili všetky neuplatnené a nevzdvihnuté výhry z istej stávkovej spoločnosti."

Martina Dratvová, redaktorka TV Markíza: "Väzni sa obracajú aj na Kanceláriu Národnej rady. Najčastejšie chcú kompletné prepisy toho, čo sa povie v pléne."

Beata Skyvová, hovorkyňa Kancelárie NR SR: "Možno taká pikoška je, že nás požiadala jedna univerzita z Washingtonu, aby sme im zaslali informácie ohľadne dátumov narodení všetkých poslancov od roku 1991 až dodnes."

Martina Dratvová, redaktorka TV Markíza: "V štátnej správe dokonca koluje legenda o občanovi, ktorý mal na isté ministerstvo za rok poslať 2000 infožiadostí a pýtal sa na bizarné veci, ako napríklad koľko tam majú sliepok, stoličiek, či kľučiek vo dverách. Ministerstvo spravodlivosti chystalo veľkú novelu, ktorá mala vraj infozákon vylepšiť, no dnes ohlásili, že tieto plány odkladajú na neurčito."

Lenka Škorpilová, Ministerstvo spravodlivosti SR: "Ministerka sa rozhodla v tejto chvíli predložiť do ďalšieho legislatívneho procesu zmeny, ktoré sa týkajú iba zverejňovania zmlúv. Nebránime sa však dlhšej a otvorenej diskusii o iných úpravách."

Martina Dratvová, TV Markíza.

[Späť na obsah](#)

12. Bez imigrantov by bol svet ako bez sťahovavých vtákov

[Téma: Ekonomická univerzita; Pravda; 06/08/2011; s.: 16,17,18,19; Rozhovor; Vladimír Jancura]

Vladimír Jancura

Bratislava

Nórska tragédia znovu otvorila diskusiu o prisťahovalectve a multikulturalizme. Jej východiská a reálne riešenia majú však ďaleko od predstáv šialeného strelca. Hovoríme o nich s ekonómom a prognostikom Vladimírom Balážom, ktorý migračné procesy v súčasnom svete skúma už pätnásť rokov.

Bude sa musieť Európa zriecť prisťahovalcov z rozvojových krajín alebo aspoň rapídne obmedziť ich prílev?

Nie, a prečo by mala?

Po masacre v Nórsku sa vyrojilo množstvo prorokov, ktorí to predpovedajú takmer s istotou. Breivik vraj chcel iba upozorniť na "moslimskú kolonizáciu Európy", pribrzdiť ju, zvolil však zlý spôsob. Čo si o tom myslíte?

V prípade Breivika ide zrejme o človeka zodpovedného za nejaké osobné problémy, ktorý si potreboval hľadať nepriateľa. A migranti sú pre niekoho takí ľahko identifikovateľní nepriatelia. Vyzerajú inak, majú inú farbu pleti, iný materinský jazyk, prípadne iné náboženstvo. Sú preto častým objektom nenávisti rôznych extrémistov.

Čítali ste Breivikov manifest?

Áno, teda aspoň to z neho, čo koluje na internete.

Je preniknutý nenávisťou proti stúpencom multikulturalizmu. Napokon jeho dva útoky smerovali proti predstaviteľom alebo stúpencom takejto politiky, alebo azda nie?

Čo však nič nemení na tom, že zločin spáchal človek, ktorý je zakomplexovaný v rámci nejakej ideológie a viní svet zo svojich problémov. Nehľadal by som medzi jeho obeťami ľavičiarov alebo pravičiarov, liberálov či konzervatívcov - jednoducho si našiel nepriateľa a konal.

Mnohí účastníci internetových diskusií to však vidia ináč. Podľa nich by mala tragédia v Nórsku viesť európske vlády k radikálnemu prehodnoteniu migračnej politiky i možnosti multikulturalizmu. Čo vy na to?

Pozrite, multikulturalizmus je ideológia ako každá iná a ako každá iná sa nemôže zbaviť určitej naivity. Ináč by nemohla počítať s relatívne rýchlym a hladkým prekonávaním rozdielov medzi kultúrami, ktoré reálne existujú. Akoby predpokladala, že všetci migranti sa automaticky prispôbia našej západnej civilizácii a priam s nadšením si osvoja jej tolerantnosť, ktorú si Európania vytvárali niekoľko storočí. Navyše treba vidieť, že mnohí migranti neprichádzajú do Európy za jej slobodou a demokraciou, ale predovšetkým za ekonomickými výhodami, či už v podobe pracovných príležitostí, alebo sociálnych dávok. A zo západnej kultúry si berú iba to, čo im vyhovuje.

Nemecká kancelárka Angela Merkelová v októbri minulého roka vyhlásila, že "snaha o multikultúrnosť" úplne zlyhala. Migranti podľa nej neplnia požiadavky svojho začlenenia do spoločnosti. Vo februári tohto roka Merkelovej tvrdenia takmer doslova zopakoval britský premiér David Cameron. Sú to len takpovediac povinné cvičenia šéfov konzervatívnych strán alebo znamenajú aj čosi viac?

Myslím si, že viac a že vlády Európskej únie budú musieť do určitej miery prehodnotiť svoj pôvodný koncept multikulturalizmu, lebo sa ukázalo, že ten koncept nefunguje tak, ako sa očakávalo. Čo je však prirodzené, lebo vždy je na začiatku nejaký ideál a potom prichádza realita, ktorá ten ideál koriguje.

Znamená to, že únia bude musieť nejako podstatne zredukovať prílev migrantov z tretích krajín?

Nie, a do toho nás nútia veľmi pragmatické dôvody spojené so starnutím populácie. Najmä vyspelé európske krajiny rapídne starnú a jednou z krajín, ktoré budú mať veľmi veľké problémy, je aj Slovensko. V súčasnosti to vyzerá tak, že nahradiť úbytok mladých ľudí nebude v dohľadnej budúcnosti možné iným spôsobom ako imigráciou.

Prečo má takéto problémy práve Slovensko?

Lebo má jednu z najhorších charakteristík v spoločnej Európe, čo sa týka pôrodnosti. Aj keď ide o rozhovor, a nie analýzu, povedzme si niekoľko číselných údajov. V súčasnosti pripadá u nás na jedného človeka staršieho ako 65 rokov zhruba 5 ľudí v ekonomicky aktívnom veku. Na porovnanie - ešte pred polstoročím to bolo 10 ľudí.

Ako je to možné?

Slovensko bolo vtedy vidieckou krajinou s vysokou pôrodnosťou. Prirátajte k tomu zaostávajúci podiel žien s vysokoškolským vzdelaním, obmedzenú dostupnosť antikoncepcie, ale v neposlednom rade aj rozsiahle opatrenia štátu na podporu mladých rodín. Na jednu ženu pripadali v 50. rokoch takmer tri - štyri deti, ešte za Husáka to boli dve. Tomu zodpovedal aj nízky index starnutia obyvateľstva. Na porovnanie - ešte v 80. rokoch sa rodilo na Slovensku ročne 100 000 detí, dnes len 60 000. A tento počet sa môže opätovane znížiť, keď sa skončí éra odložených pôrodov tridsiatničiek a do plodného veku nastúpi nízky počet dievčat narodených po roku 1989. Vtedy sa v plnej sile prejaví efekt klesajúcej pôrodnosti v 90. rokoch.

Čiže na jedného dôchodcu dnes môžu prispievať iba piati práceschopní?

Zhruba piati. Po odrátaní nezamestnaných, študentov a žien v domácnosti je však skutočný pomer iba 2,3 pracujúceho na jedného starobného dôchodcu. A v dohľadnej budúcnosti sa tento pomer bude už len zhoršovať. Do roku 2050 až na 1,2, čiže na polovicu. To znamená, že úbytok pracovnej sily bude rapídny. Hoci sa to nezdá, Slovensko má skutočne najrýchlejší proces starnutia populácie v Európe.

Čo tak účinnejšie stimulovať pôrodnosť?

Údaj 1,2 vychádza pri optimistickom predpoklade, že sa priemerný počet detí pripadajúcich na jednu ženu zvýši z dnešných 1,4 na 1,7, teda na úroveň porovnateľnú s vyspelými krajinami. Ak by sme však chceli zachovať udržateľný pomer pracujúcich a dôchodcov, muselo by sa namiesto súčasných 61-tisíc detí ročne rodiť o 30- až 40-tisíc viac. V Európe však nemáte krajinu, ktorá by sa v úrovni pôrodnosti dostala nad priemer 2,1, ktorý znamená reprodukciu oboch rodičov dieťaťa

V ktorých krajinách sa dnes rodí najviac detí?

V škandinávskych a ešte vo Francúzsku, tam je tento ukazovateľ približne 1,8. No všade ho dosiahli najmä zásluhou imigrantov, ktorým sa rodí viac detí. Ibaže ani táto úroveň by nám nestačila. Aj keby sa po prečítaní nášho rozhovoru všetci čitatelia odobrli do spálne splniť si vlasteneckú povinnosť, na pracovnom trhu by sa prvé výsledky objavili až po roku 2030.

Ako sa môže prejavíť spomínaný nepomer na financovaní systému dôchodkov a na verejnom dlhu Slovenska?

Nechcem strašiť, ale ak na Slovensku nevypukne ekonomický zázrak, tak dnešní tridsiatnici budú dostávať namiesto dôchodku iba žobračky. Lebo v prípade, že by sa zachovalo súčasné nastavenie systému dôchodkov a ich financovania, náš verejný dlh by v roku 2030 narástol na 115 percent hrubého domáceho produktu a v roku 2050 až na 354 percent!

To však asi nie je možné?

Nie, lebo nik by nám nepožičal na taký veľký dlh. Slovensko by malo problém s financovaním dlhu už na úrovni 100 percent HDP.

A tak bez dovozu imigrantov to nepôjde?

Dnes to ešte ide, ale čo o takých desať alebo pätnásť rokov? Pri súčasných trendoch očividne nie.

Vo svojich štúdiách však pripúšťate, že multi-kulti funguje niekde lepšie a niekde horšie. Kde a prečo lepšie?

Pravdepodobne najlepšie funguje v USA, lebo to je vlastne krajina prisťahovalcov. Až na mizivý počet pôvodných obyvateľov sú tam všetci prisťahovalci. A funguje to tam tak preto, lebo Amerika má veľmi flexibilné inštitúcie, celý systém inštitúcií. A to sa týka aj prístupu ľudí v tom systéme. Ako vnímajú toho, kto do ich krajiny príde. Hovoria si - nie je to nepriateľ, ale iba ďalší imigrant, akým som bol kedysi ja alebo moji rodičia. V USA môžete mať čiernu kožu a byť prezidentom. Vo väčšine štátov Európy by také niečo bolo problematické, na Slovensku si to nevieme ani predstaviť.

Ako pristupujú k imigrantom na Britských ostrovoch, kde ste pôsobili takmer tri roky?

Anglosaská kultúra je dosť tolerančná k prisťahovalcom. Môžete byť aj čierny, aj iného náboženstva ako anglikánskeho, a nik sa vás na to nepýta. Ak ste schopný a viete niečo dokázať, môžete získať významné postavenie. Zoberte si britské univerzity až tretina ich personálu je zo zahraničia, a nielen z európskych krajín.

Podobná situácia je vraj aj v Holandsku. Súvisí to nejakou skutočnosťou, že ide o bývalé koloniálne

krajiny?

Zrejme áno, ale najmä s tým, že Veľká Británia alebo Holandsko neboli zošňurované takými pravidlami vo vzťahu k cudzincom ako Nemecko či Rakúsko. Tieto a ďalšie štáty boli dosť uzavreté, preto aj migranti sa do jedných európskych spoločností začleňovali lepšie a ľahšie, kým do iných ťažšie a horšie.

Také Rakúsko sa aj v súčasnosti bráni väčšiemu prílevu migrantov a voči tým, ktorých prijme, má určitý odstup...

S tým už majú svoje skúsenosti aj Slováci, pracujúci tam dlhodobo. Môžu potvrdiť, že áno, boli veľmi dobre prijatí, prepracovali sa na určitú pozíciu, ale do vrcholových pozícií ich domáci pustia veľmi, veľmi zriedka.

Čo tomu bráni? Legislatívny systém?

Skôr tlak okolia a možno aj určitá nedôvera k prisťahovalcom.

A čo Nórsko?

Donedávna ani Nórsko nebolo tradičnou destináciou pre imigrantov. Veď až do sedemdesiatych rokov minulého storočia žila táto severská krajina z rybolovu a nemala taký štedrý sociálny systém ako teraz. Navyše Nórsko síce rozlohou nie je malé, ale má približne len toľko obyvateľov ako Slovensko. Všetko sa zmenilo, keď začalo využívať svoje obrovské zásoby ropy a zemného plynu.

Dá sa povedať, že na prijímanie migrantov má vplyv aj prevládajúca konfesia v tej-ktorej hostiteľskej krajine?

Nechcel by som zachádzať až tak ďaleko, je však pravda, že protestantské kultúry sú trochu otvorenejšie, kým katolícke konzervatívnejšie. Napokon v Európe to možno pozorovať dosť zreteľne: krajiny, ktoré boli prevažne katolícke - napríklad Španielsko, Portugalsko či Nemecko - integrovali imigrantov ťažšie.

A aj dnes by dali prednosť bielym, najlepšie kresťanom?

To platí naďalej - bez ohľadu na krajinu a jej prevládajúce náboženstvo - že konzervatívci a nacionalisti by uprednostnili bielych, slovansky hovoriacich kresťanov z Ukrajiny a Ruska. Xenofóbovia nechcú čiernych a moslimov, zatiaľ čo liberálni humanisti sa chytajú za hlavu a lobujú za čo najväčšie počty azylantov z tretieho sveta, bez rozdielu farby pleti a kultúry, z ktorej prichádzajú. Žiaľ, ekonomické otázky pritom zostávajú bokom, okrem tvrdení, že "imigranti nám zoberú prácu".

Ale nemajú tí konzervatívci v niečom pravdu?

Humanisti majú pravdu v tom, že multi-kulti je krásna myšlienka. Konzervatívci zase v tom, že nie všade funguje. Videl som návrh koncepcie migračnej politiky do roku 2020, ktorý pripravil minister Daniel Lipšic. Je tam veľa užitočných myšlienok a jedna z vedúcich znie, že by sme mali prijímať migrantov najmä z krajín, ktoré sú nám kultúrne a jazykovo blízke. Samozrejme, kto chce, ten si medzi riadkami prečítal, že ide najmä o bielych kresťanov z Ukrajiny a možno i Ruska. Má to niečo do seba, takí ľudia sa skôr prispôbia našim civilizačným normám ako ľudia z Ugandy alebo Malajzie. Ale veď Slovákom sa predsa dokázali prispôbiť aj migranti z juhovýchodnej Ázie!

Napríklad Vietnamci. Svojho času ste skúmali "tajomstvo" ich integrácie do slovenskej spoločnosti. K akým záverom ste prišli?

Úspešnosť integrácie vietnamskej komunity, ktorá trvá už štyridsať rokov, spočíva paradoxne v tom, že takmer nikto o nej nevie. Nezisťili sme nejaké výraznejšie prejavy nenávisťi voči Vietnamcom alebo výhrady k ich náboženstvu, zvykom a správaniu.

Číňania sa tiež prispôbujú, ale žijú uzavretejšie, žijú si vlastne svoj život medzi nami.

Žijú skôr vedľa nás ako medzi nami. Uzavretosť ich komunity vlastne znemožňuje skutočné začlenenie sa do väčšinovej spoločnosti. Na rozdiel od vietnamskej komunity, ktorej uzavretosť neprerastá do nejakej enklávy. Nevznikli tu ešte nejaké vietnamské štvrte či ulice.

Ani čínske.

Iste, mnohí Vietnamci si však zobrali za ženy Slovenky, čím vnútri ich komunity nastalo také zdravé miešanie. Na druhej strane aj Číňania, aj Vietnamci sú konfuciáni.

Čo tým chcete povedať?

Ako iste viete, konfucianstvo je skôr filozofia ako náboženstvo. Konfuciáni sa nikdy neprezentovali nejakými extrémnymi náboženskými postojmi, považujú prácu za cnosť, uctievať rodinu, čo je z nášho hľadiska prijateľné, ba významné. Uznávajú svetské autority, chcú byť aktívni na pracovnom trhu, zarábať peniaze, nerobiť zbytočne problémy. Keď sa Vietnamcov pýtate, čo chcú, aby ich deti v živote robili, typická odpoveď znie: "Chcem, aby bol doktor, právnik, alebo inžinier."

Navzájom sa však asi veľmi neznášajú?

Kto, Vietnamci a Číňania? Nie. Navzájom si konkurujú a Číňania sa v obchode správajú agresívnejšie, to je fakt. Nejaký významnejší konflikt medzi nimi som však zatiaľ nezaregistroval.

A čo prestrelka pri bratislavskom letisku pred varí desiatimi rokmi, po ktorej si vraj vymedzili takpovediac sféry vplyvu?

Incidenty tohto druhu, pri ktorých si nejaké mafiánske skupinky delia rajóny, nemožno predsa vzťahovať na celé komunity.

Je už aj výskumne potvrdené, že konflikty, kolízie a vôbec väčšie ťažkosti spojené so začlenením sa do nového prostredia vznikajú najmä na začiatku imigračných vln a postupne miznú?

Platí to len do istej miery a nie vo všetkých prípadoch. Preto hladké prijatie veľkých komunit prisťahovalcov s veľmi odlišnou kultúrou nie je síce na Slovensku nemožné, ale zároveň je málo pravdepodobné.

Lebo aj vstrebávací schopnosť tej-ktorej spoločnosti prijať takéto komunity má svoje limity?

To je pravda, ale, opakujem, veľa pritom závisí aj od schopnosti prisťahovaleckých komunit prispôbovať sa pravidlám spoluzitelia, zvykom a tradíciám hostiteľskej krajiny.

Napríklad väčšia vlna moslimských prisťahovalcov by zrejme u nás narazila na zvýšený odpor?

To je dosť pravdepodobné. Už len preto, že Slovensko je tradičná katolícka krajina, treba tu počítať aj s náboženskou nedôverou. Ľudia si napríklad nevedia predstaviť, že by v Bratislave zrazu stála mešita s minaretom.

Pritom pred sto rokmi stála, a to v tesnom susedstve katolíckeho kostola a synagógy.

To však bola iná Bratislava či vlastne Prešporok - trojazyčný a skutočne multikulturálny. Navyše Rakúsko-Uhorsko v roku 1878 okupovalo Bosnu a Hercegovinu, aby ich v roku 1908 aj formálne anektovalo. František Jozef vtedy moslimské náboženstvo uznal za štátne.

Súčasnú Slovensko sa v Európe vyníma trocha aj tým, že neuznáva moslimské vierovyznanie ako registrované náboženstvo, nemyslíte?

Áno, pritom až registrovaním by získali moslimovia isté práva, ktorým sa u nás tešia katolíci alebo protestanti.

Prejdime však k ďalšej námietke odporcov imigrácie: máme dosť vlastných nezamestnaných a prisťahovalci im berú prácu. Čo s tým?

To, že niekto je Slováčok, ešte neznamená, že vie a chce pracovať. Slovensko má najvyšší podiel dlhodobo nezamestnaných v celej Európskej únii, ale mnohí z nich už nikdy robiť nebudú. Lebo medzitým prišli aj o zvyšky pracovných návykov. Alebo sa nechcú sťahovať za prácou z vidieka do miest. Lebo tam majú dom, pole a sú na ne viazaní. Ďalší pracovať jednoducho nechcú. A prisťahovalci berú najmä tie práce, ktoré domáce obyvateľstvo robiť nechce. Lebo sú málo platené, nekvalifikované či nepríjemné. Slováci v Británii a Írsku to môžu potvrdiť.

Vo svete je dnes veľký dopyt po vysokokvalifikovaných migrantoch. Nemalo by sa Slovensko zamerať najmä na túto kategóriu prisťahovalcov?

Vyspelé krajiny vnímajú imigráciu čoraz viac ako súťaž o ľudský kapitál v starnúcom svete. Mnoho štátov preto uplatňuje bodový systém, ktorý si všíma najmä vek, vzdelanie a kvalifikáciu migrantov. Aj taký raj prisťahovalcov, ako je Austrália, už starostlivo plánuje kvóty pre imigrantov z hľadiska ich počtov a kvalifikačnej skladby.

Nemalo by Slovensko vo svojej imigračnej politike nasledovať práve tieto štáty?

Naozaj netreba teda vymýšľať teplú vodu a prijať podobné riešenia. Imigračné procedúry by mali okrem veku a vzdelania brať do úvahy aj predpoklady prisťahovalca integrovať sa do slovenskej spoločnosti. Aby sa potom jedna i druhá strana nemusela trápiť viac, ako je potrebné.

Náš známy fyzik Vladimír Bužek nie je proti tomu, aby Slovensko nakúpilo niekoľko špičkových vedcov v zahraničí, tak ako už kupuje futbalistov. Obáva sa však, že v prostredí našich vysokých škôl a výskumných ústavov by vyschli, lebo prostredie by sa im neprispôbilo.

Nieže neprispôbilo, niektorí novi spolupracovníci by dovezeného vedca zožrali od závidi, lebo veď by musel dostať aspoň dvojnásobný plat.

Preto Bužek radí vyhľadávať radšej domáce talenty a vytvárať im podmienky, aby mohli rásť. Čo si o tom myslíte?

Môžem s tým len súhlasiť. Navyše Slovensko má dnes opačný problém - veľa talentovaných ľudí od nás odchádza, mozgy nám sústavne unikajú. Len si zoberte, koľko mladých vedcov zo Slovenska dnes pôsobí v zahraničí. A koľko mladých Slovákov, či už študentov, alebo doktorandov, je na zahraničných univerzitách? Okolo 25tisíc. Koľkí z nich sa vrátia po štúdiu domov, to nikto nevie. Asi desať percent slovenskej pracovnej sily - pričom tej lepšej, kvalifikovanejšej - je v súčasnosti vonku. Ide o jednu z najvyšších mier emigrácie v Európe. Tento problém by nás mal trápiť viac ako otázky imigrácie.

Tým skôr, že zahraniční odborníci sa na Slovensko veľmi nehrnú?

A keď sa tu zastavia, tak iba na čas, potom pokračujú v ceste ďalej na západ. Vieme prečo - idú za lepším.

Bolestivý je najmä odchod našich lekárov a zdravotných sestier do zahraničia, imigranti z Ukrajiny nie sú často plnohodnotnou náhradou, ako tvrdia východniari.

Je to možné, ale my si nemôžeme vyberať medzi prisťahovalcami tejto kategórie, ako si to dovoľujú Nemci alebo Angličania. Jednoducho nie sme prvoradá destinácia pre týchto imigrantov, skôr druhá trieda.

Môže potenciálnych imigrantov odrádzať aj povesť Slovenska ako spoločnosti s xenofóbnym postojom k cudzincom? Napokon tak nás opísal (a pochválil) vo svojom manifeste aj nórsky masový vrah.

Xenofóbov nájdete v každej krajine, dokonca aj v tolerantnom Nórsku, čo napokon potvrdil i sám Breivik.

Viaceré výskumy problémov medzinárodnej migrácie dlhodobo pripravujete v spolupráci s britským profesorom Williamsom. Na čom pracujete v súčasnosti?

Ide väčšinou o projekty Kráľovskej spoločnosti pre ekonomický a sociálny rozvoj ESRC a Britskej akadémie vied. Najnovšie sme dostali projekt, v rámci ktorého skúmame prístup migrantov z hľadiska tolerancie rizík.

Rizík vyplývajúcich zo samotnej migrácie?

Áno, hovorí sa predsa, že svet prijme skôr ľudí nebojácnych, schopných podstupovať všetky možné riziká. Náš projekt skúma, nakoľko sa migranti odlišujú od iných ľudí akceptovaním vyšších rizík.

A čo zisťujete?

Zatiaľ sme porovnávali dve skupiny študentov **Ekonomickej univerzity v Bratislave**. Kým prví sa už zúčastnili na rôznych zahraničných pobytoch, druhí neboli ešte nikde. Najmä u žien, ktoré už migrovali, sa výraznejšie prejavuje tolerancia voči rizikám. Sú to vlastne chlapi v sukniach, čo sa toho týka. Disponujú silnými vôľovými vlastnosťami.

Je pravda, že na migráciu sa hodia skôr ľudia, ktorí obľubujú krajné situácie?

Podľa najnovších genetických výskumov existuje dokonca variant jedného génu (s názvom DRD4-7R, ktorý kóduje v ľudskom mozgu tvorbu hormónu dopamínu) podporujúceho určitý typ ľudského správania. Ľudia s takýmto variantom génu napríklad radi špekulujú na finančných trhoch, vyhľadávajú nové veci a túľajú sa po svete a vôbec - sú to také nepokojné duše.

Ale svet bez nich by bol menej zaujímavý, všakáno?

Bol by to vlastne svet bez sťahovavých vtákov.

Vladimír Baláž (50)

- Ekonóm a prognostik

- Po skončení **Ekonomickej univerzity v Bratislave** nastúpil pracovať do Prognostického ústavu SAV, kde je dnes vedúci vedecký pracovník.

- V rokoch 1997 až 2003 pôsobil vo Veľkej Británii (Exeter University a London Metropolitan Univeristy) ako vedecký pracovník na projektoch venovaných problémom migrácie a najmä transferu vedomostí prostredníctvom migrácie.

- Od roku 2004 pôsobí ako národný expert pre inovačné a vedeckotechnické politiky vo viacerých iniciatívach Európskej komisie.

- Ako expert na inovačný rozvoj a migračné procesy spolupracuje aj s vládnymi inštitúciami na Slovensku.

"Vlády Európskej únie budú musieť do určitej miery prehodnotiť svoj koncept multikulturalizmu, lebo sa ukázalo, že ten koncept nefunguje tak, ako sa očakávalo."

„Ak na Slovensku nevypukne ekonomický zázrak, tak dnešní tridsiatnici budú dostávať namiesto dôchodku iba žobračenky.“

"Humanisti majú pravdu v tom, že multi-kulti je krásna myšlienka. Konzervatívci zase v tom, že nie všade funguješ

"Xenofóbov nájdete v každej krajine, dokonca aj v tolerantnom Nórsku, čo napokon potvrdil i sám Breivik"

"Hladké prijatie veľkých komunít prisťahovalcov s veľmi odlišnou kultúrou nie je síce na Slovensku nemožné, ale zároveň je málo pravdepodobné."

Záchytný tábor v Humennom prichýlil v roku 2009 palestínskych utečencov. Podľa Baláža by väčšia vlna prisťahovalcov z muslimských krajiny pravdepodobne narazila na Slovensku na odpor obyvateľov.
FOTO: TASR/ MILAN KAPUSTA

[Späť na obsah](#)

13. Ľudia, ktorí vdýchnu značke život

[Téma: Ekonomická univerzita; Profit; 10/08/2011; 16/2011; s.: 22,23,24,25,26,27,28,29; Téma čísla; Petra Švorcová]

Za každou úspešnou značkou je tím ľudí. Nad nimi bdejú marketingoví manažéri, ktorí musia byť so značkou zžití najviac. Majú čosi z tvorivosti kreatívcov aj logiky stratégov. Profit ich prácu priblížil cez príbehy piatich ľudí, ktorí stoja za piatimi úspešnými značkami každá komunikuje svoju hodnotu inak a každý z oslovených pristupuje k svojej práci odlišne.

autorka - Petra Švorcová

Niektorí si o nich myslia, že sú iba prekladačmi reklamných konceptov, ktoré prichádzajú zo zahraničnej materskej spoločnosti. V niektorých prípadoch je táto myšlienka skutočne pravdivá a marketingoví riaditelia majú na reklamných konceptoch podiel iba v pečiatke na ich písomnej forme, ktorou potvrdzujú prijatie. Na druhej strane si ich však iní mylia s kreatívcami. Občas aj tento názor platí, pretože na to, aby reklamné agentúry vedeli, akú reklamu majú vytvoriť, potrebujú vedieť, čo vlastne značka chce povedať. A pre niektorých neplatí ani jeden z týchto názorov. Kde je teda skutočná pravda o marketingových riaditeľoch? V každej firme je ukrytá niekde inde.

BUĎ MINI... Pred viac ako päťdesiatimi rokmi egyptský prezident znárodnil a následne zatvoril Suezský prieplav, čím zapríčinil výkyvy v cenách ropy a benzínu smerom nahor. Britské úrady zvažovali možnosť zavedenia prídellového systému na benzín, každý človek mal mať k dispozícii tridsaťosem litrov na mesiac. Myslíte, že ľudia znížili počet jazd automobilom, aby znížili spotrebu benzínu? Nie, radšej vyšpekulovali nový model auta s nízkou spotrebou. "Keď značku Mini odkúpila automobilová spoločnosť BMW Group, otvorili sa jej nové dvere do sveta. Je absolútnym protikladom toho, čo spoločnosť doteraz predstavovala. Do kontrastu so športovým štýlom a konzervatívnym luxusom sa postavila prémiová cestná trendy motokára," usmieva sa Milan Stupka, corporate communication manažér pre značky BMW a Mini na Slovensku. Malé autíčko mu viditeľne prirástlo k srdcu, lokálnu identitu mu buduje už sedem

rokov. Vákuum po ukončení **Ekonomickej univerzity** si vyplnil po svojom, odišiel do Veľkej Británie, kde v tom čase mohol byť buď študentom, alebo au-pair. Ako sám vraví, bola to dobrá skúsenosť, pretože na vlastné oči mal možnosť vidieť kapitalizmus, ktorý sa na Slovensku ešte len rozbiehal, a aj všetko to, čo vtedajší marketingový guru Philip Kotler opisoval vo svojich univerzitných marketingových knihách. Vystriedal aristokratickú rodinu, ktorej dedičstvo sa meralo na hrady čínsku rodinu i židovskú rodinu, ktorej domáca učila na univerzite marketing, vďaka čomu spoznal správanie a rozhodovanie "kapitalistických zákazníkov" zvnútra rodín. Popritom si urobil kurz marketingu a reklamy prostredníctvom Londýnskej obchodnej a priemyselnej komory. Keď sa vrátil na Slovensko a absolvoval vojenčinu, zamestnal sa v eventovej agentúre televízie Markíza. Pozíciu marketingového asistenta ešte u importéra pre značku BMW našiel cez inzerát. Keď sa výrobca rozhodol vytvoriť na Slovensku priame zastúpenie, obsadil miesto marketingového manažéra. "Na jednej strane budujeme dilerský marketing, ktorý sa zakladá na priamej komunikácii značky s klientom v regiónoch, čo napríklad zahŕňa aj dizajn showroomu. Na druhej strane sa však viac venujeme národnému marketingu budovania stratégie značky," hovorí M. Stupka a dodáva, že za tých osem rokov, počas ktorých vo firme pôsobí, sa jednočlenný marketingový tím rozrástol. Ako rástol, rozdeľovali sa kompetencie. "Momentálne sa primárne sústreďujeme na značku Mini ako takú, dilerský marketing, PR a eventy," priznáva.

... BUĎ INÝ. Materská automobilová spoločnosť BMW má prísne pravidlá budovania značky a toleruje lokalizáciu značky na jednotlivých trhoch v rámci istých limitov. Pri značke Mini však tento systém funguje inak, aj napriek tomu, že v prvých rokoch predala na našom trhu okolo štyridsať kusov automobilov. "Je to predovšetkým kvôli tomu, že na Slovensku nefunguje stratégia značky Mini tak, ako je nastavená. Globálne oslovuje skupinu ľudí, ktorá je na Slovensku veľmi malá. Veľká časť kreatívy spojenej s budovaním značky Mini na Slovensku teda ostáva v našich in-house rukách," vysvetľuje Milan, ktorému sa podarilo vyšpecifikovať pre značku lokálnu cieľovú skupinu zákazníkov. Nie sú ňou len mladí ľudia, ale aj tí, ktorí sa hlásia k určitému životnému štýlu "byť iný" a ktorí sú trendsettermi. "Bez dôvery materskej spoločnosti by sa to však presadzovalo a realizovalo len ťažko," dodáva M. Stupka. Ak si nedokážete narychlo spomenúť na žiadnu televíznu reklamu na značku automobilov Mini, nesnažte sa ďalej. Značka nevyužíva tradičný marketingový mix, pretože sa sústreďuje na veľmi špecifickú cieľovú skupinu. Preto sa M. Stupka snaží vymýšľať nové kreatívne cestičky, ako byť jedinečný a zaujať. Hľadá spôsoby, ako sprostredkovať zážitok zo zábavnej jazdy, a partnerov, s ktorými sa navzájom zviditeľnia. V spolupráci s Rádiom Expres napríklad vytvorili najrýchlejšie Mini taxíky v meste. Mini bolo prvým autom, ktoré prešlo po moste Apollo a dokonca sprevádzalo zlatú trofej FIFA, o ktorú bojovali aj slovenskí futbalisti. "Ľudia si zážitok zapamätajú skôr ako reklamu. Preto hľadáme aj outdoorové aktivity, ktoré majú nádych gerilového marketingu, podporené silným PR. Jednou z najúspešnejších bola tá, keď sme postavili maketu auta Mini v životnej veľkosti do stredu Hodžovho námestia. Na každej strane pontóna, na ktorom stála, bol odkaz súvisiaci so stranou, z ktorej ľudia prichádzali. Mini bolo otočené čelom k vodičom prichádzajúcim zo Starého mosta a pod sebou malo nápis, aby ho vodiči pozdravili zablikaním svetiel. A oni naozaj blikali," rozpráva M. Stupka o interaktívnej kampani, ktorá mu najviac utkvela v pamäti, a v očiach má zvláštny prejav Minilásky.

KEĎ JU MILUJEŠ... Pred ôsmimi rokmi nastúpil Branislav Burák na pozíciu brand manažéra do marketingového tímu spoločnosti Kofola na Slovensku, ktorý tvorili dokopy s ním dvaja ľudia. Dúfal, že dostane na starosť práve značku Kofola. Majiteľ spoločnosti mal preňho inú výzvu, vraj väčšiu ako kolový nápoj. Dal mu na starosť vybudovať na Slovensku značku pramenitej vody Rajec, ktorá sa stala kariérnym príbehom Braňových prvých dvoch rokov. Majiteľ predpovedal vode veľký úspech, on bol viac opatrný, ale odhodlaný dostať Rajec medzi top značky. "Vtedy komunikovalo na trhu pätnásť rôznych značiek vôd a ja som dostal za úlohu vytvoriť a presadiť úplne novú. Vôbec nebolo ľahké presvedčiť obchodníkov, aby ju predávali. Bola rovnako drahá ako vtedajší líder na trhu. S Rajcom som nakoniec, tuším, vyrástol aj ja sám," zamýšľa sa s úsmevom aj nad vlastnými začiatkami B. Burák, podľa ktorého je pri vstupe novej značky na trh dôležitá najmä kvalita produktu, pretože so zlým výrobkom ani najlepší marketér zázraky neurobí. Po dvoch rokoch budovania značky Rajec postúpil na pozíciu marketingového riaditeľa pre Slovensko. Dostal šancu vybudovať si vlastný tím a portfólio produktov, ktorých značku zastrešoval, sa postupne rozrástlo aj o Kofolu. Budovať značku, akou je Kofola, sa zdá byť ľahké. Je lokálna, je na trhu vyše päťdesiat rokov a ľudia ju milujú. Prečo ju vlastne milujú? "Kofola je sama o sebe výnimočnou značkou. Našou úlohou bolo odlišiť ju od ostatných globálnych značiek kolových nápojov. Stavili sme na emócie a špecifické príbehy, ktoré sa odrážajú v každej reklamnej kampani. Dnes je práve vďaka tomu dobre rozpoznateľná a myslím si, že aj kvôli príbehom ju ľudia milujú," hovorí B. Burák na základe toho, prečo ju "miluje" aj on sám.

... NIE JE ČO RIEŠIŤ. Už osem rokov sa v čase Vianoc objavuje na televíznych obrazovkách malé dievčatko kráčajúce zasneženým lesom so svojim otcom, aby si odpílili vianočný stromček. Otec povzbudzuje dcéru vo vianočný deň, že ak vydrží do večera nepapať, uvidí zlaté prasiatko, tak ako hovorí ľudová zvyklosť. "Z dlhodobého hľadiska je reklamná kampaň o zlatom prasiatku najúspešnejšou kampaňou na Kofolu vôbec. Určitým spôsobom zrútila aj doterajšie marketingové pravidlá, podľa ktorých sa reklama stáva po určitom období obohranou. Pre prasiatko to malo platiť po dvoch rokoch," hovorí Braňo a spomína aj na to, ako prebiehalo nakrúcanie. Zatiaľ čo u zákazníkov boduje malé dievčatko, na pľaci bodovalo prasa, ktoré bolo zvyknuté na pohodlný život a behanie sa mu priveľmi nepozdávalo,

nieto ešte na rozkaz. Tým, že Braňo pôsobí na slovenskom trhu niekoľko rokov a pred rokom mu vďaka získanej pozícii marketingového riaditeľa spoločnosti Kofola Holding pribudli na starosť aj ostatné značky, debata sa zvráta na to, čo sa za tie roky na trhu vlastne zmenilo. "Trh je pod väčším tlakom zo strany dodávateľov a spotrebiteľov a vnímavejší. Majú viac priestoru a informácií, ale aj vďaka tomu sa skvalitňuje komunikácia. Prostredie je náročnejšie, ale výsledky by mali byť o to kvalitnejšie," myslí si B. Burák a rozhovorom kľučkuje späť k tomu, či sa v pozícii marketingového riaditeľa vníma skôr ako prekladač reklamných konceptov, alebo sa väčšmi prikláňa ku kreatívcovi. Vraj je raz jedným a inokedy druhým. "Vo firme vládne neformálnejšia atmosféra a kultúra, myslením je Kofola mladou firmou, ktorá umožňuje voľnejšie a tvorivejšie uvažovanie. Na druhej strane aj v mladej firme sú štandardizované formálne úkony, ktoré urobiť treba. Takže mojou úlohou je predovšetkým riadenie a rozvoj marketingového tímu, tvorba stratégie značiek ako takých, riadenie ich života a inovovanie do budúcnosti, čo navonok zákazníci vnímajú najmä prostredníctvom reklamných kampaní," dodáva. Aký je teda recept na dlhodobu úspešnú značku? Podľa B. Buráka by nemal marketingový tím ani v tvrdom konkurenčnom boji zabudnúť na vlastnú kontinuálnu cestu a komunikovať len to, čomu verí. Zdôrazňuje, že prispôbovať sa podľa toho, čo robí konkurencia, úspech neprinesie. Aj to je jedným z dôvodov, prečo Kofola ostáva jednou z mála domácich značiek, ktorých marketingová stratégia a reklamné kampane sú vytvárané u nás.

BUDÚCNOSŤ JE JASNÁ... "Pri rebrandingu značky Globtel na Orange to so sloganom dokonca vyzeralo tak, že budúcnosť bude žiarivá či jagavá. Bolo ťažké preložiť slogan z angličtiny tak, aby nestratil význam, a aby sa hodil pre našich zákazníkov," spomína s úsmevom na zlomový bod v živote mobilného operátora jeho riaditeľka pre komunikáciu a značku Andrea Cocherová. Bol to zároveň zlomový bod aj jej kariéry, pretože si nevedela dobre predstaviť, ako na zmenu úspešného Globtelu na absolútne neznámu značku, ktorá bola charakteristická oranžovou farbou, ľudia zareagujú. Stále dúfala v to, že na Slovensku rebranding nakoniec neprebehne, keďže nie je naň dôvod. Prebehol a je považovaný za jeden z najväčších na slovenskom trhu, možno aj preto, že bol priekopníkom. Ešte ako študentka strednej školy A. Cocherová zbierala jahody, sadila zemiaky či pracovala v pivovare. Jej ambície síce smerovali vysoko, ale nepredpokladala, že sa jedného dňa ocitne v pozícii riaditeľky úseku pre komunikáciu a značku najväčšieho slovenského mobilného operátora. V štúdiu na vysokej škole zlúčila odbor žurnalistiky s propagáciou, ktorá dnes figuruje ako marketingová komunikácia. Rodičia boli zo začiatku k jej rozhodnutiu skeptickí, pretože na nej pozorovali trému zakaždým, keď sa stretla s neznámym človekom. To ešte netušili, že sa v dvadsiatich troch rokoch stane šéfredaktorkou časopisu Stratégie. Ako sama priznáva, na to, aby niekoho oslovila na rozhovor, sa občas odhodlávala aj hodinu. Málokto, kto ju dnes pozná, by to do nej povedal. Andrea na otázku, ako sa v tej pozícii sama cíti, odpovedá pohotovo. "To, že Orange kladie veľký dôraz na komunikáciu a značku ako takú, prináša na jednej strane viac kreatívnej a samostatnej práce, väčšie kompetencie, ale na strane druhej je to o to väčšia zodpovednosť. Úsek komunikácie, ktorý riadim, sa významne podieľa na formovaní a tvorbe stratégií firmy. Je dobré, ak značka nie je len napĺňaním vopred zadaných cieľov," hovorí A. Cocherová. Tým, že sa nebojí na seba zobrať zodpovednosť a považuje sa za aktívneho človeka, chápe svoju prácu ako džob snov, v ktorom stále nachádza nové a nové výzvy. A to je v Orangei už pätnásť rokov.

... BUDÚCNOSŤ JE ORANGE. Kreativitu reklamných kampaní Orangeu má už niekoľko rokov na starosti bratislavská reklamná agentúra Wiktor Leo Burnett. Andrea sa snaží do kreatívnej tvorby vstupovať iba minimálne, pretože nechce zasahovať do práce iným ľuďom. Považuje sa skôr za marketéra ako za kreatívca. "Sústredím sa najmä na analýzu trhu a jeho spotrebiteľov. Snažím sa pochopiť ich vnímanie reklamy, schopnosť stotožniť sa s ňou, ale aj to, či je posolstvo reklamnej kampane pre nich dostatočne zrozumiteľné. Kreatívne nápady, ktoré agentúra prináša, dokážem posunúť dopredu cez konštruktívne dodatky. Argumentujem tým, čo podľa mňa má potenciál spotrebiteľov zaujať a čo by pre nich nemalo význam. Podľa môjho názoru by sa reklama mala šiť na značku, nie značka na kreatívny nápad. Vtedy z toho môže vzniknúť síce zaujímavá reklama, ale bez dosiahnutia cieľov," hovorí o náplni svojej práce A. Cocherová, ktorá je zároveň matka troch detí. Vraj si to vyžaduje veľa kompromisov, ale na druhej strane si človek začne viac vážiť maličkosti a drobné radosti života. Vďaka jej za každý jeden úsmev a aj ten najmenší úspech jej detí. Je jednou z mála, kto má v pracovni veľkú korkovú nástenku a na nej množstvo fotografií, kresieb a odtlačkov dlaní svojej rodiny. Stratégia značky Orange je dvojaká - dlhodobá, ktorá sa skladá z definovanej pozície značky, z toho, ako komunikuje a vyzerať. To sa mení minimálne, a ak sa niečo zmení, tak cielene. Krátkodobá stratégia zasa závisí od operatívnych cieľov, ktoré sa robia na ročnom či časovo ešte kratšom základe. Kampane bežia neustále, kým jedna plynie, tvorí sa druhá. Orange je dôkazom toho, že aj za dva týždne sa dá vytvoriť úspešná reklamná kampaň. "Trh sa počas môjho pôsobenia vo firme naozaj zmenil. Aj kampane. Kedysi stáli na tom, aby ľuďom napríklad jednoducho a rýchlo oznámili, že tento mesiac majú volanie za polovicu. Dnes je v hlavách spotrebiteľov obrovský pretlak informácií a je veľmi ťažké zarezonovať. Ak sa na chvíľu stratíte z dohľadu, rýchlo zabudnú. A pri našom počte zákazníkov je televízia ako komunikačný kanál nevyhnutná," argumentuje Andrea a dodáva, že aj komunikácia Orangeu sa mení - do popredia sa dostávajú cieľené kampane a viac ako na získavanie nových zákazníkov sa zameriava na lojalitu tých stálych.

THE POWER... Keď sa spýtate výkonnej riaditeľky softvérovej firmy SAS, kde vzala svoju marketingovú riaditeľku Katarínu Sušaníkovú, spontánne vám odpovie, že ju nikomu nedá ani za nič. Keď prvý raz prišla do firmy, zastúpiť na pár týždňov asistentku na recepcii, študovala prvý ročník na vysokej škole a voľný čas trávila na kurze dabingu. Práca pre SAS bola jej prvou brigádou vôbec. A zrazu ubehlo trinásť rokov, počas ktorých rástla nielen firma, ale spolu s ňou aj ona sama. "Keď som nastúpila, asistentka mala na starosti aj veľa vecí spojených s marketingom. Tým, že bol mojím odborom na vysokej škole, kreatívnych nápadov som bola plná. Aj vďaka tomu, že sa mi ich darilo spolu s kolegami realizovať, si ma vo firme nechali. Keď sa časom firma rozrástla, bolo treba vytvoriť samostatné oddelenie marketingu a PR. Už to nebolo len o organizácii eventov, ale o strategickom plánovaní v spolupráci s obchodným oddelením, s implementáciou CRM systému a online nástrojov. Keď ma však plánovali posunúť vyššie, veľmi som nechcela," prezrádza K. Sušaníková. Ako dôvod uvádza, že ťažko sa vzdávala prvého kontaktu so zákazníkom, či už cez zdvíhanie telefónov, vítanie na recepcii alebo registrácie na akciách, čo robila veľmi rada. Aj dnes sa ako marketingová riaditeľka občas postaví do dverí, aby mohla privítať napríklad účastníkov školení či príležitostne usadiť nejakú návštevu. Potom však musí bežať za vlastnými povinnosťami. SAS je jednou z mála IT firiem, ktorá ostala v súkromných rukách pôvodného majiteľa. To sa v jej kultúre rýchlo odrazilo. O to viac, ak je majiteľom Jim Goodnight, ktorý dáva svojim ľuďom zodpovednosť a pocit, že pracujú na svojej firme. "Marketingové stratégie firmy sú postavené na troch pevných pilieroch. Prvým je vzdelávanie, ktoré je pre majiteľa kľúčové. Univerzity sú jeho srdcovkou, lebo na ich pôde SAS vznikol. Druhým pilierom sú inovatívne prístupy, predovšetkým pre online prostredie. Naše vlastné softvérové nástroje nám pomáhajú robiť digitálny marketing efektívnejšie. Nevyužívame tradičný marketingový mix. A posledným pilierom je byť na trhu čitateľným a odlišiteľným. Dlhú dobu sme s tým ako firma zápasili, aby sme vytvorili niečo, čo zákazníkovi jasne povie, kto sme. Až nakoniec prišiel Jim s tým, že SAS sa rovná analytika. A má pravdu, analytika vystihuje asi najlepšie to, kým sme," odhaľuje stratégie materskej spoločnosti K. Sušaníková a dodáva, že pokiaľ by iba preberala reklamné koncepty, ktoré spoločnosť posielala do všetkých krajín a týmto pilierom neverila, na marketingu by sa to výrazne odrazilo.

... TO KNOW. Otázka vzdelávania sa dostáva čoraz viac do popredia. Firmy sa snažia pomáhať slovenským školám nadefinovať predmety tak, aby študenti získali viac praxe ako teórie. SAS a jeho vzdelávací projekt Academic nie sú výnimkou. "Pomáhame budovať predmety tak, aby boli pre študentov atraktívne. Príkladom môže byť marketingová analytika. Zároveň poskytujeme náš softvér, ktorý môžu študenti využívať na štatistiku a analýzu dát. Je už na nich, či ho budú používať každú hodinu alebo len občas, či ho využijú pri záverečných prácach, rovnako aj to, či učitelia spomenú meno firmy. Snažíme sa ich naučiť pracovať so softvérom, ponúkame konzultácie diplomových prác. Ak si naňho študenti zvyknú, budú ho vyhľadávať aj vo svojej práci," rozpráva Katka a ako príklad uvádza banky, ktoré musia na zákazníka pozerieť cez rôzne dátové štruktúry, aby bol jeho obraz celistvý a vedeli sa rozhodnúť, či má perspektívu a či zbytočne nebojujú o zlého klienta. "Tým, že firma dáva každoročne na výskum a vývoj štvrtinu svojich príjmov, tak na marketingový rozpočet toho veľa nezostáva. Je to dobré, pretože sme nútení hľadať netradičné cestičky, aby sme dokázali zaujať potenciálneho klienta. Myslím si, že aj marketing celkovo je potom o niečom inom ako o tom, že z každého časopisu vyskočí inzercia. Najlepšou a najefektívnejšou propagáciou je, keď náš softvér vyrieši problémy firiem a tento fakt môžeme cez príbehy zákazníkov podávať ďalej," hovorí K. Sušaníková a dodáva, že marketing musí ísť s obchodným oddelením ruka v ruke. Tým, že SAS pôsobí na trhu veľkých firiem, nesnaží sa len získavať nových zákazníkov, ale zlepšovať čoraz viac služby aj pre tých existujúcich a rozširovať bázu používateľov naprieč rôznymi oddeleniami. Dôležitou súčasťou pre získanie spätnej väzby sú konferencie a odborné semináre, ktoré SAS každoročne organizuje. Vyplnené dotazníky, uvoľnené rozhovory cez prestávky a veľká účasť lojálnych zákazníkov sú znakom toho, že všetko zatiaľ funguje tak, ako má. "Marketing firmy je centralizovaný v Amerike, takže dostávam do rúk už pripravené podklady na reklamu. Na druhej strane nie sú povinné a môžem si z nich vybrať iba to, čo považujem na slovenskom trhu za zmysluplné. Lokalizácii značky venujem veľkú časť kreativity a na projekte Academic či na webe sa môžem doslova vybláznit'," vyznáva sa zo svojich kompetencií K. Sušaníková so skromným úsmevom. Na chvíľku sa ešte zamyslí a dodáva, že vlastne si ani nevie predstaviť, že by nerobila to, čo doteraz. Veď práve to ju baví a naplňuje.

LESS BANK... Dokázal by zdanlivo obyčajný farebný pixel preraziť do povedomia ľudí lepšie ako Broňa? Keby boli predstaviteľmi konkurenčných značiek, ktoré sa snažia komunikovať rovnakým alebo podobným spôsobom, bola by to zaujímavá otázka. Takto majú každý svoju identitu aj v takom vysoko konkurenčnom sektore, akým je bankovníctvo. Pixly, ktoré môžu na prvý pohľad vyzeráť ako zvláštne zvolený marketingový prvok, sú neoddeliteľnou súčasťou Zuno, novej direct banky, ktorá prišla na slovenský trh koncom minulého roka. "Tiež sme na začiatku očakávali, ako ľudia na pixly zareagujú, ale pomohli nám výrazne sa odlišiť od ostatných značiek. Sú jedinečné, možno obyčajné a bez príbehu, ale charakterizujú smer a štýl, ktorým ideme," hovorí o tom, ako urobiť zo zdanlivej nevýhody konkurenčné plus Daša Matušíková, marketingová riaditeľka banky Zuno, ktorá stratégiu značky nesie na pleciah. Hoci je Zuno na slovenskom trhu iba začiatočníkom, Daša ním rozhodne nie je. Záujem o marketing v nej vzbudilo štúdium marketingu a obchodu na bratislavskej **Ekonomickej univerzite**. Základy a pravidlá marketingu jej vštepl marketingový guru Philip Kotler, zvyšok priniesla prax. Počas trinástich rokov pôsobenia v kreatívnej agentúre Publicis, v ktorej si prešla od account manažérky všetkými

pozíciami až k postu výkonnej riaditeľky, zrealizovala vyše päťsto reklamných kampaní. Venovala sa aj novému biznisu, vďaka ktorému pochopila, že pre vytvorenie dobrej reklamnej kampane je dôležité, aby si kreatívna agentúra a značka porozumeli a komunikovali rovnakým jazykom. Kreatíva sa dá podľa nej robiť aj na nekreatívnej veci, ale iba v prípade, že značka vie, aké sú jej ciele. S týmito skúsenosťami pred dvoma rokmi Daša prešla na druhú stranu rieky. "Oslovila ma možnosť vybudovať niečo od základov. Byť pri zrode značky a vytvárať smer, ktorým sa bude hýbať. Keď som nastúpila, Zuno malo vytvorené meno, základný prvok značky a farebnosť. Zvyšok bol už na nás," približuje zrod identity marketingová riaditeľka a usmieva sa pri spomienke na to, ako sa tvárili obchodní partneri a klienti, ktorým po rokovaní povedala, že nemá vizitku. Všetko bolo totiž tajné, až kým banka nevstúpila na trh. Museli jej jednoducho veriť.

... MORE LIFE. Najväčšou výhodou bolo podľa slov D. Matušikovej to, že začínali od nuly. Nikto Zuno nepoznal, väčšina nepoznala ani koncept banky druhej voľby, takže ich neovplyvňovali žiadne mistry okrem tých, ktoré si sami so spolupracujúcou kreatívnou agentúrou určili. "Na začiatku to bolo zložitejšie. Vedeli sme presne, čo nechceme - konvenčnosť a tradičný spôsob komunikácie. Nebolo ľahké vypovedať, ako sami banku cítime, aby jej imidž vychádzal zo srdca. Vyžadovalo si to niekoľko hodín otvorených debát, kým sme na to prišli," hovorí D. Matušiková a výsledný efekt približuje na neformálnom jazyku, na nekonvenčnej farebnosti či na netradičnom uvítacom balíčku pre klientov. Napríklad zmluvu pre klientov skresávali z pôvodných šiestich strán na dnešné dve niekoľko mesiacov, keďže musela ako právny dokument spĺňať všetky náležitosti. Daša to pomenúva jednoducho, všetky omáčky treba dať von, jednoduchosť je základom "bankovania" so Zuno. Baví ju robiť veci inak. Zuno sa pomaly rozrastá. Nedávno bola otvorená pobočka v Česku, v pláne sú ďalšie európske krajiny. Dalo by sa teda očakávať, že centrála marketingu odíde do silnejšej krajiny a slovenský tím sa bude prispôbovať konceptom, ktoré v nej vzniknú. Aj v tomto si Zuno zachováva svoju jedinečnosť, medzinárodná značka sa vyvíja v Bratislave a odtiaľ sa lokalizuje do ostatných krajín. D. Matušiková a jej tím rozhodne nemožno radiť do kategórie prekladačov papierov. "Tým, že som zodpovedná za identitu značky, strážim to, ako vyzerá a ako komunikuje aj v ostatných krajinách. Spolu s tímom zabezpečujeme aj marketingovú komunikáciu a jej lokalizáciu. Treťou zložkou, ktorú máme na starosti, je samotný marketingový set-up, ktorý tvorí nami vytvorených štyristo dokumentov. Pomáhame ho aplikovať do ostatných pobočiek," vymenúva Daša, ktorá na otázku, ako niečo takéto prijímajú ostatné krajiny, odpovedá, že je to všetko o kompromisoch.

S nekvalitným produktom ani najlepší marketér neurobí zázraky

Oslovila ma možnosť stať pri zrode značky a vytvárať smer, ktorým sa bude hýbať. Daša Matušiková

Práve tvorba stratégie značky je najčastejšou úlohou marketingových riaditeľov

Vybudovať komunikáciu pre neznámu značku od úplných základov je skutočná výzva. Je dobré, ak sa značka podieľa na formovaní stratégií a nie je len napĺňaním vopred zadaných cieľov. Andrea Cocherová

Spotrebiteľia majú viac priestoru a informácií, aj vďaka tomu sa skvalitňuje komunikácia. Branislav Burák

Fámy a skutočnosti o marketingových riaditeľoch

- Rotujú z firmy do firmy priemerne každý druhý rok - Na pleciach majú toľko práce, že po veľmi krátkom čase vyhoria - Nerobia nič okrem pečiatkovania papierov - Škola u nich vzbudí záujem, skúsenosti získajú až tvrdou drinou v praxi - Značke, ktorú komunikujú, neveria - Značku, ktorú komunikujú, slepo milujú - Čo je z toho lož a čo pravda?

Bez dôvery materskej spoločnosti by sa lokálna stratégia presadzovala a realizovala len veľmi ťažko. Milan Stupka

Lokalizácii značky venujem veľkú časť kreativity a na projekte Academic i na webe sa môžem doslova vyblázniť. Katarína Šušaničová

[Späť na obsah](#)

14. TREND Barometer

[Téma: Ekonomická univerzita; Trend; 11/08/2011; 32/2011; s.: 7; Názory; redakcia]

Adrián Ďurček, predseda predstavenstva, COOP Jednota Bratislava (rozhodne áno): Som presvedčený, že nielen racionálnejšie, ale hlavne zodpovednejšie, ako napríklad politici, ktorým ich správanie sa prekáža. Žiaľ s dnešnými skúsenosťami si dovoľm konštatovať, že zodpovednosť alebo skôr nezodpovednosť politikov nezávisí ani od toho, či sedia v parlamente národnom alebo európskom. Je to

úplne jedno.

Bohuslav Benedek, generálny riaditeľ, PARTNERS GROUP SK (rozhodne nie): Finančné trhy sa racionálne ani nemôžu správať, pretože im chýba racionálna podstata ich fungovania. Konglomerát GO-GO finančného manažmentu, finančných inštitucionálnych nástrojov a geopolitických záujmov vlád a inštitúcií bez dostatku informácií a transparentnosti nemá šancu prispieť k prinavráteniu rovnováhy komplexu finančných procesov. Veľkú úlohu zohráva aj skutočnosť, že globálnemu ekonomickému systému nezodpovedá globálny systém politický. Bez návratu k základným hodnotám, ako je morálka a zodpovednosť, to asi nepôjde.

Rudolf Sivák, rektor, **Ekonomická univerzita v Bratislave** (skôr áno): Z dlhodobého hľadiska možno označiť fungovanie finančných trhov za racionálne, ale v krátkom až strednodobom horizonte sa pomerne často objavujú rozpory medzi aktuálnym ocenením finančných aktív a súvisiacimi rizikami, resp. reálnym ekonomickým vývojom.

Štefan Kassay, predseda dozornej rady, I.D.C. Holding (rozhodne nie): Nesúhlasím. Iba ak by sme davové správanie považovali za racionálne. Ale je to vždy tak? A pokiaľ ide o finančné trhy, na tie dopadá každý záchvev vetra, nieto ešte bankrotý štátov, globálne katastrofy a rast neistôt v dennom živote ľudí i v podnikaní.

Todd Bradshaw, Country Managing Partner, PwC (skôr áno): Myslím si, že v strednodobom až dlhodobom horizonte sa finančné trhy naozaj správajú racionálne. V krátkodobom horizonte sa však ich správanie často riadi skôr emóciami než racionálnou argumentáciou.

Robert Fekete, Country Leader, Egon Zehnder International (skôr áno): Zvyčajne áno, ale pokiaľ nie, tak sa potom nestačíme diviť a následky bývajú dlhodobé.

Marián Bodi, finančný riaditeľ, IBM Slovensko (skôr nie): Finančné trhy nasledujú síce logické trhové fundamenty, ale ich reakcia už racionálna nie je, pretože subjekty trhu často len nasledujú trendy. Následkom toho ceny nereflektujú skutočnú hodnotu obchodovaných aktív.

Martin Melišek, riaditeľ, Softec (skôr áno): Myslím, že v dlhodobom horizonte ide o racionálne správanie, z krátkodobého pohľadu ide však o stádovité, zdá sa, že bezmyšlienkovité správanie. Pekným príkladom je zníženie ratingu USA agentúrou S&P - nič sa skokovite nezmenilo - všetko ide v dlhodobých trendoch a zrazu všetci prekvapene vidia dlhové problémy USA.

Ondrej Smolár, predseda predstavenstva, Soitron (skôr áno): Základ pre správanie finančných trhov je určite skôr racionálny. Vyhodnotenie však nemôže byť založené na príliš krátkom časovom intervale. A ja si myslím, že "krátky" interval je všetko menej ako pol roka.

Rastislav Janota, CMSO, CNC (skôr nie): Je známych dosť prípadov rôznej formy paniky na trhoch resp. umelo vyvolaných aj masových reakcií. Takže je otázka, čo je to "väčšina". Spoliehať sa v rozhodovaní len na súčasný postoj finančných trhov môže byť celkom rizikové...

Súhlasíte s názorom, že finančné trhy sa správajú väčšinou racionálne?

4% rozhodne áno
52% skôr áno
25% skôr nie
12% rozhodne nie
7% neviem, nevyjadrujem sa

[Späť na obsah](#)

15. Bez migrantov by bol svet ako bez sťahovavých vtákov

[Téma: Ekonomická univerzita; pravda.sk; 10/08/2011; Svet; Vladimír Jancura]

Nórska tragédia znovu otvorila diskusiu o prisťahovalectve a multikulturalizme. Jej východiská a reálne riešenia majú však ďaleko od predstáv šialeného strelca. Hovoríme o nich s ekonómom a prognostikom Vladimírom Balážom, ktorý migračné procesy v súčasnom svete skúma už pätnásť rokov.

Bude sa musieť Európa zriecť prisťahovalcov z rozvojových krajín alebo aspoň rapídne obmedziť ich prílev?

Nie, a prečo by mala?

Po masakre v Nórsku sa vyrojilo množstvo prorokov, ktorí to predpovedajú takmer s istotou. Breivik vraj chcel iba upozorniť na "moslimskú kolonizáciu Európy", pribrzdiť ju, zvolil však zlý spôsob. Čo si o tom myslíte?

V prípade Breivika ide zrejme o človeka zodpovedného za nejaké osobné problémy, ktorý si potreboval hľadať nepriateľa. A migranti sú pre niekoho takí ľahko identifikovateľní nepriatelia. Vyzerajú inak, majú inú farbu pleti, iný materinský jazyk, prípadne iné náboženstvo. Sú preto častým objektom nenávisti rôznych extrémistov.

Čítali ste Breivikov manifest?

Áno, teda aspoň to z neho, čo koluje na internete.

Je preniknutý nenávisťou proti stúpencom multikulturalizmu. Napokon jeho dva útoky smerovali proti predstaviteľom alebo stúpencom takejto politiky, alebo azda nie?

Čo však nič nemení na tom, že zločin spáchal človek, ktorý je zakomplexovaný v rámci nejakej ideológie a viní svet zo svojich problémov. Nehľadal by som medzi jeho obeťami ľavičiarov alebo pravičiarov, liberálov či konzervatívcov - jednoducho si našiel nepriateľa a konal.

Mnohí účastníci internetových diskusií to však vidia ináč. Podľa nich by mala tragédia v Nórsku viesť európske vlády k radikálnemu prehodnoteniu migračnej politiky i možností multikulturalizmu. Čo vy na to?

Pozrite, multikulturalizmus je ideológia ako každá iná a ako každá iná sa nemôže zbaviť určitej naivity. Ináč by nemohla počítat s relatívne rýchlym a hladkým prekonávaním rozdielov medzi kultúrami, ktoré reálne existujú. Akoby predpokladala, že všetci migranti sa automaticky prispôbia našej západnej civilizácii a priam s nadšením si osvoja jej tolerantnosť, ktorú si Európania vytvárali niekoľko storočí. Navyše treba vidieť, že mnohí migranti neprichádzajú do Európy za jej slobodou a demokraciou, ale predovšetkým za ekonomickými výhodami, či už v podobe pracovných príležitostí, alebo sociálnych dávok. A zo západnej kultúry si berú iba to, čo im vyhovuje.

Nemecká kancelárka Angela Merkelová v októbri minulého roka vyhlásila, že "snaha o multikultúrnosť" úplne zlyhala. Migranti podľa nej neplnia požiadavky svojho začlenenia do spoločnosti. Vo februári tohto roka Merkelovej tvrdenia takmer doslova zopakoval britský premiér David Cameron. Sú to len takpovediac povinné cvičenia šéfov konzervatívnych strán alebo znamenajú aj čosi viac?

Myslím si, že viac a že vlády Európskej únie budú musieť do určitej miery prehodnotiť svoj pôvodný koncept multikulturalizmu, lebo sa ukázalo, že ten koncept nefunguje tak, ako sa očakávalo. Čo je však prirodzené, lebo vždy je na začiatku nejaký ideál a potom prichádza realita, ktorá ten ideál koriguje.

Znamená to, že únia bude musieť nejako podstatne zredukovať prílev migrantov z tretích krajín?

Nie, a do toho nás nútia veľmi pragmatické dôvody spojené so starnutím populácie. Najmä vyspelé európske krajiny rapídne starnú a jednou z krajín, ktoré budú mať veľmi veľké problémy, je aj Slovensko. V súčasnosti to vyzerá tak, že nahradiť úbytok mladých ľudí nebude v dohľadnej budúcnosti možné iným spôsobom ako imigráciou.

Prečo má takéto problémy práve Slovensko?

Lebo má jednu z najhorších charakteristík v spoločnej Európe, čo sa týka pôrodnosti. Aj keď ide o rozhovor, a nie analýzu, povedzme si niekoľko číselných údajov. V súčasnosti pripadá u nás na jedného človeka staršieho ako 65 rokov zhruba 5 ľudí v ekonomicky aktívnom veku. Na porovnanie - ešte pred polstoročím to bolo 10 ľudí.

Ako je to možné?

Slovensko bolo vtedy vidieckou krajinou s vysokou pôrodnosťou. Prirátajte k tomu zaostávajúci podiel žien s vysokoškolským vzdelaním, obmedzenú dostupnosť antikoncepcie, ale v neposlednom rade aj rozsiahle opatrenia štátu na podporu mladých rodín. Na jednu ženu pripadali v 50. rokoch takmer tri - štyri deti, ešte za Husáka to boli dve. Tomu zodpovedal aj nízky index starnutia obyvateľstva. Na porovnanie - ešte v 80. rokoch sa rodilo na Slovensku ročne 100 000 detí, dnes len 60 000. A tento počet sa môže opätovane znížiť, keď sa skončí éra odložených pôrodov tridsiatničiek a do plodného veku nastúpi nízky počet dievčat narodených po roku 1989. Vtedy sa v plnej sile prejaví efekt klesajúcej pôrodnosti v 90. rokoch.

Čiže na jedného dôchodcu dnes môžu prispievať iba piati práceschopní?

Zhruba piati. Po odrátaní nezamestnaných, študentov a žien v domácnosti je však skutočný pomer iba 2,3 pracujúceho na jedného starobného dôchodcu. A v dohľadnej budúcnosti sa tento pomer bude už len zhoršovať. Do roku 2050 až na 1,2, čiže na polovicu. To znamená, že úbytok pracovnej sily bude rapídny. Hoci sa to nezdá, Slovensko má skutočne najrýchlejší proces starnutia populácie v Európe.

Čo tak účinnejšie stimulovať pôrodnosť?

Údaj 1,2 vychádza pri optimistickom predpoklade, že sa priemerný počet detí pripadajúcich na jednu ženu zvýši z dnešných 1,4 na 1,7, teda na úroveň porovnateľnú s vyspelými krajinami. Ak by sme však chceli zachovať udržateľný pomer pracujúcich a dôchodcov, muselo by sa namiesto súčasných 61-tisíc detí ročne rodiť o 30- až 40-tisíc viac. V Európe však nemáte krajinu, ktorá by sa v úrovni pôrodnosti dostala nad priemer 2,1, ktorý znamená reprodukciu oboch rodičov dieťaťa

V ktorých krajinách sa dnes rodí najviac detí?

V škandinávskych a ešte vo Francúzsku, tam je tento ukazovateľ približne 1,8. No všade ho dosiahli najmä zásluhou imigrantov, ktorým sa rodí viac detí. Ibaže ani táto úroveň by nám nestačila. Aj keby sa po prečítaní nášho rozhovoru všetci čitatelia odobrli do spálne splniť si vlasteneckú povinnosť, na pracovnom trhu by sa prvé výsledky objavili až po roku 2030.

Ako sa môže prejavíť spomínaný nepomer na financovaní systému dôchodkov a na verejnom dlhu Slovenska?

Nechcem strašiť, ale ak na Slovensku nevypukne ekonomický zázrak, tak dnešní tridsiatnici budú dostávať namiesto dôchodku iba žobračienky. Lebo v prípade, že by sa zachovalo súčasné nastavenie systému dôchodkov a ich financovania, náš verejný dlh by v roku 2030 narástol na 115 percent hrubého domáceho produktu a v roku 2050 až na 354 percent!

To však asi nie je možné?

Nie, lebo nik by nám nepožičal na taký veľký dlh. Slovensko by malo problém s financovaním dlhu už na úrovni 100 percent hrubého domáceho produktu.

A tak bez dovozu imigrantov to nepôjde?

Dnes to ešte ide, ale čo o takých desať alebo pätnásť rokov? Pri súčasných trendoch očividne nie.

Vo svojich štúdiách však pripúšťate, že multi-kulti funguje niekde lepšie a niekde horšie. Kde a prečo lepšie?

Pravdepodobne najlepšie funguje v USA, lebo to je vlastne krajina prisťahovalcov. Až na mizivý počet pôvodných obyvateľov sú tam všetci prisťahovalci. A funguje to tam tak preto, lebo Amerika má veľmi flexibilné inštitúcie, celý systém inštitúcií. A to sa týka aj prístupu ľudí v tom systéme. Ako vnímajú toho, kto do ich krajiny príde. Hovoria si - nie je to nepriateľ, ale iba ďalší imigrant, akým som bol kedysi ja alebo moji rodičia. V USA môžete mať čiernu kožu a byť prezidentom. Vo väčšine štátov Európy by také niečo bolo problematické, na Slovensku si to nevieme ani predstaviť.

Ako pristupujú k imigrantom na Britských ostrovoch, kde ste pôsobili takmer tri roky?

Anglosaská kultúra je dosť tolerantná k prisťahovalcom. Môžete byť aj čierny, aj iného náboženstva ako anglikánskeho, a nik sa vás na to nepýta. Ak ste schopný a viete niečo dokázať, môžete získať významné postavenie. Zoberte si britské univerzity - až tretina ich personálu je zo zahraničia, a nielen z európskych krajín.

Podobná situácia je vraj aj v Holandsku. Súvisí to nejakou skutočnosťou, že ide o bývalé koloniálne krajiny?

Zrejme áno, ale najmä s tým, že Veľká Británia alebo Holandsko neboli zošňurované takými pravidlami vo vzťahu k cudzincom ako Nemecko či Rakúsko. Tieto a ďalšie štáty boli dosť uzavreté, preto aj migranti sa do jedných európskych spoločností začleňovali lepšie a ľahšie, kým do iných ťažšie a horšie.

Také Rakúsko sa aj v súčasnosti bráni väčšiemu prílevu migrantov a voči tým, ktorých prijme, má určitý odstup...

S tým už majú svoje skúsenosti aj Slováci, pracujúci tam dlhodobo. Môžu potvrdiť, že áno, boli veľmi dobre prijatí, prepracovali sa na určitú pozíciu, ale do vrcholových pozícií ich domáci pustia veľmi, veľmi

zriedka.

Čo tomu bráni? Legislatívny systém?

Skôr tlak okolia a možno aj určitá nedôvera k prisťahovalcom.

A čo Nórsko?

Donedávna ani Nórsko nebolo tradičná destinácia pre imigrantov. Veď až do sedemdesiatych rokov minulého storočia žila táto severská krajina z rybolovu a nemala taký štedrý sociálny systém ako teraz. Navyše Nórsko síce rozlohou nie je malé, ale má približne len toľko obyvateľov ako Slovensko. Všetko sa zmenilo, keď začalo využívať svoje obrovské zásoby ropy a zemného plynu.

Dá sa povedať, že na prijímanie migrantov má vplyv aj prevládajúca konfesia v tej-ktorej hostiteľskej krajine?

Nechcel by som zachádzať až tak ďaleko, je však pravda, že protestantské kultúry sú trocha otvorenejšie, kým katolícke konzervatívnejšie. Napokon v Európe to možno pozorovať dosť zreteľne: krajiny, ktoré boli prevažne katolícke – napríklad Španielsko, Portugalsko či Nemecko – integrovali imigrantov ťažšie.

A aj dnes by dali prednosť bielym, najlepšie kresťanom?

To platí naďalej – bez ohľadu na krajinu a jej prevládajúce náboženstvo – že konzervatívci a nacionalisti by uprednostnili bielych, slovansky hovoriacich kresťanov z Ukrajiny a Ruska. Xenofóbovia nechcú čiernych a moslimov, zatiaľ čo liberálni humanisti sa chytajú za hlavu a lobujú za čo najväčšie počty azyľantov z tretieho sveta, bez rozdielu farby pleti a kultúry, z ktorej prichádzajú. Žiaľ, ekonomické otázky pritom zostávajú bokom, okrem tvrdení, že "imigranti nám zoberú prácu".

Ale nemajú tí konzervatívci v niečom pravdu?

Humanisti majú pravdu v tom, že multi-kulti je krásna myšlienka. Konzervatívci zase v tom, že nie všade funguje. Videl som návrh koncepcie migračnej politiky do roku 2020, ktorý pripravil minister Daniel Lipšic. Je tam veľa užitočných myšlienok a jedna z vedúcich znie, že by sme mali prijímať migrantov najmä z krajín, ktoré sú nám kultúrne a jazykovo blízke. Samozrejme, kto chce, ten si medzi riadkami prečítal, že ide najmä o bielych kresťanov z Ukrajiny a možno i Ruska. Má to niečo do seba, takí ľudia sa skôr prispôbia našim civilizačným normám ako ľudia z Ugandy alebo Malajzie. Ale veď Slovákom sa predsa dokázali prispôsobiť aj migranti z juhovýchodnej Ázie!

Napríklad Vietnamci. Svojho času ste skúmali "tajomstvo" ich integrácie do slovenskej spoločnosti. K akým záverom ste prišli?

Úspešnosť integrácie vietnamskej komunity, ktorá trvá už štyridsať rokov, spočíva paradoxne v tom, že takmer nikto o nej nevie. Nezistili sme nejaké výraznejšie prejavy nenávisť voči Vietnamcom alebo výhrady k ich náboženstvu, zvykom a správaniu.

Číňania sa tiež prispôbujú, ale žijú uzavretejšie, žijú si vlastne svoj život medzi nami.

Žijú skôr vedľa nás ako medzi nami. Uzavretosť ich komunity vlastne znemožňuje skutočné začlenenie sa do väčšinovej spoločnosti. Na rozdiel od vietnamskej komunity, ktorej uzavretosť neprerastá do nejakej enklávy. Nevznikli tu ešte nejaké vietnamské štvrte či ulice.

Ani čínske.

Iste, mnohí Vietnamci si však zobrali za ženy Slovenky, čím vnútri ich komunity nastalo také zdravé miešanie. Na druhej strane aj Číňania, aj Vietnamci sú konfuciáni.

Čo tým chcete povedať?

Ako iste viete, konfuciánstvo je skôr filozofia ako náboženstvo. Konfuciáni sa nikdy neprezentovali nejakými extrémnymi náboženskými postojmi, považujú prácu za cnosť, uctievať rodinu, čo je z nášho hľadiska prijateľné, ba významné. Uznávajú svetské authority, chcú byť aktívni na pracovnom trhu, zarábať peniaze, nerobiť zbytočne problémy. Keď sa Vietnamcov pýtate, čo chcú, aby ich deti v živote robili, typická odpoveď znie: "Chcem, aby bol doktor, právnik, alebo inžinier."

Navzájom sa však asi veľmi neznášajú?

Kto, Vietnamci a Číňania? Nie. Navzájom si konkurujú a Číňania sa v obchode správajú agresívnejšie, to je fakt. Nejaký významnejší konflikt medzi nimi som však zatiaľ nezaregistroval.

A čo prestrelka pri bratislavskom letisku pred vari desiatimi rokmi, po ktorej si vraj vymedzili takpovediac sféry vplyvu?

Incidenty tohto druhu, pri ktorých si nejaké mafiánske skupinky delia rajóny, nemožno predsa vzťahovať na celé komunity.

Záchytný tábor v Humennom prichýlil v roku 2009 palestínskych utečencov. Podľa Baláža by väčšia vlna prisťahovalcov z muslimských krajín pravdepodobne narazila na Slovensku na odpor obyvateľov.
AUTOR - TASR

Je už aj výskumne potvrdené, že konflikty, kolízie a vôbec väčšie ťažkosti spojené so začlenením sa do nového prostredia vznikajú najmä na začiatku imigračných vln a postupne miznú?

Platí to len do istej miery a nie vo všetkých prípadoch. Preto hladké prijatie veľkých komunit prisťahovalcov s veľmi odlišnou kultúrou nie je síce na Slovensku nemožné, ale zároveň je málo pravdepodobné.

Lebo aj vstrebávací schopnosť tej-ktorej spoločnosti prijať takéto komunity má svoje limity?

To je pravda, ale, opakujem, veľa pritom závisí aj od schopnosti prisťahovaleckých komunit prispôbovať sa pravidlám spoluzitelia, zvykom a tradíciám hostiteľskej krajiny.

Napríklad väčšia vlna moslimských prisťahovalcov by zrejme u nás narazila na zvýšený odpor?

To je dosť pravdepodobné. Už len preto, že Slovensko je tradičná katolícka krajina, treba tu počítať aj s náboženskou nedôverou. Ľudia si napríklad nevedia predstaviť, že by v Bratislave zrazu stála mešita s minaretom.

Pritom pred sto rokmi stála, a to v tesnom susedstve katolíckeho kostola a synagógy.

To však bola iná Bratislava či vlastne Prešporok – trojjazyčný a skutočne multikulturálny. Navyše Rakúsko-Uhorsko v roku 1878 okupovalo Bosnu a Hercegovinu, aby ich v roku 1908 aj formálne anektovalo. František Jozef vtedy moslimské náboženstvo uznal za štátne.

Súčasnú Slovensko sa v Európe vyníma trocha aj tým, že neuznáva moslimské vierovyznanie ako registrované náboženstvo, nemyslíte?

Áno, pritom až registrovaním by získali moslimovia isté práva, ktorým sa u nás tešia katolíci alebo protestanti.

Prejdime však k ďalšej námietke odporcov imigrácie: máme dosť vlastných nezamestnaných a prisťahovalci im berú prácu. Čo s tým?

To, že niekto je Slováč, ešte neznamená, že vie a chce pracovať. Slovensko má najvyšší podiel dlhodobozamestnaných v celej Európskej únii, ale mnohí z nich už nikdy robiť nebudú. Lebo medzitým prišli aj o zvyšky pracovných návykov. Alebo sa nechcú sťahovať za prácou z vidieka do miest. Lebo tam majú dom, pole a sú na ne viazaní. Ďalší pracovať jednoducho nechcú. A prisťahovalci berú najmä tie práce, ktoré domáce obyvateľstvo robiť nechce. Lebo sú málo platené, nekvalifikované či nepríjemné. Slováci v Británii a Írsku to môžu potvrdiť.

Vo svete je dnes veľký dopyt po vysokokvalifikovaných migrantoch. Nemalo by sa Slovensko zamerať najmä na túto kategóriu prisťahovalcov?

Vyspelé krajiny vnímajú imigráciu čoraz viac ako súťaž o ľudský kapitál v starnúcom svete. Mnoho štátov preto uplatňuje bodový systém, ktorý si všíma najmä vek, vzdelanie a kvalifikáciu migrantov. Aj taký raj prisťahovalcov, ako je Austrália, už starostlivo plánuje kvóty pre imigrantov z hľadiska ich počtov a kvalifikačnej skladby.

Nemalo by Slovensko vo svojej imigračnej politike nasledovať práve tieto štáty?

Naozaj netreba teda vymýšľať teplú vodu a prijať podobné riešenia. Imigračné procedúry by mali okrem veku a vzdelania brať do úvahy aj predpoklady prisťahovalca integrovať sa do slovenskej spoločnosti. Aby sa potom jedna i druhá strana nemusela trápiť viac, ako je potrebné.

Náš známy fyzik Vladimír Bužek nie je proti tomu, aby Slovensko nakúpilo niekoľko špičkových vedcov v zahraničí, tak ako už kupuje futbalistov. Obáva sa však, že v prostredí našich vysokých škôl a výskumných ústavov by vyschli, lebo prostredie by sa im neprispôsobilo.

Nieže neprispôsobilo, niektorí noví spolupracovníci by dovezeného vedca zožrali od závidi, lebo ved' by musel dostať aspoň dvojnásobný plat.

Preto Bužek radí vyhľadávať radšej domáce talenty a vytvárať im podmienky, aby mohli rásť. Čo si o tom myslíte?

Môžem s tým len súhlasiť. Navyše Slovensko má dnes opačný problém - veľa talentovaných ľudí od nás odchádza, mozgy nám sústavne unikajú. Len si zoberte, koľko mladých vedcov zo Slovenska dnes pôsobí v zahraničí. A koľko mladých Slovákov, či už študentov, alebo doktorandov, je na zahraničných univerzitách? Okolo 25-tisíc. Koľkí z nich sa vrátia po štúdiu domov, to nikto nevie. Asi desať percent slovenskej pracovnej sily – pričom tej lepšej, kvalifikovanejšej – je v súčasnosti vonku. Ide o jednu z najvyšších mier emigrácie v Európe. Tento problém by nás mal trápiť viac ako otázky imigrácie.

Tým skôr, že zahraniční odborníci sa na Slovensko veľmi nehrnú?

A keď sa tu zastavia, tak iba na čas, potom pokračujú v ceste ďalej na západ. Vieme prečo - idú za lepším.

Bolestivý je najmä odchod našich lekárov a zdravotných sestier do zahraničia, imigranti z Ukrajiny nie sú často plnohodnotnou náhradou, ako tvrdia východniari.

Je to možné, ale my si nemôžeme vyberať medzi prisťahovalcami tejto kategórie, ako si to dovoľujú Nemci alebo Angličania. Jednoducho nie sme prvoradá destinácia pre týchto imigrantov, skôr druhá trieda.

Môže potenciálnych imigrantov odrádzať aj povesť Slovenska ako spoločnosti s xenofóbnym postojom k cudzincom? Napokon tak nás opísal (a pochválil) vo svojom manifeste aj nórsky masový vrah.

Xenofóbov nájdete v každej krajine, dokonca aj v tolerantnom Nórsku, čo napokon potvrdil i sám Breivik.

Viaceré výskumy problémov medzinárodnej migrácie dlhodobo pripravujete v spolupráci s britským profesorom Williamsom. Na čom pracujete v súčasnosti?

Ide väčšinou o projekty Kráľovskej spoločnosti pre ekonomický a sociálny rozvoj ESRC a Britskej akadémie vied. Najnovšie sme dostali projekt, v rámci ktorého skúmame prístup migrantov z hľadiska tolerancie rizík.

Rizík vyplývajúcich zo samotnej migrácie?

Áno, hovorí sa predsa, že svet prijme skôr ľudí nebojácnych, schopných podstupovať všetky možné riziká. Náš projekt skúma, nakoľko sa migranti odlišujú od iných ľudí akceptovaním vyšších rizík.

A čo zisťujete?

Zatiaľ sme porovnávali dve skupiny študentov **Ekonomickej univerzity v Bratislave**. Kým prví sa už zúčastnili na rôznych zahraničných pobytoch, druhí neboli ešte nikde. Najmä u žien, ktoré už migrovali, sa výraznejšie prejavuje tolerancia voči rizikám. Sú to vlastne chlapi v sukniach, čo sa toho týka. Disponujú silnými vôľovými vlastnosťami.

Je pravda, že na migráciu sa hodia skôr ľudia, ktorí obľubujú krajné situácie?

Podľa najnovších genetických výskumov existuje dokonca variant jedného génu (s názvom DRD4-7R, ktorý kóduje v ľudskom mozgu tvorbu hormónu dopamínu) podporujúceho určitý typ ľudského správania. Ľudia s takýmto variantom génu napríklad radi špekulujú na finančných trhoch, vyhľadávajú nové veci a túľajú sa po svete a vôbec - sú to také nepokojné duše.

Ale svet bez nich by bol menej zaujímavý, všakáno?

Bol by to vlastne svet bez sťahovavých vtákov.

Vladimír Baláž (50)

* Ekonóm a prognostik

* Po skončení **Ekonomickej univerzity v Bratislave** nastúpil pracovať do Prognostického ústavu SAV, kde je dnes vedúci vedecký pracovník.

* V rokoch 1997 až 2003 pôsobil vo Veľkej Británii (Exeter University a London Metropolitan Univeristy) ako vedecký pracovník na projektoch venovaných problémom migrácie a najmä transferu vedomostí prostredníctvom migrácie.

* Od roku 2004 pôsobí ako národný expert pre inovačné a vedecko-technické politiky vo viacerých iniciatívach Európskej komisie.

* Ako expert na inovačný rozvoj a migračné procesy spolupracuje aj s vládnymi inštitúciami na Slovensku.

Popis foto: Ak na Slovensku nevypukne ekonomický zázrak, tak dnešní tridsiatnici budú dostávať namiesto dôchodku iba žobračenky, myslí si Vladimír Baláž. AUTOR - Robert Hüttner, Pravda

[Späť na obsah](#)

16. Titul MBA nie je len pre vysokoškolákov

[Téma: Ekonomická univerzita; HN; 11/08/2011; s.: 18; KARIÉRA; Vladimír Vanko]

Na jeho získanie u nás však potrebujete dostatočnú prax na vysokej pozícii, alebo absolvovať manažérsky kurz.

Bratislava - Manažérska stolička, vynikajúci plat, dlhoročná prax, a predsa jedna chybička krásy, ktorá môže ďalší postup v kariére zastaviť. Chýbajúci titul. Pred alebo za menom. Nakopnúť vás môže titul MBA Master of Business Administration, vo svete najvyššia uznávaná manažérska kvalifikácia. Kým na Slovensku ho získate len po predchádzajúcom vysokoškolskom štúdiu, na Západe od tejto podmienky ustupujú. Nemci zrušili bakalára a inžiniera "Podmienkou prijatia na MBA City University of Seattle je ukončené minimálne bakalárske štúdium, keďže MBA je chápaný ako druhý stupeň štúdia, nie celoživotné vzdelávanie. Ďalšou podmienkou je znalosť anglického jazyka na minimálne 567 bodov na TOEFL teste alebo iný ekvivalent testu angličtiny," objasňuje prax na Slovensku Branislav Zlocha z Vysokiej školy managementu. Nemci tieto podmienky uvoľnili a umožnili štúdium MBA aj neinžinierom a nebakalárom. Podmienkou však je niekoľkoročná prax a zvládnutie prijímacieho testu. "V takýchto programoch sa nevyučujú základy teórie, ale lekcie sú založené na odborných a manažérskych skúsenostiach účastníkov," bránil uvoľnenie podmienok v nemeckom denníku Handelsblatt akademický vedúci Kelloggovho programu WHU-Executive Jürgen Weigand. Odporcovia totiž tvrdia, že to ohrozí povesť MBA. Samozrejme, na to, aby ste takéto štúdium zvládli, musíte ovládať nemecký jazyk. Za určitých predpokladov sa k štúdiu MBA bez vysokej školy dostanete aj u nás. Výnimku pre ľudí s dlhoročnou praxou na vedúcich pozíciách udeľujú na BIBS v Bratislave, Open Management Int v Košiciach zas prijatie podmieňuje absolvovaním Profesionálneho certifikátu v manažmente, ktorého štúdium trvá pol roka.

Preverte si zamestnávateľa

Otázne je, či vám takto získaný titul budú vo firme akceptovať. "My sa konkrétne na pôvod titulu MBA nepozerať, skôr sú pre nás zaujímavejšie skúsenosti kandidáta, jeho schopnosť vystupovať a prezentovať svoje názory, úspechy a vízie. To je určite dôležitejšie ako akýkoľvek titul," hovorí Hana Petriková, výkonná riaditeľka spoločnosti SAS Slovakia. Schopnosti stačí preukázať na pohovore a svoje kvality potvrdiť referenciami. "Podľa mňa to, že má človek MBA, svedčí aj o jeho snahe ďalej sa rozvíjať a pracovať na sebe, čo je určite pozitívna vlastnosť pre budúceho zamestnanca bez ohľadu na to, či má alebo nemá vysokú školu," dodáva Petriková. Čo je možné v súkromnej sfére, však v štátnej neplatí. "Posudzovanie dosiahnutého vzdelania podporované titulom MBA vždy závisí od toho, aké má žiadateľ pred nástupom na program MBA dosiahnuté vzdelanie," vysvetľuje Miriam Žiaková, hovorkyňa ministerstva školstva. Od toho sa odvíja aj platová trieda.

Otázna návratnosť

Okrem akceptácie titulu si teda zväzte, či sa vám oplatí z finančného hľadiska. "Vyštudovanie a jeho získanie stojí naozaj nemalo prostriedkov a návratnosť týchto peňazí na slovenskom trhu práce je veľmi relatívna. Napriek tomu má MBA získaný v zahraničí podstatne vyššiu váhu a rešpekt ako ten zo Slovenska," hovorí Peter Paška, konateľ personálnej agentúry ProAct People. To, že štúdium nie je najlacnejšie, potvrdzuje aj Martin. Poplatky, požičanie knížiek a ostatné platby na City University of Seattle ho vyjdú na vyše desaťtisíc eur. Peniaze ani obetovaný všetok voľný čas však neľutuje. "Som prekvapený, ako je škola prepojená s praxou, a že veci, ktoré sa učím, naozaj zažívam v práci. Keďže

manažérske vzdelávanie u môjho zamestnávateľa veľmi nefunguje, som rád, že na sebe takto pracujem aspoň ja sám individuálne. Zároveň si uvedomujem, že nestrávim celú svoju ďalšiu kariéru na súčasnom mieste, a tak beriem štúdium aj ako vhodné doplnenie môjho CV-čka. Na rozdiel od titulov na našich školách, tento je uznávaný a verím, že aj rešpektovaný, na celom svete," dodáva. Vladimír Vanko

Možnosti získania titulu MBA - Master of Business Administration na Slovensku

Sales Manager Akadémie, Bratislava

Exekutívny program MBA je diaľkové štúdium, kombinované s prezenčnými seminármi. Dvojiročné štúdium prebieha v slovenskom jazyku. Absolventi získajú akreditovaný, v Európskej únii uznávaný akademický titul MBA, ktorý Sales Manager Akadémie udeľuje na základe akreditácie Spolkového ministerstva pre vzdelávanie, vedu a kultúru Rakúskej spolkovej republiky. Podmienkou prijatia je ukončenie vysokoškolského vzdelania, životopis v slovenskom jazyku, osobný pohovor. Uchádzač musí byť občanom Slovenskej republiky alebo s trvalým pobytom na území Slovenska. Cena je 10 680 eur.

B.I.B.S., Bratislava

Štúdium je kombinácia dištančného a prezenčného diaľkového. Trvá dva a pol roka a vyučuje sa v slovenskom jazyku. Absolvent získa britský vysokoškolský diplom a akademický titul MBA akreditovanej Nottingham Trent University. Požiadavkou na prijatie je absolvované vysokoškolské vzdelanie, minimálne trojiročná prax a aspoň pasívna znalosť angličtiny. Za predpokladu dostatočne dlhej praxe vo vedúcich pozíciách môžu byť na štúdium výnimočne prijatí aj stredoškólači. Cena je približne 14 000 eur.

Vysoká škola manažmentu City University of Seattle, Bratislava/Trenčín

Program trvá približne 18 mesiacov a zahŕňa 16 predmetov. Ide o víkendové štúdium a každý kurz je rozvrhnutý do troch víkendových blokov. Podmienkou prijatia je vysokoškolské vzdelanie minimálne na úrovni Bc., ovládanie anglického jazyka doložené výsledkom z TOEFL (min. 567 bodov), odporúčaná prax min. tri roky (nie je podmienkou prijatia).

Univerzita Komenského, Fakulta manažmentu, Bratislava

Výučba prebieha každý druhý víkend (piatok, sobota) počas 28 mesiacov formou interaktívnych prednášok v angličtine. Uchádzači musia mať ukončené vysokoškolské vzdelanie minimálne na úrovni bakalára. Prax je vítaná. Podmienkou prijatia je úspešné absolvovanie TOEFL i GMAT testov, odporúčanie od zamestnávateľa a motivačný list v angličtine. Celkové náklady predstavujú 17 000 eur (školné, učebnice, občerstvenie). Absolventi získajú diplom MBA americkej univerzity.

Open Management Int, Košice

Podmienkou na vstup do MBA programu pre študentov bez ohľadu na predchádzajúce vzdelanie, najlepšie s pracovnými skúsenosťami a vekom okolo 25 rokov, je úspešné absolvovanie Profesionálneho certifikátu v manažmente (880 eur). Samotný program MBA je rozdelený do dvoch častí. Prvou je Profesionálny diplom v manažmente (3 990 eur), do ktorého môžu absolventi vysokej školy vstúpiť priamo a trvá jeden rok. Vyučuje sa v slovenčine alebo angličtine. Druhá časť programu, do ktorej môže vstúpiť len absolvent prvej časti, sa špecializuje podľa potrieb študenta. Dĺžka štúdia je 2 - 4 roky a prebieha výhradne v angličtine. Cena je 16 412 eur.

Ekonomická univerzita, Bratislava

Podmienkou prijatia je ukončené vysokoškolské vzdelanie, aktívna znalosť anglického jazyka, držiteľia certifikátu TOEFL a IELTS nemusia robiť test z jazyka, prax v oblasti manažmentu (nie je podmienkou), dve písomné odporúčania. Výučba prebieha v anglickom jazyku a trvá 18 mesiacov. Poplatok za štúdium MBA programu je 10 000 eur. Uchádzači o toto štúdium musia úspešne absolvovať vstupný test Accuplacer, ktorého cena je 200 eur.

Zdroj: Education.sk

" My sa konkrétne na pôvod titulu MBA nepozeraťme, skôr sú pre nás zaujímavejšie skúsenosti kandidáta. Hana Petříková, výkonná riaditeľka SaS

Získať titul MBA podmieňujú slovenské školy predchádzajúcim absolvovaním vysokoškolského štúdia I. alebo II. stupňa. Ilustračná snímka: archív HN

[Späť na obsah](#)

17. Na konkurenciu sa teším

[Téma: Ekonomická univerzita; banky.sk; 10/08/2011; banky.sk; Jozef Ryník]

Dana Kondrotová, šéfka online banky Zuno, hovorí, že sa strafilí presne do segmentu zákazníkov, ktorých chceli do novej banky pritiahnúť. Prekvapilo ich iba to, že zákazníci sú viac sporiví.

Prečo odchádzate z banky od rozbiehajúceho sa projektu?

Hoci banka je na trhu deväť mesiacov, súčasťou ZUNO som už takmer dva roky. Podieľala som sa totiž na príprave celého projektu. Posledné dva roky boli pre mňa pracovne veľmi zaujímavé, ale aj náročné. A to je dôvodom, že som sa rozhodla byť istý čas "offline". Zmena je čisto mojim osobným rozhodnutím. ZUNO však pre mňa aj po odchode ostáva srdcovou záležitosťou.

Vraj ste sa chceli stať architektkou, ale skončili ste v banke. Ako je to budovať architektúru online banky? Vstupovali ste do toho?

Naskočila som už do rozbehnutého projektu, takže do IT systému som nevstupovala, lebo už bol skoro hotový. To nám dalo mantinely pre produkty. Skôr som sa podieľala na tvorbe komunikácie, značky, cenotvorby a smerovania. Riešili sme aj štýl marketingovej kampane.

Bolo ťažké sa rozhodnúť kedy vstúpiť na trh?

Rozmýšľali sme, či vstúpiť na trh ešte pred Vianocami minulého roka alebo až v Novom roku. Napokon bolo dobre, že sme vstup na trh spustili už pre sviatkami. Otestovali sme celý systém naostro. Chceli sme vedieť reakcie a zistiť či všetko naozaj funguje. Nebolo to možno biznisovo výhodné, lebo ľudia neriešia pred Vianocami nový účet, ale nám interne to pomohlo.

Vy ste ako jedna z mála riaditeľov bánk začínala pri prepážke a prešla až na vedúce pozície. Ako sa vám to podarilo?

Postupne. Začala som pracovať už po strednej škole vo VÚB banke ako klientsky pracovník. Popri práci som vyštudovala **Ekonomickú univerzitu**. Mala som šťastie na dobrých kolegov a šéfov a postupne som sa vypracovala na produktovú manažérku. Produktmi som sa zaoberala aj v Consumer Finance Holdingu. Potom som si odskočila na rok šéfovať marketingu zdravotnej poisťovni Dôvera a napokon ma zlákala nová online banka Zuno.

Banky v poslednom čase vedú vojnu o vklady. Dokedy a kam až môžu dvíhať úroky z vkladov?

Mnohé banky zariskovali a predbehli očakávania rastu základných úrokových sadzieb od Európskej centrálnej banky. Tak sme to urobili aj my. Myslím si, že vojna pomaly ustane. Veľké banky sa sústredia viac na úvery a vklady pôjdu do úzadia. Trh sa však hýbe vždy.

Máte po pol roku skoro 20 tisíc klientov. Akí sú a aké produkty využívajú?

Náš segment klientov sme určili veľmi presne. Vedeli sme, že k nám prídu z troch najväčších bánk a z mBank. Vekovo sú od 26 do 45, sú sporiví, internetovo zdatní a skôr z miest. Zaujímajú ich aj nižšie poplatky na účtoch, ale vedú klienti, ktorí chcú sporiť. Ich sporivosť nás prekvapila, majú na sporiacich účtoch viac ako 50 percent svojich vkladov v banke. Sporiaci účet je u nich prvý krok. Ak sa im osvedčí, založí si termínovaný vklad a začne používať aj účet.

Nové banky zvyčajne začínajú na trhu s vkladovými produktmi a potom pridávajú úverové. Kedy sa chystáte na úvery vy?

Prvé úverové produkty by sme chceli predstaviť budúci rok.

Všetci vravia, že konkurencie na Slovensku je dosť, ale niekto, že nie lebo dve tretiny klientov majú tri až štyri banky.

Na túto vec sú dva pohľady. Z pohľadu banky je konkurencie dosť. Trh je malý a potenciál sa s každým novým hráčom zmenšuje. Dostať sa medzi prvú päťku najväčších bánk je náročné a nákladné. Malé začínajúce banky, ktoré majú do 100 tisíc klientov majú menej zdrojov, aby prerazili medzi veľkými hráčmi, pokiaľ za sebou nemajú silnú materskú skupinu. Z pohľadu klienta je konkurencie stále málo a je preňho dobré, ak sa objavujú noví hráči.

Takže nemáte pocit, že sa veľkí hráči dohadujú na spoločnom postupe v určovaní poplatkov?

Som presvedčená, že sa to nedeje. Poznám trh a tieto fámy o kartely sú mylné. Nemyslím si, že veľké banky sú neohrozené a môžu si robiť na trhu čo chcú. Aj veľké banky sa boja konkurencie, aj malej a sledujú čo sa na trhu robí. Ale veľké banky konajú a uvažujú podobne, a preto sa môže zdať, že robia kroky na trhu po dohode. Klient má pocit, že všetci dvíhajú úroky na vkladov, lebo sa dohodli, ale nie je to tak. Všetci reagujú na trh podobne.

Ako prebiehala súťaž medzi vašimi zamestnancami o to koľko klientov prinesú, keď nemáte veľa pobočiek?

Zapojili sme do získavania klientov nielen pobočkových pracovníkov, ale aj ITčkarov či iných zamestnancov, ktorých je viac ako 200. Boli sme príjemne prekvapení ako zanietené sa do toho pustili.

Zamestnanci k nám priviedli svojich priateľov či blízkych. Zainteresovanosť a informovanosť o produktoch je dobrá aj medzi zamestnancami, ktorí ich priamo nepredávajú. Posilní to spätosť s firmou.

Vstúpili ste na český trh aké sú očakávania a prečo sú tam úroky vyššie ako na Slovensku?
Je tam iný trh. Je tam vyššia konkurencia, tvrdší cenový boj a sme tam v akvizičnej fáze, preto sú úroky vysoké. Český klient je o kúsok racionálnejší ako slovenský.
Mňa však prekvapilo, že v prieskumoch Slováci vyšli v používaní internet bankingu lepšie ako Česi. Rozdiel je podľa posledných štatistík 10 percentuálnych bodov. Aj mňa to prekvapilo. Je to ale v tom, že máme vysoký rast používateľov v posledných rokoch.

Na jeseň v Česku vznikne nová Air banka. Bude pre vás konkurenciou?
Iste a nielen ona. Mám informácie, že sa na český trh chystá aj španielska online banka Aqua. Air bank má navyše podobný branding ako my, chce klientom urobiť čas strávený s bankou jednoduchší, odľahčený. Takže to tam budeme mať ťažké. Som veľmi zvedavá s čím prídu, lebo očakávania dali vysoko.

Nezávidíte im dobrý názov?
Nie. Aj my ho máme dobrý. Zuno sa možno zdá ťažko pochopiteľný, ale osvedčil sa.

Áká krajina bude nasledovať po Česku?
Jedna z dvoch -Poľsko alebo Maďarsko. Uvidíme.

Keď si porovnáte váš prvý polrok a prvým polrokom fungovania mBank v čom je rozdiel?
My sme na tom lepšie v objeme depozitov a priemeru na zákazníka. Stiahli sme k nám bonitnejšiu vrstvu klientov. V počte klientov sme na tom podobne ako v začiatkoch mBank.

[Späť na obsah](#)

18. Vyhrajte knihu Františka Palka "Európsky menový a fiškálny vývoj v kontexte Slovenska"

[Téma: Ekonomická univerzita; investujeme.sk; 12/08/2011; Investujeme.sk; redakcia]

Bývalý štátny tajomník ministerstva financií a súčasný riaditeľ Inštitútu hospodárskej politiky František Palko si za tému svojej knižnej prvotiny vybral mimoriadne aktuálnu tému. Veď o budúcnosti eurozóny sa nehovorí len na odborných fórach, ale aj v krčmách pri pive. F. Palko ponúka do tejto diskusie zainteresovaný pohľad insidera.

Súčasný šéf IHP zastával vysoké posty v rezorte financií za ministrov Ivana Mikloša i Jána Počiatka a patrí k úzkej skupine ľudí zodpovedných za prijatie eura v Slovenskej republike. Aj preto má jeho publikácia „Európsky menový a fiškálny vývoj v kontexte Slovenska“ ambíciu stať sa významným svedectvom nielen pre súčasníkov, ale i pre ďalšie generácie.

Kniha zachytáva vývoj hospodárskej a menovej únie od jej vzniku po súčasnosť a zvlášť sa zaoberá aj problematikou vstupu Slovenska do eurozóny. Jej aktuálnosť spočíva v zachytení súčasnej situácie v eurozóne a naznačuje aj možný ďalší vývoj v integrácii v rámci Európskej únie. Autor využíva aj priame citácie a výroky minulých aj súčasných vedúcich osobností Európskej únie, čím zvyrazňuje charakter knihy, ktorý je v podobe otvorenej diskusie v hľadaní východiska z dnešnej komplikovanej situácie.

Kniha bude slúžiť aj ako učebná pomôcka pre študentov Vysokej školy ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave.

Vyhrajte knihu F. Palka
Čitatelia Investujeme.sk môžu získať dve knihy F. Palka aj s venovaním. Stačí odpovedať na súťažnú otázku, akú skratku mala košová menová jednotka, ktorá sa v Európe používala pred zavedením eura. Odpoveď posielajte do utorka 23. augusta na e-mailovú adresu redakcia@investujeme.sk.

Kniha sa dá objednať na adrese ihp@ihp.sk.

O autorovi
František Palko vyštudoval na **Ekonomickej univerzite v Bratislave** Obchodnú fakultu a absolvoval študijné pobyty absolvoval v Južnej Kórei v Soule na Korea Stock Exchange (november 2002) a v Spojených štátoch amerických (apríl - máj 2006, študijný pobyt zameraný na finančný systém USA). V roku 2011 ukončil štúdium práva I. vysokoškolského štúdia na Fakulte práva J. Jesenského Vysokej školy v Sládkovičove. V súčasnosti študuje podnikové hospodárstvo v rámci doktorandského štúdia na Fakulte manažmentu Univerzity Komenského v Bratislave.

Počas svojej doterajšej profesionálnej kariéry pôsobil predovšetkým na Ministerstve financií SR. Do júla 2010 pôsobil v pozícii štátneho tajomníka Ministerstva financií Slovenskej republiky (MF SR), do ktorej bol vymenovaný v júli 2006. Počas tohto pôsobenia sa venoval hlavne integračnému procesu Slovenska do eurozóny a zavedeniu programového rozpočtovania pre územné samosprávy. Predtým pôsobil na MF SR od roku 2003 ako generálny riaditeľ sekcie rozpočtovej politiky. Počas tohto obdobia sa venoval reformným oblastiam v riadení verejných financií, najmä zavedeniu programového rozpočtovania pre ústrednú štátnu správu, ako aj zavedeniu viacročného rozpočtovania a procesu fiškálnej decentralizácie. Od roku 2000 pôsobil ako generálny riaditeľ sekcie finančného trhu, predtým rok pôsobil vo funkcii riaditeľa odboru bankovníctva a poisťovníctva. V tejto fáze svojej kariéry bol gestorom komplexnej rekodifikácie legislatívy v oblasti finančného trhu, bol pod vedením hlavného vyjednávača SR Jána Figeľa negociátorom Slovenska s EÚ v dvoch prístupových kapitolách, a to: Slobodné poskytovanie služieb a Voľný pohyb kapitálu. V tomto období pôsobil aj v rámci projektu reštrukturalizácie a privatizácie bánk a Slovenskej poisťovne, a.s. a v rámci prípravy vzniku integrovaného dohľadu nad finančným trhom. V rokoch 1997 - 1999 pracoval ako bankový špecialista v Národnej banke Slovenska na odbore menovej politiky.

Mimo hlavného zamestnania pôsobil v rokoch 2006 až 2009 v pozícii člena Hospodárskeho a finančného výboru EÚ, člena Výboru OECD pre finančné trhy, Výboru OECD pre poisťovníctvo a Výboru OECD pre verejné financie. Bol tiež alternantom guvernéra Medzinárodného menového fondu a členom Administratívnej rady Rozvojovej banky Rady Európy. Od roku 2002 do júla 2010 vykonával funkciu predsedu Dozornej rady Slovenskej záručnej a rozvojovej banky, a.s., v rokoch 2003 - 2005 bol predseda Dozorného výboru Úradu pre finančný trh, v rokoch 2000 - 2006 bol predsedom Dozornej rady Slovenskej konsolidačnej, a.s., v rokoch 1999 - 2002 bol predsedom Dozornej rady Slovenskej poisťovne, a.s. a v rokoch 1999 - 2000 bol členom Dozornej rady Eximbanky SR.

V rámci pedagogickej činnosti pôsobí na Vysokej škole ekonómie a manažmentu verejnej správy a pôsobil aj na **Ekonomickej univerzite v Bratislave**. Publikuje v odborných periodikách a elektronických médiách.

[Späť na obsah](#)

19. Sústredenie absolvujú v Bratislave

[Téma: Ekonomická univerzita; Šport; 12/08/2011; 187/2011; s.: 32; VOLEJBAL; LUCIA JEŽÍKOVÁ]

Volejbalové majsterky zo SLÁVIE **EKONOMICKÁ UNIVERZITA** začali letnú prípravu

Bez tradičného sústredenia mimo hlavného mesta, no posilnené niekoľkými mladými tvármi začali v pondelok prípravu na nadchádzajúcu sezónu volejbalistky Slávie **Ekonomická univerzita Bratislava (EU BA)**. Staronový tréner Martin Hančík bude nepochybne chcieť nadviazať na svoju doposiaľ poslednú sezónu na lavičke obhajkýň titulu.

Aby aj nie. Veď z účinkovania pri postranných čiarach paluboviek najvyššej slovenskej ženskej dlhodobej súťaže v ročníku 2007/08 sa v jeho bohatej zbierke medailí v mládežníckych kategóriách vyníma extraligové vyznamenanie so zlatým odleskom. "Naposledy som s kádrom dosiahol na titul, takže sa je odkiaľ odpichnúť," zaspomínal si kouč Martin Hančík. Po jeho boku sa v úlohe asistenta s najväčšou pravdepodobnosťou predstaví klubový mládežnícky tréner Michal Matušov. Na úvodnom zraze po letnej pauze sa v útrobách športovej haly Mladosť stretlo gro lanského kádra, doplnené o mladé talenty spod vysokých sietí. Na slávistky čakalo zaužívané testovanie, ktoré malo odhaliť, ako dievčatá dodržiavali tréningový plán. Veľmi dobre pripravené prišli juniorské reprezentantky, ktoré sa len uplynulý týždeň vrátili z majstrovstiev sveta v juhoamerickom Peru. "Absolvovali testy a dostali do konca týždňa voľno na regeneráciu." V porovnaní s minuloročným kádrom volejbalistky aktuálneho majstra Slovenska doplnilo mladé nahrávačské duo Jaroslava Smataniková a Barbora Svatošová. Legionárka Martina Jelínková odišla do Doprastavu, naopak, z klubu z PKO prišla do Mladosti smečiarka Miroslava Kuciaková. V príprave je aj Monika Hrubinová, ktorá vlani "skladala lopty z kolíka" v slávistickom béčku. "Neskôr uvidíme, ako obstojí v konkurencii smečiarok." Hráčky Slávie **EU BA** absolvujú kompletný letný kondičný blok v domácich podmienkach. "Budeme mať režim ako na sústredení, len ostaneme v Bratislave," uzavrel Hančík mladší. V septembri na ne čakajú prípravné turnaje v maďarskom Gödöle, českých mestách Přerov a Ostrava. Vyvrcholenie volejbalovej súhry absolvujú na domácom Slávia **EU BA Cupe**.

LUCIA JEŽÍKOVÁ

KÁDER NA PRVOM TRÉNINGU

- NAHRÁVAČKY: BARBORA SVATOŠOVÁ

-SMEČIARKY: DIANA MITRENGOVÁ, MIROSLAVA KUCIAKOVÁ, MONIKA HRUBINOVÁ
- BLOKÁRKY: MONIKA RÁKOŠOVÁ
- UNIVERZÁLKY: ANTÓNIA GOLITKOVÁ
- LIBERKA: TERÉZIA HINZELLEROVÁ
- CHÝBALI: NINA HERELOVÁ, SIMONA KÓŠOVÁ, JAROSLAVA SMATANÍKOVÁ, ROMANA KRIŠKOVÁ (všetky dostali do konca týždňa voľno po MS junioriek v Peru), NIKOLA PIŠTĚLÁKOVÁ (MS kadetiek v Ankare)

GOLITKOVÁ: ZOHRAŤ SA S NAHRAVÁČKAMI

Služobne najstaršia hráčka je v Slávii univerzáлка Antónia Golitková. Do Bratislavy prišla v roku 2002 a odvtedy, smalými prestávkami, derie lavičku šatne číslo 139 v športovej hale Mladosť. "Momentálne bude najdôležitejšie, aby sme sa zohrali s nahrávačkami," prízvukuje rodáčka zo Spišskej Novej Vsi.

KUCIAKOVÁ: NAJHORŠIE BOLI ŠKATULE

Minulú sezónu trénovala v PKO, od začiatku týždňa je jej pôsobisko ŠH Mladosť na opačnom konci Bratislavy. "Prvé dojmy sú veľmi pozitívne," pochvaľuje si smečiarka Miroslava Kuciaková. Jediná nevýhoda výmeny dopravného dresu za slávistický bola "sťahovka" z jedného konca mesta na druhý. "Dúfam, že ju už nebudem musieť tak skoro absolvovať. Toľko ,somarín, čo človek nahromadí. Vyhodila som dve veľké škatule a stále mám vecí viac než dosť. Všetko zbaliť, potom vybaliť. Už naozaj, ďakujem, neprosím," žmurkla Kuciaková.

[Späť na obsah](#)

20. Musíme sa držať Nemecka

[Téma: Ekonomická univerzita; SME; 13/08/2011; s.: 7; Ekonomika; Marianna Onuferová, Juraj Javorský]

Dôležité je znižovať schodok a reformovať penzie, hovorí tvorca štátneho rozpočtu

Štátnemu tajomníkovi ministerstva financií VLADIMÍROVI TVAROŠKOVI trvala príprava štátneho rozpočtu mnoho mesiacov, ale nevyklučuje, že ho možno bude treba úplne prerobiť.

Pripravovali ste už niekoľko rozpočtov. Je to tento rok v niečom iné?

"V dvoch veciach je to oveľa komplikovanejšie. Prvá je neistota, ktorú pociťujeme najviac v posledných dňoch, a druhou veľmi nízky objem verejných príjmov. Je to jeden z najväčších problémov verejných financií. Príjmy na úrovni 33 percent HDP sú už dnes najnižšie v EÚ. Pri takejto úrovni je takmer nemožné financovať verejné služby, ktoré krajina potrebuje."

Čaká nás teda obdobie zvyšovania daní?

"Myslím si, že je nevyhnutné, aby sme zvyšovali príjmy a to je možné rôznymi spôsobmi. Najlepšie je znižovanie daňových únikov. Sú v tom obrovské peniaze."

Aké obrovské?

"Ak by sme mali dokonalý výber dane z pridanej hodnoty, tak by sme mali o 3,5 percenta HDP viac. Keby sme len zvýšili jej výber na európsky štandard, tak dokážeme získať asi jeden a pol miliardy eur."

Ako rozpočet reaguje na to, čo sa deje na svetových finančných trhoch?

"Ešte nereflektuje to, čo sa dialo v Spojených štátoch v posledných dňoch. Rozpočet sme zostavovali posledné štyri mesiace, len proces prípravy makroekonomickej prognózy a daňových príjmov trval zhruba dva mesiace. Je teda prirodzené, že tým, čo sa deje v USA od pondelka, sme sa nemohli zaoberať."

Nebojíte sa, že situácia sa teraz rýchlo ukáže ako výrazne iná, než ste očakávali pri zostavovaní rozpočtu?

"Riziká vnímame a uvedomujeme si, že rozpočet bol pripravený na základe júlovej makroekonomickej prognózy. Vývoj svetovej a slovenskej ekonomiky budeme sledovať a budeme naň reagovať v priebehu schvaľovania rozpočtu. Vláda bude schvaľovať rozpočet až o dva mesiace, parlament o štyri. Dovtedy budeme mať oveľa viac informácií, než máme dnes."

Európska komisia označila verejné financie Slovenska za rizikové z hľadiska dlhodobej udržateľnosti. Zmení na tom niečo budúci rozpočet?

"Problém dlhodobej udržateľnosti má dve nohy. Prvou je, že treba znižovať deficit verejných financií, ale rovnako dôležitou je prijať dlhodobé opatrenia, a to je predovšetkým reforma dôchodkového systému. Preto som rád, že už je v parlamente novela druhého piliera a verím, že v najbližších týždňoch prejde vládou reforma sociálneho systému ozbrojených zložiek. Okrem toho máme pripravenú aj reformu prvého penzijného piliera. Keď sa nám podarí schváliť zákony v týchto troch oblastiach, tak sa Slovensko veľmi výrazne zlepši v dlhodobej udržateľnosti verejných financií."

Ako rýchlo sa to prejaví?

"Postupne. Demografické problémy sa týkajú najbližších päťdesiatich rokov a zmyslom reformy má byť práve to, že systém bude pomaly, postupne a jemne reagovať na vývoj. Čiže nechceme nijaké skokové zmeny, znižovanie penzií a podobne, ale doladovanie systému v priebehu nasledujúcich desaťročí."

Slovensko nepatrí medzi najviac zadlžené krajiny, nie je teda deficit cez tri percentá HDP príliš vysoký?

"Určite je veľmi vysoký. Ale trhy považujú túto vládu za dôveryhodnú. Cieľ zníženia deficitu pod tri percentá HDP sme prezentovali už pred rokom pri vstupe do vlády a sme veľmi konzistentní v tom, že ozdravné zámery trvajú aj v súčasnosti."

Prečo nebudete skresávať deficit rýchlejšie?

"Prudké zníženie deficitu je síce dobré z hľadiska zníženia dlhu, ale vyžaduje si nepríjemné opatrenia v ekonomike, ktoré by mohli poškodiť hospodársky rast. Naše konsolidačné tempo sme konzultovali s medzinárodnými inštitúciami, mali sme tu niekoľkokrát Medzinárodný menový fond, OECD aj Európsku komisiu a všetky tieto označili postup ozdravovania verejných financií za optimálny. Vieme, že znížiť deficit z ôsmich percent na jedno za jeden rok by bolo pekné, ale pre ekonomiku by to bol taký šok, že by spôsobil viac negatív ako pozitív."

Kde chcete šetriť najviac?

"Opäť na prevádzke štátu. Mzdové výdavky vo verejnom sektore v budúcom roku nebudú rásť. To v porovnaní so súkromným sektorom znamená vysokú úsporu. Ale šetríme aj inde. Napriek očakávanej inflácii tri až štyri percentá sa prevádzkové výdavky vo verejnom sektore znižujú asi o päť percent. Okrem toho je to niekoľko konkrétnych programov, ktoré sú financované menej ako v minulosti alebo vôbec."

Už vlni ste plošne škrtali výdavky a vraveli ste, že ďalšie plošné škrtanie nebude. Ale nerobíte presne to?

"Zvolili sme si základný postup, teda zníženie výdavkov o päť percent, a posudzujeme jednotlivé prípady. Napríklad doprava alebo školstvo by mali mať viac peňazí, v iných oblastiach prichádza k výraznejšiemu poklesu ako o päť percent. Napríklad regionálnym letiskám, ktorých je veľmi veľa a často majú minimálnu dopravu, znižujeme výdavky z piatich na jeden milión eur, teda o 80 percent."

Nemali by ste v týchto časoch nachádzať viac položiek, ktoré treba radikálne priškrtiť alebo zrušiť? Povedzte štátne médiá alebo vianočné dôchodky?

"Toto bude téma rokovaní v najbližších mesiacoch. Nerobili sme rozpočet, ktorý by sme iba my považovali za optimálny, pretože minister financií nie je jediný člen vlády a ak by bol, určite by schválil iný rozpočet. Otvorene hovoríme, že by sme určite radi vstupovali do legislatívy tak, že by sa zvýšili niektoré dane a odstránili niektoré výdavky. Dohoda však je taká, že rozpočet, ktorý predkladáme ako základný návrh, nebude obsahovať príliš veľa predpokladaných legislatívnych opatrení, pretože o nich sa bude najprv rokovať vnútri koalície a vlády."

Čo je takým opatrením?

"Napríklad dobre známy návrh na zavedenie bankovej dane. Tento konkrétny titul ešte nie je v rozpočte zapracovaný napriek tomu, že ho navrhujeme. O tomto, ale aj mnohých ďalších opatreniach bude najprv politická diskusia a predpokladám, že koncom septembra predložíme aktualizovaný rozpočet, ktorý pravdepodobne bude obsahovať aj niektoré iné príjmy a niektoré iné výdavky."

Takže si viete predstaviť ďalšie škrtanie výdavkov?

"Ak sa nájde politická vôľa, určite sa dajú škrtiť aj niektoré obligatórne výdavky. V rozpočte, ktorý sme

predložili, je napríklad financované aj stavebné sporenie na najbližšie tri roky. Ak by sa tento projekt výrazne obmedzil, uvoľnilo by sa viac ako 40 miliónov eur, ale na to by musela existovať politická zhoda."

Čiže rozpočet, ktorý ste teraz predložili, je v prvom rade politicky priechodný?

"Predložili sme taký rozpočet, podľa ktorého bude môcť štát fungovať aj v prípade, že sa nenájde politická zhoda na konkrétnych opatreniach. A tento rozpočet obsahuje aj dve najdôležitejšie priority, teda dopravnú infraštruktúru a školstvo. V optimálnom prípade dospejeme k dohode na niektorých legislatívnych krokoch, ale kým sa tak stane, bolo by zbytočné to dávať do rozpočtu. Minister financií bude určite informovať, ktoré opatrenia odporúča."

A jedným z nich bude zvyšovanie daní?

"Áno."

Postavili ste teda ministrov do pozície, že ak budú chcieť pre svoje rezorty viac peňazí, rovno musia povedať, ktoré z vami navrhovaných opatrení podporia, aby sa našli peniaze?

"Nevidel by som to takto na úrovni ministrov alebo politických strán. Vždy je to tak, že pri rokovaní musí prísť k dohode a každý môže niečo získať a v niečom musí ustúpiť. Dôležitá je všeobecná zhoda, že nám, vládnej koalícii ako celku, záleží na rozumných opatreniach. Musíme si vybrať, ktoré z nich sú priechodné a ako sa získané zdroje využijú. Ja si myslím, že by bolo prospešné, keby sa zvýšilo zdaňovanie alkoholu a peniaze sa použili na podporu mladých rodín. Ale či takýto návrh nájde podporu, ukáže sa až počas rokovaní."

Rozoberáte na ministerstve aj možnosť, že by sa eurozóna rozpadla?

"Obávam sa, že Európa sa bude rozdeľovať na krajiny zodpovedné a zdravé a tie ostatné. Slovensko je medzi týmito dvoma skupinami, ale máme pripravené všetky návrhy na to, aby sme sa do konca roka jasne zaradili do prvej skupiny."

Predsa len, nezaobráte sa plánom B, teda prípadným vypadnutím Slovenska z eurozóny alebo znovuzavedením koruny?

"Teraz vidíme prioritu v ozdravení verejných financií. Pre Slovensko je kľúčové, aby sme sa držali Nemecka. To je krajina, ktorá svojou zodpovednou hospodárskou politikou ukázala smer v minulosti."

Marianna Onuferová, Juraj Javorský Celý rozhovor je na ekonomika.sme.sk

Vladimír Tvaroška (39) absolvoval Obchodnú fakultu **Ekonomickej univerzity v Bratislave**, počas školy i po jej skončení pôsobil v denníku Pravda. V rokoch 1999 až 2002 bol poradcom podpredsedu vlády Ivana Mikloša, od októbra 2002 do júla 2006 štátnym tajomníkom na ministerstve financií. Neskôr bol riaditeľom spoločnosti Envico a výkonným riaditeľom firmy Magna E. A. Po voľbách 2010 sa vrátil na post štátneho tajomníka rezortu financií. foto-sita

[Späť na obsah](#)

21. Senkovič: Kríza bude trvať ešte desať rokov

[Téma: Ekonomická univerzita; Pravda; 15/08/2011; s.: 12,13; správy; Michal Holeš]

Michal Holeš Bratislava

Hlavný ekonóm Slovnaftu Marek Senkovič hovorí, že kríza, ktorá sa začala v roku 2008, bude trvať ešte desať rokov. Mohla by znížiť ceny niektorých energií. Luxus v domácnostiach síce rásť nebude, kto si však nežil nad pomery, nestane sa chudobným.

Počas posledných dní sa značne prepadli ceny akcií, dlhopisov, ropy, elektriny i plynu, čo spôsobilo prepád dôvery na celosvetových trhoch. Ako sa to môže prejavíť v živote obyčajných ľudí?

Predovšetkým ma prekvapilo, ako tieto udalosti vnímajú aj obyčajní občania, ktorí dovedy ani nevedeli, že vlády vydávajú nejaké dlhopisy a že existuje rating, čiže hodnotenie dôveryhodnosti štátov či firiem. Články, a nielen v ekonomických novinách či časopisoch, bežných ľudí v podstate denne zaplavovali a zaplavujú informáciami o vývoji akcií či štatistickými ukazovateľmi, napríklad o vývoji nezamestnanosti v Amerike či cene ropy na medzinárodných trhoch. To všetko môže spôsobiť problémy už v skorej budúcnosti. Negatívne informácie si totiž bežní ľudia vždy lepšie pamätajú. A tak si povedia, že svet sa

zbláznil a svoje výdavky obmedzia.

Čiže prichádza ďalšia kríza?

Myslím si, že kríza, ktorá sa začala v roku 2008, sa ani neskončila.

Počas druhej polovice minulého roka a začiatkom tohto roka však ekonomické parametre naznačovali niečo iné.

To bolo krátke obdobie optimizmu, ktoré vládlo na finančných trhoch, medzi vládami, podnikmi a domácnosťami. V skutočnosti to však bola iba prestávka, ktorá bola vykúpená obrovskými objemami peňazí od vlád a centrálnych bánk.

Ale ceny ropy, energií i ďalšie ukazovatele pred júlom 2011 hovorili, že ekonomika fungovala prakticky rovnako ako pred krízou.

Po obrovskom prepade akýkoľvek rast spotreby vyvoláva optimizmus. Spotrebu však zvýšili umelé stimuly, ako napr. šrotovné, dlhšie príspevky v nezamestnanosti či priama pomoc americkej vlády napríklad v podobe splácania hypotekárnych úverov. Niektoré vlády tiež priamo zvyšovali spotrebu napríklad budovaním diaľnic či elektrární. Tým si však vlády iba kupovali čas, aby preklenuli pokles spotreby bežných ľudí, kým občania opäť nezačnú vo väčšom míňať svoje peniaze. Vlády tak vyčerpali svoju muníciu a vzrástli im deficity.

To znamená, že problém sa v skutočnosti nevyriešil?

Len sa odložil. Otázka neschopnosti splácania dlhov domácností sa totiž presunula na plecia vlád a centrálnych bánk. Inak povedané, vlády sa prudko zadlžili, aby kompenzovali prepad spotreby. A z ekonomického hľadiska je jedno, či úvery nezvládajú splácať bežní ľudia alebo vlády. Obidva typy úverov totiž môžu zhoršiť hodnotenie konkrétnych bánk.

Je to aj aktuálny problém vlády Francúzska?

Áno. Niektoré banky vo Francúzsku sú odstavené od požičiavania si peňazí cez finančné trhy, pretože iné banky im neveria, že na poskytnutých úveroch neprerobia.

Znamená to, že dlhová kríza sa môže ešte viac prehĺbiť?

Vyriešiť ju môže iba ten, pre koho je celá ekonomika, teda konečný spotrebiteľ. Domácnosti totiž tvoria niekedy aj štyri pätiny celkovej spotreby v jednotlivých štátoch. Ak nezačnú míňať viac, tak aj výkonnosť celej ekonomiky v iných ako rozvojových krajinách bude stagnovať. Samozrejme sa to dotkne aj rozvojových krajín. Tie však majú svojím spôsobom šťastie, že vlády sú pomerne málo zadlžené a môžu ešte dlhé roky financovať vnútorný dopyt napríklad stavaním budov, elektrární či ciest.

Vráťme sa naspäť do vyspelejších štátov. Mali by sme sa obávať, že podobne ako v roku 2008 zažijeme opäť veľké prepady ekonomiky štátov i pád životnej úrovne bežných občanov a rast armády nezamestnaných?

V niektorých krajinách áno. Bohatstvo domácností pred krízou totiž obrovsky rástlo vďaka dlhom. Nemyslím si však, že je to prípad Slovenska či Ameriky. Ale iba v prípade, že sa budeme aj naďalej riadiť jedným z prísloví - prikrývaj sa takou perinou, na akú máš. V takom prípade nebude ekonomika rásť tak ako pred krízou, teda o päť, sedem či desať percent. Takýto vývoj nemožno očakávať počas najbližších desiatich či dvadsiatich rokov. Úroveň zadlženosti jednoducho musí klesnúť alebo úroveň príjmov musí vzrásť, čo je problematické pri stagnujúcej ekonomike. Kým sa teda domácnosti i vlády dostanú na akceptovateľnú úroveň pomeru dlhov k príjmom, hospodársky rast bude pomalší.

Celkovo sa teda dá povedať, že vývoj vidíte optimisticky?

Nedávno som videl fotografie bežných rodín v Amerike z tridsiatych rokov minulého storočia, keď zúrila veľká kríza. Všetci členovia rodín tam boli oblečení v kabátoch, lebo nemali na kúrenie a jedli iba osolený chlieb. Myslím si, že takéto obrazy nezažijeme. Nebude nám zima a nezažijeme hlad. Ale nemôžeme už očakávať, že nám mzdy každý rok budú rásť automaticky o tri-štyri percentá a na dovolenku pôjdeme dva- či trikrát za rok. To sa zastaví.

Ovplyvní to aj ceny energií?

Nielen energií. Bude to mať vplyv na všetko. Môžu prísť ešte nejaké záchvevy. Napríklad ekonomické stimuly vlád či centrálnych bánk môžu vyvolať vznik ďalších bublín. Môže narásť cena napríklad zlata,

ropy či energií, pretože mnohí finanční investori nebudú chcieť za svoje peniaze nakúpiť problémové vládne dlhopisy. Menšie množstvo peňazí môžu vložiť do kúpy nehnuteľností, keďže sú teraz relatívne lacné, ale stále im budú zostávať pomerne veľké množstvá peňazí, ktoré investovať musia niekde inde. A tak si kúpia energetické či poľnohospodárske komodity, kovy, čím zvýšia ich cenu. V súčasnosti podľa odhadov niekoľko desiatok percent ceny ropy tvoria zarábky špekulantov. Na druhej strane však treba myslieť na to, že krajiny produkujúce ropu na burzy dodajú viac ropy, ako bude dopyt. Tie štáty totiž z vývozu ropy žijú a už neraz sa stalo, že napriek nedostatku dopytu trhy zaplavili ponukou, a tak cena klesala.

Tvrdenie o relatívne vysokých ziskoch špekulantov podporuje aj graf z minulotýždňového vývoja ceny ropy, keď rozdiely boli aj v desiatkach amerických dolárov.

To sa dá udržať rok či dva. Ale nie desať rokov. Časom príde stav, keď obchodníci prestanú mať príliš veľa peňazí a ekonomika sa vráti do rovnovážneho stavu. Teraz však vďaka zásahom vlád i centrálnych bánk je v obehu veľa kapitálu, ktorý sa prejavuje práve takýmito výkyvmi bez akýchkoľvek logických základov.

Týka sa to všetkých energetických komodít, čiže elektriny, plynu i ropy?

Nie. S ropou sa obchoduje celosvetovo, pretože je veľmi jednoduché prepraviť ju. A tak nie je problém vyťaženú ropu nakúpiť v Amerike a spotrebovať ju v Číne, ktorá bude rásť aj naďalej. Navyše aj vyspelá ekonomika dokáže spotrebovať drahú ropu - autá sa stali súčasťou životov prakticky všetkých ľudí. Čiže nenastane rapidný pokles dopytu, ktorý by znížil cenu. Elektrina a plyn sa však predávajú najmä na lokálnych trhoch. Navyše najnovšie správy hovoria, že spotreba elektriny prestáva rásť.

Znamená to, že by sme sa mohli dočkať lacnejšej elektriny?

Nemyslím si, že cena elektrickej energie môže zásadne klesáť. Skôr očakávam udržiavanie súčasných cien. V budúcnosti môže, a to aj bez rastúcej spotreby vzrásť, ak dôjde k ďalšiemu nákladnému rozširovaniu alternatívnych zdrojov na úkor jadrovej alebo tradičnej fosílny energie.

Keďže ľudia vo veľkom zateplujú, klesá aj spotreba plynu. Ten by mohol v dlhšom časovom období zlacnieť?

Plyn nedokáže plynulo reagovať na pokles spotreby. Ložiská, z ktorých sa plyn ťaží, totiž nie je možné operatívne zatvárať a otvárať. Ak sa totiž raz zavrú, musia zostať odstavené dlhšie obdobie. Takže prebytky časom môžu zraziť ceny plynu, čo bude potešiteľné pre krajiny, ktoré majú veľa plynových elektrární. Na druhej strane odklon od jadrovej energie v niektorých krajinách Európy vyvolá budovanie nových plynových elektrární, čím dopyt po plyne porastie. Otázkou ceny tak rozsekne odpoveď, či zvýšený dopyt po plyne po zvýšení počtu plynových elektrární bude presahovať úspory plynu, ktoré prídu z racionálnejšieho správania sa v sektore priemyslu a domácností.

Nemyslím si, že cena elektrickej energie môže zásadne klesáť. Skôr očakávam udržiavanie súčasných cien.

Marek Senkovič (38)

V roku 1997 vyštudoval **Ekonomickú univerzitu v Bratislave** - fakultu zahraničného obchodu. V rokoch 1997-2005 pracoval na rôznych pozíciách v divízii investičného bankovníctva a treasury v Istrobanke, kde bol 2 roky aj členom dozornej rady. Prednášal tiež v Inštitúte bankového vzdelávania pri NBS. Od roku 2006 pôsobí v Slovnafte ako poradca generálneho riaditeľa a súčasne hlavný ekonóm spoločnosti.

Spotrebu zvýšili umelé stimuly, ako napríklad šrotovné, dlhšie príspevky v nezamestnanosti či priama pomoc americkej vlády napríklad v podobe splácania hypotekárnych úverov.

[Späť na obsah](#)

22. Analýza týždňa - svetová finančná kríza, navýšenie eurovalu

[Téma: Ekonomická univerzita; Rádio Slovensko, 12:30; 12/08/2011; Z prvej ruky; Z domova; Boris Chmel]

MODERÁTOR: Boris Chmel

HOSTĽ: Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave; Vladimír Vaňo, analytik Volksbank Slovensko; František Palko, analytik, Inštitút hospodárskej politiky

Boris Chmel, moderátor: "Dobrý deň. Nasledujúce minúty patria tradične diskusii Z prvej ruky. Jej

príjemné počúvanie vám želá Boris Chmel. Svet zachvátila panika. Trhy sa mstia vládám za to, že nešetřili. Akcie padajú a vyhliadky sú neisté. Sme na prahu ďalšej recesie? Tak aj to sa pokúsime dnes rozobrať s našimi hosťami. S Vladimírom Bačišinom z **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave, dobrý deň."

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Dobrý deň."

Boris Chmel, moderátor: "S Vladimírom Vaňom z Volksbank Slovensko, dobrý deň."

Vladimír Vaňo, analytik Volksbank Slovensko: "Dobrý deň."

Boris Chmel, moderátor: "A s Františkom Palkom z Inštitútu hospodárskej politiky. Vitajte, dobrý deň."

František Palko, analytik, Inštitút hospodárskej politiky: "Dobrý deň prajem, ďakujem."

Boris Chmel, moderátor: "No a diskusia je samozrejme otvorená aj pre vás vážení poslucháči a môžete sa do nej zapojiť otázkami na e-mailovú adresu Slovensko@rozhlas.sk, alebo na SMS číslo 7773 v tvare Slovensko, medzera a váš text. Takže páni, tento týždeň naozaj zažívame najväčšie prepady akcií na burzách za posledné tri roky. Chaos na trhoch drží, dá sa povedať, v napätí celý svet. Pán Bačišin, je to druhá vlna krízy, či ešte pokračuje tá prvá? Ako to hodnotíte?"

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Ja by som, krízový jav je niečo, keď niečo nefunguje a zastavia sa nejaké úverové toky a ja by som povedal, že tú krízu ako takú máme za sebou, ale z hľadiska samotnej ekonomiky, ekonomika má cyklický charakter vývoja, je vždy nejaký rast, pokles a je nejaké dno. To dno môže trvať rok, dva, ale aj osem."

Boris Chmel, moderátor: "A sme teda ešte na tom dne, alebo sa vraciame?"

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Myslím si, že tá ekonomika skôr bude istý čas stagnovať a hybnou silou nejakého boomu by mala byť nová technológia a nejaký nový sektor, do ktorého sa začne investovať a ten sektor začne rásť a vytvárať zisky. Momentálne sa dá povedať, že tá svetová ekonomika je menej výkonnejšia a preto aj mnohé ekonomiky mnohých krajín nie sú schopné tak rýchlo splácať dlhy."

Boris Chmel, moderátor: "Pán Vaňo, vracia sa recesia?"

Vladimír Vaňo, analytik Volksbank Slovensko: "Súhlasím s tým čo povedal pán Bačišin, že treba mať na pamäti to, že ekonomika sa vyvíja cyklicky, rovnako tiež súhlasím s tým, na čo upozornil pán Bačišin, že 1-dňový, alebo týždenný, alebo niekoľko dňový prepád akciových trhov nemožno považovať za dôkaz nefungovania trhov, ale práve naopak, za dôkaz ich efektívneho fungovania. Ten prepád na akciových trhoch len odráža obavy z toho, že v 2. polroku hrozí spomalenie hospodárskeho rastu. Spomalenie rastu znamená horšie vyhliadky pre tržby a zisky firiem, preto aj ich účastiny, s ktorými sa obchoduje na akciových trhoch, sú menej hodnotné. Ale tiež si treba pripomenúť, napriek tomu že tá zmena v pondelok bola veľmi prudká, podľa niektorých zdrojov šiesta najprudšia denná negatívna zmena v histórii amerických akciových trhov, treba si pripomenúť, že ešte v lete sme zaznamenali 3-ročné maximá akciových trhov a aj po tomto prepade z úvodu týždňa sa napríklad americké akciové trhy pohybujú na úrovni o viac než 60 % vyššej než boli pri dne v marci v roku 2009. K tej otázke, či sme svedkami pokračovania krízy, na to je veľmi jednoduchá odpoveď. Recesia tá predchádzajúca, najväčšia povojnová recesia v Spojených štátoch amerických, začala v decembri 2007 a skončila v 3. štvrtroku 2009. Tie známky oživenia sme vlni a v úvode tohto roka pocítili ja na Slovensku. Je dobré si opäť pripomenúť, že napríklad slovenský priemysel vlni sa oživil medziročne o 20 %, veľmi solídne známky oživenia aj na poli zamestnanosti sme zažili."

Boris Chmel, moderátor: "Teraz sa možno začína priemyselná výroba znižovať medzimesačne myslím v júni, ale k tomu sa ešte samozrejme dostaneme k tým podrobnostiam."

Vladimír Vaňo, analytik Volksbank Slovensko: "V 2. štvrtroku sme svedkami ochladenia hospodárskej aktivity, index priemyselnej aktivity v Spojených štátoch amerických sa oslabil na najnižšiu úroveň od júla 2009, teda odkedy skončila tá predchádzajúca recesia, stále sa však drží v tom teritóriu nad 50 bodovou hranicou, teda nad hranicou, ktorá signalizuje rast, hoci oveľa pomalším tempom, rovnako tak index aktivity sektorových služieb v Spojených štátoch amerických je na najnižšej úrovni od februára 2010 a to čo spôsobilo ten dramatický šok v pondelok, opäť treba si pripomenúť...."

Boris Chmel, moderátor: "Ak dovolíte preruším vás, pozrieme sa samozrejme aj na toto, lebo však máme celú pol hodinu na podrobné otázky, ale aby sme uzavreli 1. kolo, pán Palko podľa vás, ako sa pozeráte na tú aktuálnu situáciu vy? Spomalí sa, či nebudaj prestane rásť ekonomika v najbližšom

období?"

František Palko, analytik, Inštitút hospodárskej politiky: "Som presvedčený, že je potrebné sa pozerat' na situáciu s chladnou hlavou. Ak niekto očakával, že nastane teraz obdobie nejakého ekonomického boomu, tak neočakával správne. Dnes však nie sme ešte v situácii, aby sme povedali či sme pred prahom ďalšej recesie. Jedno čo je fakt je, že aj medzinárodné inštitúcie, ako OECD, ako Európska centrálna banka, konštatujú spomalenie ekonomického rastu, alebo prognózujú. Posledné 2 mesiace tiež aj klesá ekonomická nálada podnikateľských subjektov a firiem aj v rámci eurozóny, to znamená že treba mať zdvihnutý prst, avšak netreba podliehať panike, tak ako niekedy podliehajú niektorí na kapitálovom trhu."

Boris Chmel, moderátor: "Podme si, možno to bude pre poslucháčov viac pochopiteľnejšie, vysvetliť čo sa to vlastne deje na tých trhoch. Dá sa vysvetliť to súčasné správanie pán Bačišin, trhov? V priebehu hodiny sa tie hlavné indexy dostanú z plusu od mínusu a naopak. Čo to znamená?"

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Povedzme si, že kapitálové trhy v mnohom fungujú na základe psychológie a stačí nejaký signál a investori sa zbavujú. Stačí jeden neuvážený výrok."

Boris Chmel, moderátor: "Obrazne povedané nejaké stádovité správanie?"

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Áno, stádovité správanie dobre vysvetlili už v 19. storočí psychológovia Gabriel Tard z ústavu Le Bone a kapitálové trhy podliehajú značnej psychológii. Stačí jeden signál a tá masa sa pohne. A treba tiež povedať, že čo som v súvislosti s tými novými technológiami, často ten boom na kapitálových trhoch vzniká aj preto, že občas sa objaví nejaká technológia, s ktorou sú nadmerné očakávania o jej výnosoch. A investori do toho investujú veľa peňazí a preto tie akcie stúpnu. Po čase sa môže ukázať, že tá technológia sa nerozšírila na trhu, alebo nebola úspešná z hľadiska priemyslu a tie ceny klesajú. Je to aj príklad mnohých IPO, z ktorých asi 50 %, to je nový úpis akcií po úpise za 1. polrok tie akcie klesli. Boli nejaké očakávania a klesli. Pri akciách, ja hovorím, je vždy istota že buď stúpnu alebo klesnú."

Boris Chmel, moderátor: "Pán Vaňo, objavili sa už aj prvé čísla, investori na burzách stratili stovky miliárd eur. Dá sa povedať, že kto sú vlastne títo investori, kto na tom najviac stráca najviac a aký to môže mať celkový dopad na ekonomiku? Lebo tiež to je jedna vec, ktorej možno bežný občan a náš poslucháč nerozumie."

Vladimír Vaňo, analytik Volksbank Slovensko: "K tej vašej prvej otázke, opäť nadviagem na to, čo povedal pán Bačišin. Akciové trhy v krátkodobom horizonte môžu reagovať na rôzne aj povedzme že psychologické podnety a preto z definícií akciové trhy majú tendenciu premrštených reakcií tak keď ide o pozitívne správy, ako aj negatívne správy. Preto tá čiara akciového trhu nie je spravidla spojitá, vyhladená, ale je to taký kardiograf s výkyvmi smerom nahor, aj smerom nadol. K tej otázke o tom, aká je aktuálna hodnota investícií akcionárov, teda tých ktorí vlastne účastiny vo svetových verejne obchodovaných firmách tam je dobre si pripomenúť, že ak sa pozrieme na tú zmenu oproti koncu júla, tak tá je negatívna. Na druhej strane ak sa pozrieme na zmenu oproti dnu z marca 2009, tak napríklad americký akciový index Dow Jones si ... + 60 %, čiže rovnako by sme mohli povedať, že akcionári vlastiaci tie akcie 30 firiem, ktoré predstavujú, sú zastúpené v tom indexe, sú už viac než 60 % bohatší. K tomu, prečo tie akciové trhy tak reagujú, ako som už povedal, akciové trhy sa snažia predvídať a niekedy aj priveľmi rýchlo predbehnúť vývoj. V reálnej ekonomike, ako som už povedal, už v máji a v júni, ale citeľne najmä v júli sme boli svedkami prvých signálov o tom, že tempo hospodárskeho rastu v Spojených štátoch a v eurozóne sa spomaľuje, stále hovoríme o spomaľovaní hospodárskeho rastu a to čo zneistilo investorov, sú vyhliadky na 2. polrok. Vzhľadom na to, že niektoré rozhodnutia politikov, napríklad v Spojených štátoch amerických, vnášajú do tej situácie väčšiu neistotu."

Boris Chmel, moderátor: "Podotázku, môžu politici zastaviť vôbec takýto pád? Lebo naozaj štátnici najvýznamnejší sa vyjadrujú v priebehu celého týždňa. Akú majú v tomto oni úlohu podľa vás?"

Vladimír Vaňo, analytik Volksbank Slovensko: "Opäť, záleží od toho, v akej sme situácii. Napríklad počas tej najväčšej globálnej recesie na konci roku 2008 a 2009 pomohol americkú ekonomiku stabilizovať aj mimoriadny fiškálny stimul zo strany federálnej vlády. Na takýto stimul tento raz však priestor nie je vzhľadom na to, že sme čerstvo po naozaj vážnej recesii, ktorá výrazne prehĺbila deficity a zvýšila verejné dlhy. Bohužiaľ v tejto situácii politici môžu zohrávať skôr tú negatívnu úlohu tých, ktorí sypú súkromnému sektoru, firmám a domácnostiam do kolies krehkého oživenia piesok neistoty. Tá neistota môže viesť k tomu, že napríklad firmy, ktoré by inak vďaka tomu optimistickému vývoju z ostatného roka plánovali investície alebo expanziu sa rozhodnú investíciu alebo expanziu odložiť, s tým priamo súvisí aj ich rozhodnutie na poli trhu práce, na poli najímania zamestnanosti. Zhoršenie situácie na trhu práce znamená menej spotrebiteľskej dôvery, oslabenie domáceho dopytu. Preto netreba podceňovať vplyv práve tých signálov, ktoré zvyšujú neistotu v ekonomike na reálne hospodárstvo."

Boris Chmel, moderátor: "Vy ste už naznačovali pán Vaňo, že ťažko odhadnúť najbližší vývoj, pán Palko podľa vás čo sa dá očakávať? Ďalšie prepady, alebo sa situácia upokojí? A naozaj, čo s tým môžu urobiť reálne politici tak, aby to malo aj efekt?"

František Palko, analytik, Inštitút hospodárskej politiky: "Pokiaľ ide o budúci vývoj, tie trhy zatiaľ nedôverujú budúcnosti natoľko, aby mohlo dôjsť k zvratu a politici môžu situáciu buď zhoršiť, alebo zmierniť tie prepady ktoré momentálne sledujeme. To, prečo trhy prepadávajú, je do istej miery, okrem tých vecných dôvodov ako je dlhová kríza v Amerike, ako je dlhová kríza v eurozóne a nezvládnutie komunikácie lídrov Európskej únie, aj z hľadiska rozhodnutia z júla tohto roka o tom, ako aktualizovaný euroval 1 by mal napomôcť, aspoň krátkodobo hasiť ten požiar ktorý je, to znamená, že trhy očakávajú už nie nejaké srdcervúce vyhlásenia politikov, ale očakávajú už konkrétne skutky a tými skutkami napríklad je aj to, aby tie závery z júla zo summitu v rámci Európskej únie, sa dostali do reálnej praxe. To znamená aj schvaľovanie tých procesov v národných parlamentoch, vrátane Slovenskej republiky."

Boris Chmel, moderátor: "Pán Bačišin, naozaj možno zatiaľ sa zdá, že zaberajú možno len dve veci, a to Európska centrálna banka pomáha s dlhmi najzadĺženejších krajín a Americká centrálna banka ponechala rekordne nízke úroky myslím ešte do roku 2013. Je toto ten správny prístup, ktorý sa zatiaľ dá robiť?"

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Tak ďalší správny prístup by bolo znižovať výdavky a šetriť. To politici neradi, lebo nemôžu plniť potom tie nadmerné sľuby, ktoré dávali voličom."

Boris Chmel, moderátor: "Čiže toto je asi nedostatočné, týchto pár vecí ktoré sme spomenuli."

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Ak sa pozrieme na tie dlhy vo svete, tak jedna poradenská firma McKenzie, už na jeseň povedala, že vo svete existuje dlhová bublina a na ňu je jeden z liekov obozretná makroekonomická politika, to znamená šetrenie."

Boris Chmel, moderátor: "Máme tu aj otázku poslucháča. Pán Vaňo poprosím asi vás. Počul som, že Taliansko, Španielsko, Francúzsko a Belgicko vraj pozastavili obchodovanie s akciami bánk, aby zamedzili špekuláciám s nimi, to je názor poslucháča, pána Rapavého, a podľa neho či to nie je popretie základných princípov slobodnej trhovej ekonomiky. Nevieť aká je situácia."

Vladimír Vaňo, analytik Volksbank Slovensko: "Nestretol som sa ešte s touto informáciou, čo som sa diskutuje, ale zatiaľ negatívne je, že by regulátori finančných trhoch zakázali nekrytý short selling, teda špekulácie na pokles ceny akcií vo všeobecnosti, zatiaľ sa k takémuto rozhodnutie nepristúpilo, teda k tomu, aby sa zakázalo špekulatívnym krátkodobým hedž fondom, napríklad útočiť na akciové trhy predajom akcií ktoré nevlastnia so špekuláciou, že ich neskôr na trhu kúpia za nižšiu cenu a zarobia na tom. Takže to je skôr to, čoho sa zrejme týkala tá nepresne interpretovaná informácia. Zatiaľ regulátori opäť, o tomto rozhodnú nezávislí regulátori finančného trhu, zatiaľ sa k takémuto kroku nepristúpilo."

Boris Chmel, moderátor: "Pán Palko."

František Palko, analytik, Inštitút hospodárskej politiky: "By som dodal, že napríklad Pražská burza minulý týždeň prerušila obchodovanie na 2 hodiny a to znamená, že niekedy v rámci organizovaného burzového trhu môže dochádzať k situácii, keď je dôvodné podozrenie, že ten vývoj kurzu ktorý práve na trhu prebieha, môže mať charakter, ktorý už nie je v súlade s príslušnou legislatívou z hľadiska už tých nezákonných špekulácií. To znamená, že niekedy na trhu môže vzniknúť takáto situácia a hovorím to preto, lebo aj keď sú tie prepady na akciových trhoch, nie vždy tie prepady majú nejaký vecný podklad, vecný základ, vecný charakter, avšak niekedy dochádza k špekuláciám, ktoré nemusia znamenať vždy len to negatívne slovo špekulácie, avšak na trhu platí väčšinou, keď niekto stráca a niekto zasa získava. To znamená, že niekto môže hrať na tento znížený kurz."

Boris Chmel, moderátor: "Pán Bačišin."

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Môže to byť aj dôsledok toho, že mnohé obchody vo svete riadia automaty postavené na osobných počítačoch a tie môžu vyvolať, že sa začnú správať rovnako. Majú rovnaký softvér a v Amerike bol už taký prepád."

Boris Chmel, moderátor: "Ešte aby sme uzavreli túto tému a presunieme sa aj na Slovensko aký to bude mať dopad. Tie najbližšie možné scenáre vývoja pán Bačišin podľa vás, môže sa stať to, že napríklad americká centrálna banka začne tlačiť nové peniaze, či naozaj ECB bude skupovať dlhy ešte vo väčšom?"

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Ja si

myslím, že tie centrálné banky už peniaze tlačia a existuje riziko inflácie a existuje ešte ďalšie riziko, to sú deriváty a potom sú to deriváty založené na výmene úrokov dlhov. Čiže to sú veci, ktoré môžu negatívne ovplyvniť trhy. U nás, ako sa to môže prejaviť na Slovensku, no tie korporácie, ktoré máme na našom území, to sú zahraničné korporácie, ak sa spomalí ekonomický rast, budú vyrábať menej."

Boris Chmel, moderátor: "Tak môžeme teraz zostať na Slovensku. Pán Vaňo vy ste to už aj načrtli. Naozaj obavy už pocítili aj slovenské firmy, ako sme spomínali, v júni sa mezimesačne znížila priemyselná produkcia. Aký to naozaj môže mať dopad u nás na Slovensku napríklad na nezamestnanosť. Čo to môže urobiť?"

Vladimír Vaňo, analytik Volksbank Slovensko: "Ten dopad je zrejмый - hospodárske spomalenie. Je rizikom spomalenie, v 1. polroku črtajúceho sa oživenia tvorby nových pracovných miest. Ja by som sa trochu vrátil späť. Tie aktuálne riziká do najbližšieho obdobia sú vážne spomalenie hospodárskeho rastu v Spojených štátoch amerických, ako som už povedal ten ukazovateľ, predstihový ukazovateľ aktivity v americkom priemysle je tesne nad tou hranicou, ktorá oddeľuje pokles a rast a je na najnižšej úrovni od leta 2009, kedy skončila tá predchádzajúca recesia. Takže tam je dôvod na opatrnosť. Aj preto Americká centrálna banka dala najavo, že je pripravená podporiť ekonomiku aj naďalej rekordne nízkymi úrokovými sadzbami a že v prípade potreby by zvažovala ďalšie mimoriadne opatrenia. Vzhľadom na to, že USA sú jedným z najväčších obchodných partnerov eurozóny a tie najväčšie ekonomiky eurozóny, najmä jej lokomotíva Nemecko, sú tie exportne orientované a závislé od externého dopytu, znamenajú horšie vyhliadky pre americkú ekonomiku, riziko spomalenia aj v eurozóne. Pokiaľ ide o ten toľko diskutovaný zásah Európskej centrálnej banky, už keď Európska centrálna banka zaviedla tento nástroj, teda možnosť intervencie na sekundárnom dlhopisovom trhu, dala najavo že zasahuje, podobne ako poznamenal pán Palko, niekedy trhy najmä v tých napätých situáciách nereagujú racionálne a vývoj cien má tendenciu byť premrštený. Európska centrálna banka intervencuje na sekundárnom trhu nie aby manipulovala cenu tých dlhopisov, ale aby predišla neprimeraným výkyvom, teda dodáva trhu potrebnú likviditu a hĺbku. Inými slovami, zabezpečuje, aby malé transakcie nemohli spôsobiť neprimerane veľké výkyvy. Ak sa splnili tie čoraz aktuálnejšie obavy spomalenia hospodárskeho rastu v USA a na našom najdôležitejšom odbytišti v eurozóne, znamenalo by to riziko aj pomalšieho rastu na Slovensku, pomalšej tvorby nových pracovných miest."

Boris Chmel, moderátor: "Pán Palko, slovenskí investori prišli myslím v podielových fondoch zhruba o 8-10 %. Môže to vyvolať medzi nimi paniku? Mali by sa začať báť?"

František Palko, analytik, Inštitút hospodárskej politiky: "Niekedy prišli aj o viac ako o 8-10 %. Pokiaľ ide o vývoj na akciových trhoch, ten vývoj nemôžeme merať týždňami, mesiacmi, dokonca ani jedným, dvom, ani tromi rokmi. Je nutné ho merať z hľadiska strednodobého, dlhodobého. To znamená povedzme 10-ročná lehota je lehota, na základe ktorej už možno vyvodzovať nejaké predbežné závery, avšak ten vývoj na akciovom trhu je ešte viac ako 10 rokov dôležitý z hľadiska toho, aby sme erudovane vedeli povedať, že kam sa ten kurz príslušnej akcie bude ďalej vyvíjať. To znamená, že na tú otázku odpoviem že nie, nie je dôvod na paniku. Za týždeň určite nie."

Boris Chmel, moderátor: "Pozrime sa na aktuálnu udalosť, včera minister financií predložil základné čísla budúročného rozpočtu, kde sa očakáva že príjmy vzrastú, myslím že až o 16 %. Vychádza sa tam totiž z toho, že ekonomika bude rásť. Nie je to o príliš prehnané a optimistické, pán Bačišin?"

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Tak je to prvý nástrel. Ja si myslím, že ministerstvo si pozrie čo sa za ten mesiac udeje a v tom reálnom, je to draft, a v tej záverečnej verzii sa zohľadní aj nejaký najnovší vývoj. Ten dokument sa určite pripravoval pred týmito udalosťami, to je nejaký proces, nie je to zo dňa na deň."

Boris Chmel, moderátor: "Čiže nedokázal sa ešte aktuálne prispôsobiť zrejme na to čo sa deje teraz?"

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Áno."

Boris Chmel, moderátor: "Pán Vaňo podľa vás, nepripomína to možno naozaj to, čo sa robilo na začiatku tej prvej krízy v roku 2008, keď vtedajší minister Počiatek nenaplánoval ten rozpočet reálny. Je možné, že bude vláda naozaj schopná narýchlo urobiť škrty, keby sa situácia zhoršovala? Je už na to pripravená dnes?"

Vladimír Vaňo, analytik Volksbank Slovensko: "Dobrá otázka. V čom je tá situácia podobná a v čom je odlišná? V prvom rade si treba pripomenúť, že tá recesia z roku 2009 bola najväčšou povojnovou recesiou a spôsobila traumatické prehĺbenie deficitov prakticky všade v Európe, pretože ten výpadok daňových príjmov v dôsledku oslabenia hospodárskej aktivity bol tak vážny. Na druhej strane v čom je rozdiel tej súčasnej situácie, že ten budúročný rozpočet má ťažisko, pokiaľ ide o znižovanie deficitu na strane škrtoch vo výdavkoch a tam možno jednoznačne povedať, ako povedal pán Bačišin, ak by neskôr bolo nutné prehodnotiť tie vyhliadky rastu na nasledujúci rok, znamenalo by to, že tie škrty by museli byť

výraznejšie, ešte inak povedané, rozpočet nepočíta s nereálnym nárastom, alebo s prehnane optimistickým nárastom daňových príjmov. Je skôr opatrný, fiškálne zodpovedný, sústreďuje sa na tie úspory. K vašej otázke či je priestor na takéto niečo, stačí sa pozrieť na vývoj veľkosti štátneho rozpočtu za ostatných napríklad 5 rokov, za ostatných 5 rokov vďaka tomu rastu, ktorý sme zažili do roku 2008 vzrástli tak príjmy ako aj výdavky štátneho rozpočtu, pričom objem tých verejných služieb ktoré štát zabezpečuje sa zásadne nezmenil. Takže priestor pre návrat k nižším úrovňam výdavkov tam rozhodne je. Dôležité je, či existuje schopnosť a politická ochota uskutočniť tie škrtky a tam je dobrým indikátorom vývoj štátneho rozpočtu za prvých 7 mesiacov tohto roka. Za prvých 7 mesiacov tohto roka klesol deficit štátneho rozpočtu oproti rovnakému obdobiu vlni o 30 % najmä vďaka prístúpeniu k škrtom vo výdavkoch tak v bežných výdavkoch, rovnako tak kapitálové výdavky boli zoškrtené o 10 %. Takže ochotu aj schopnosť šetriť na základe tohtoročného vývoja je možno konštatovať, že tá je."

Boris Chmel, moderátor: "Podme na záver ešte, lebo čas sa nám kráti, k eurozóne. Otázkou poslucháča nadviažeme. To je taká troj-otázka, tak poviem tri otázky naraz. Nevrátime sa k bartrovému obchodu, ako je zlato, ropa, obilie, čiže ponúka určitý návod. Či podľa neho naozaj pokračuje kríza z roku 2008, alebo je to nová kríza a nebudú chodiť krízy častejšie ako boli doteraz a či nie je správna tá cesta späť, žiť skromnejšie a menšia spotreba. Pán Palko."

František Palko, analytik, Inštitút hospodárskej politiky: "Je dobré si uvedomiť aj u ľudí, že tak ako počasie nie je vždy slnečné, že niekedy aj prší, rovnako je to aj z hľadiska vývoja ekonomiky, to znamená že nie vždy je ten ekonomický vývoj v podobe významných ekonomických rastov, na ktorý bolo Slovensko ešte donedávna zvyknuté. Ja by som to nejako veľmi neprečenoval ani nepodceňoval tú situáciu s tým, že nejaký návrat k nejakému bartrovému obchodu rozhodne nie, pretože nevraciame sa, ten vývoj aj ľudský ide smerom dopredu, nie smerom dozadu k tej prvotnopospolnej spoločnosti, no a preto je dôležité, aj keď sme rozprávali o rozpočte, ten rozpočet má nielen príjmovú, ale aj výdavkovú stránku a je dôležité vidieť aj tú štruktúru výdavkov. Ono to nie je len o škrtení, šetrení, lebo to je už taký motorizmus, to je nevyhnutné, každý to vie. Ale dôležité je aj, aby sme vydávali peniaze z rozpočtu na také veci, ktoré zabezpečia predpoklady pre udržateľný ekonomický rozvoj. To znamená to je to vzdelanie, výskum, školstvo atď."

Boris Chmel, moderátor: "Pán Bačišin, vaše záverečné slovo."

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Skôr si myslím, že vo svete bude tendencia prejsť k peniazom bez bankoviek, k elektronickým peniazom. Lebo aj tlačenie bankoviek je nejaký náklad a niektoré štáty majú taký trend a postupne k tomu prichádzajú."

Boris Chmel, moderátor: "Pán Vaňo vaše záverečné slovo."

Vladimír Vaňo, analytik Volksbank Slovensko: "Ako už povedal pán Palko, nie je dôvod podliehať panike. K tomu, ako som povedal, že kapitálové trhy zvyknú reagovať premrštene, tak na strane optimistickej, ako aj tej pesimistickej včera napríklad akciové indexy USA vzrástli o takmer 4 %. To obchodovanie v tých ostatných dňoch je teda ako na hojdačke, ale v žiadnom prípade to nie je nejaká dramatická jednosmerka a pokiaľ ide o ten vývoj do budúcnosti, je dobré, aby si uvedomili politici, že sú vzhľadom na to aké dlhy zdedili z čias, kedy odmietali pripustiť že obdobie hospodárskeho rastu nie je rozumné hospodáriť s deficitmi, vzhľadom na tie zdedené minulé dlhy, ten priestor na to, aby nejaká radikálnejšie predišli zhoršeniu hospodárskej situácie majú obmedzený a nádej na zlepšenie hospodárskej situácie je v rukách súkromného sektora. A čo potrebuje súkromný sektor je stabilné a predvídateľné prostredie, bez dramatických šokov, napríklad takých krokov, aké zaznamenali USA, keď do poslednej možnej chvíle Kongres riskoval ten najhorší scenár."

Boris Chmel, moderátor: "Ak dovoľíte ešte poslednú otázku, jednou vetou na každého z vás. Hrozí teda podľa vás rozpad eurozóny? Pán Palko."

František Palko, analytik, Inštitút hospodárskej politiky: "To je také prinášanie scenárov. Ide o to, že čo by to komu prinieslo, takže odpovedám, bolo by to šialenstvo."

Boris Chmel, moderátor: "Pán Bačišin."

Vladimír Bačišin, analytik **Ekonomickej univerzity** a Paneurópskej vysokej školy v Bratislave: "Ja si myslím, že ekonomika nemá vždy to najlepšie riešenie a tu by sme si mohli vybrať z dvoch riešení. Buď rozpad eurozóny a absolútna panika, alebo riešenie tej situácie pomocou nejakých záchranných opatrení. A myslím si, že medzi politikmi treba menej ješitnosti, menej sebazamilovanosti do seba a viacej racionality."

Boris Chmel, moderátor: "Pán Vaňo."

Vladimír Vaňo, analytik Volksbank Slovensko: "Súkromný sektor, ktorý tvorí udržateľný hospodársky rast

a súkromný sektor, ktorý tvorí zamestnanosť, potrebuje, ako som už povedal, stabilné a predvídateľné prostredie, preto v tejto situácii musí byť prioritou všetkých politikov v eurozóne urobiť maximum pre to, aby poskytl súkromnému sektoru to stabilné a predvídateľné prostredie, teda udržanie eurozóny v tej súčasnej forme."

Boris Chmel, moderátor: "Dnešná diskusia Z prvej ruky je na konci, jej hosťami boli analytici Vladimír Bačišin, Vladimír Vaňo a František Palko. Páni ďakujem za návštevu a dopočutia niekedy na budúce."

Hostia: "Dopočutia."

Boris Chmel, moderátor: "V mene vysielacieho štábu sa s vami vážení poslucháči lúči moderátor Boris Chmel. Dopočutia o týždeň."

-END

[Späť na obsah](#)

23. Prísľub útočného futbalu

[Téma: Ekonomická univerzita; Šport; 13/08/2011; 188/2011; s.: 28; FUTBAL; MIROSLAV TOMÁŠIK]

MAGNET KOLA SPARTAK MYJAVA – SFM SENEC

Ako žiak a dorastenec Myjavy bol ako trieska z kade ruka, z kade noha. Medzi mužmi Petržalky a Senca spevnel, nabral dvoje pľúca a poriadne šupy. V lete úspešne ukončil štúdium na **Ekonomickej univerzite v Bratislave** a po piatich rokoch sa vrátil domov. Ondrej Neoveský, 24-ročný rodák z Brodského, nastúpi v šlágrí kola proti svojmu predchádzajúcemu klubu.

Prečo ste sa rozhodli pre Myjavu? "Počítal som s tým, že po škole sa vrátim domov. A prišla ponuka z Myjavy, kde to mám predsa len bližšie ako do Senca. Zatiaľ som spokojný, hoci za Sencom mi je aj trochu ľúto. Strávil som tam dva a pol roka, dostal som šancu hrať a posunul som sa futbalovo hore."

Čo pekné ste si zobrali so sebou? "Páčilo sa mi, čo všetko robí pán prezident Matlák pre senecký futbal. Dnes nie je veľa takých zapálených ľudí ako on, čo viacerí ešte nedoceňujú. Teším sa aj na chalanov, že ich opäť uvidím. Cez letnú prípravu nebolo času, aby som za nimi odskočil, boli sme len v telefonickom kontakte."

Kto zostal v Spartaku od čias, keď ste prišli z Brodského? "Napríklad sekretár pán Malečka, ktorý ma vtedy trénoval a Miro Manák, s ktorým som hrával v doraste. Väčšinu chalanov som poznal, pamätali si ma, neprišiel som do neznámeho prostredia a to bola výhoda."

Bývalý tréner Senca Anton Jánoš vás povýšil na ihrisku na styčného dôstojníka. Akú funkciu vám dal tréner Ladislav Hudec? "Nastupujem na rovnakom poste ako defenzívny stredopoliar, a pán Hudec vyžaduje, aby som sa zapájal aj do útoku. Pozitívom je, že chce hrať útočný futbal, vždy nám pripomína, aby sme vtedy a vtedy pozerali Barcelonu..."

Kde vidíte rezervy na zlepšenie hry mužstva? "Omladilo sa a keďže letná príprava bola krátka, bude nám pár zápasov trvať, aby sme sa zohrali. Máme potenciál, aby sme dosahovali dobré výsledky a boli všetkým rovnocenným súperom."

Aký športový cieľ ste si dali na Myjave? "Aby som odohral čo najviac zápasov a skončili sme čo najlepšie. Dúfam že sa nám to podarí."

?

Čo majú obidve mužstvá spoločné? "Snažia sa hrať pekný, kombinačný futbal. Sám som zvedavý, ako sa zápas skončí."

Čo je silnou zbraňou Senca? "Výborná obrana na čele s Peťom Polgárom, ktorý je jedným z najlepších hráčov, s akými som hrával. Nebezpeční sú v štandardných situáciách, na to si budeme musieť dávať pozor."

Kto bude pre vás najneprijemnejší protivráč? "Marek Plichta má celkom dobrú formu, strelil dva góly, aj Martin Železník je veľmi šikovný futbalista, hrá v strede, takže s ním sa budem stretávať zrejme najčastejšie."

V čom je najväčšia sila Myjavy? "V ofenzíve máme hráčov, ktorí sa dokážu dostať do vyložených šancí a keď ich premeníme, môžeme byť úspešní v každom zápase."

Kto je favoritom? "Sme doma, takže my. Dúfam, že to aj potvrdíme."

Aká to bude pre vás osobne výzva zdoľať Senec? "Každý, kto hrá proti svojmu bývalému klubu, sa snaží hrať čo najlepšie. Nebolo by však dobré, aby som sa premotivoval, aby sa nestalo, že dostanem červenú kartu. Budem sa snažiť prísť k zápasu ako ku každému inému a byť pre mužstvo čo najviac osožný."

Futbal stavia na víťazné typy. Ktoré sú to v oboch mužstvách? "V našom určite Mišo Dian a Paľo Straka. Sú to vodcovia v kabíne, a prehry, či na tréningu, alebo v zápase prijímajú veľmi ťažko. V Senci rád vyhráva Martin Hromkovič, vždy sa snažil mužstvo vyburcovať už kabíne."

?

Rád riskujete v zápase? "Keď sa v zápase nezariskuje, tak sa ťažko rodia šance a hrozí bezgólový výsledok."

Čo vás vie na ihrisku nahnevať? "Keď je sporný moment a hráč cíti, že má pravdu, no rozhodca mu ukrivdí. Niekdy si treba poriadne zahryznúť do jazyka, no niekedy sa to nedá. Snažím sa ovládať, radšej si niečo zabrbem pre seba, ako by som to mal ventilovať von..."

Čím chcete byť vzorom pre žiakov a dorastencov Myjavy? "Výkonom a správaním, to je najdôležitejšie. Na Myjave je teraz futbalový boom, pamätám si, keď som ja hral za žiakov a chodil som sa pozerať na zápasy mužov, chcel som byť v tej chvíli na ihrisku... Bol by som rád, že keď sa prídu pozrieť, aby mali zo zápasu zážitok a prišli aj nabadúce. Aby futbal bol pre nich zábavou a nie nejakou povinnosťou."

Ako budete spať pred zápasom? "S priateľkou zjídeme na večeru a potom pôjdem domov. Pre mňa bol vždy základ poriadne sa vyspať."

Kto vám ešte bude držať palce v hľadisku? "Rodičia chodia na každý zápas, či doma, alebo vonku. V predchádzajúcom kole si spravili výlet do Michaloviec a po zápase išli naspäť. Teraz, keď hrám bližšie, chodia aj kamaráti, nechám sa prekvapiť, koľkí prídu."

V nedelu sú u vás v Brodskom hody. Na čo sa najviac tešíte? "Cez víkend je pre mňa najdôležitejší zápas so Sencom, až potom budem myslieť na hody. Predchádzajúce roky som sa domov na hody nedostal, prednosť mal futbal. Ako chlapci sme sa tešili na kolotoče, zašli sme tajne aj na zábavu, ale to bolo dávno..."

Na čo sa vám na hodoch zbiehajú slinky? "V jedle nie som priberčivý... Dám si nejaké dobré mäsko s knedľou a kapustou. A koľko? Aby sa to nemuselo jesť celý týždeň..." MIROSLAV TOMÁŠIK

TABUĽKA

1. Podbrezová 3 2 1 0 8:0 7 (+4)
2. Michalovce 3 2 1 0 6:4 7 (+1)
3. Senec 3 1 2 0 5:4 5 (-1)
4. Dolný Kubín 3 1 1 1 5:4 4 (+1)
5. Petržalka 3 1 1 1 3:3 4 (-2)
6. Myjava 3 1 1 1 2:2 4 (+1)
- Rim. Sobota 3 1 1 1 2:2 4 (-2)
8. Moldava n/B. 3 1 1 1 3:9 4 (+1)
9. Ružomberok B 3 0 2 1 5:6 2 (-1)
10. Lučenec 3 0 2 1 2:3 2 (-1)
- Dubnica 3 0 2 1 2:3 2 (-4)
12. Lipt. Mikuláš 3 0 1 2 0:3 1 (-5)

Ondrej Neoveský (s loptou) v drese SFM Senec v stretnutí so Žilinou. FOTO JÁN LAUKO

[Späť na obsah](#)

24. Budú pokračovať preteky na akciových trhoch?

[Téma: Ekonomická univerzita; Pravda; 18/08/2011; s.: 36,37; názory; Božena Chovancová]

Božena Chovancová profesorka na katedre bankovníctva a medzinárodných financií, **Ekonomická univerzita** Bratislava

Súčasnú turbulenciu na akciových trhoch vedú mnohých analytikov k úsudkom o novej blížiaci sa

recesii. Dopĺňajú to ešte aj tézou o ekonomickom vývoji v tvare W, keď sa prepad akciových indexov v roku 2008 spájajú s nástupom pomerne dlhej recesie. V tomto roku sa objavili optimistické signály o nástupe oživenia ekonomiky, ale prichádza druhý prepád, ktorý mnohí spájajú s nástupom novej recesie. Niektoré argumenty však tomu protirečia.

Špekulácie dostali zelenú

Posledné dve desaťročia už podkopali teóriu, že akciový trh je zrkadlom ekonomiky. V minulosti sa investori na akciových trhoch orientovali najmä na analýzy firiem, v ktorých sledovali tzv. hodnotový alebo rastový princíp. Orieňovali sa teda buď na stabilné firmy, ktoré prinášali pravidelné dividendy, alebo na tie, ktoré mali veľký potenciál rastu, a tým aj rástla cena akcie. Dnes to už celkom tak neplatí. Sme svedkami toho, že sa cena akcie i vo firmách s lepšími výsledkami či pozitívnymi očakávaniami môže prepadnúť na trhu aj o 20 percent. A naopak, že akcie niektorých firiem neočakávané vystrelia nahor. Racionalita sa v tom určite nedá hľadať. Na takýchto pohyboch sa dnes prevažne podieľajú špekulácie, ktoré nadobúdajú čoraz sofistikovanejšiu podobu. Klasická špekulácia typu "short selling" (predaj nakrátko) spočívala v tom, že si investor požičal väčší balík akcií od obchodníka. Tie potom predal so zámerom, že cena klesne a on ich výhodne kúpi naspäť. Ak obchodníkovi zaplatí za pôžičku úrok, jemu zostane ešte podstatná časť zisku. Samozrejme, niesol riziko, že cena môže stúpať a v tom prípade nesie stratu, pretože musí odkúpiť naspäť akcie pri vyššej cene a vrátiť obchodníkovi. V súčasnosti tieto obchody nadobudli vyšší stupeň v podobe "naked short selling" (čistý predaj nakrátko). Funguje to tak, že investor predáva cenné papiere, ktoré nevlastní a ani si ich nepožičal. Na druhej strane je kupujúci, ktorý nemá peniaze ani neplatí skutočným prevodom. Na záver obchodného dňa či týždňa sa len uhradia rozdiely z týchto obchodov.

Nebezpečné zbrane

Iste, pripomína to investičnú demoverziu. Žiaľ, je to realita a špekulácie ešte viac znásobujú deriváty. Svetovo známy investor Warren Buffett povedal, že "deriváty sú zbrane hromadného ničenia". Nie je ďaleko od pravdy. Pôvodne deriváty vznikli ako nástroj zaistenia ceny pri kúpe alebo predaji pri vyššej volatilitite (kolísavosť cien) na trhoch. Dnes ich jednoznačným zámerom je prostredníctvom pákového účinku dosiahnuť čo najvyšší zisk. Množstvo derivátov, ktoré existuje na trhu, absolútne nezodpovedá objemu podkladových aktív, napríklad akcií. Obchodníci, ktorí vypisujú opcie už vopred, kalkulujú s tým, že investori nebudú požadovať fyzickú dodávku akcií, ale budú chcieť profitovať len na pohybe ceny. To znamená, že v prípade priaznivého vývoja investor derivát ešte pred jeho splatnosťou predáva a realizuje zisk. Naopak, v prípade nepriaznivého vývoja hodnota derivátu prepadá v prospech vypisovateľa - obchodníka. Hodnota derivátov dnes niekoľkonásobne prevyšuje aj hodnotu akcií. Ak zoberieme celú hodnotu akciových trhov vrátane derivátov, tak môžeme konštatovať, že je viac ako desaťnásobne vyššia než hodnota celej reálnej ekonomiky. To je dôvod aj tvorby akciových bublín, od roku 2000 sa formuje už tretia.

Dôsledky a príčiny

Nik nekomentuje fakt, že v marci 2009 padol Dow Jones Index (koncom roku 2007 mal hodnotu 14 015 bodov) na 6 547 bodov. Teraz sa hojdá na úrovni 11až 12-tisíc bodov, čo je takmer 90-percentný rast. Akéže boli prepady, resp. tempá rastu reálnej ekonomiky za toto obdobie? Akciový trh sa už dávno odtrhol od reálnej ekonomiky. Mnohí hľadajú príčiny tohto javu v psychológii investorov, ktorí sa vraj správajú stádovito. Je logické, že ak sa veľkí hráči "hrajú na trhu" a menší investori majú v rukách čierneho Petra, tak je tu snaha zbaviť sa akcií i za cenu menších strát. Paniku môžu spôsobovať aj vyhlásenia na najvyššej úrovni vlád alebo zverejnenie makroekonomických ukazovateľov a ratingu, ako sa to nedávno odohralo v USA. Ide však o dôsledok, nie o príčinu. Skutočné príčiny treba skúmať a hľadať v inej oblasti. Je to nedôsledná a nekonštruktívna štruktúrna politika vlád, potreba hľadať a využiť nové nástroje menovej a fiškálnej politiky (jej doterajšie nástroje sa už míňajú účinku), ako aj nové formy regulácie a s tým spojené zmeny v legislatívnej oblasti.

[Späť na obsah](#)

25. Kauza parkoviská bude stáť Trebišov ďalších 33-tisíc

[Téma: Ekonomická univerzita; Košícký Korzár; 19/08/2011; 193/2011; Zemplínsky; Lýdia Vereščaková]

Prehratý spor o parkoviská za 2,5 milióna eur bude stáť mesto ďalších 33-tisíc. Toľko predstavuje súdny poplatok, ak chce mesto využiť poslednú možnosť - dovolanie na Najvyššom súde. Súbežne sa chystá na krízový režim, pripraví zoznam majetku na predaj. TREBIŠOV. Kauza parkoviská sa ťahá už od roku 1999. Vtedy mesto spoločnosti Lanos, s. r. o., ktorá ich mala prenajať, vypovedalo zmluvu. Firma mesto zažalovala.

Odvolačný súd rozhodol, že mesto musí už novým žalobcom, ktorí získali pohľadávku, zaplatiť 2,5 milióna

eur ako náhradu škody.

Rozsudok je právoplatný a vykonateľný od 29. júla. Suma bola splatná do 15 dní. Tie už uplynuli, od 13. augusta mestu začínajú naskakovať úroky. Ak škodu neuhradí do 60 dní, hrozí mu ozdravný režim, potom nútená správa.

Kolesár: Mesto nemá žiadne finančné rezervy

Kvôli kauze sa mimoriadne stretli poslanci. Väčšina mlčala, novší obviňovali starších. Pod paľbou výčitiek bol aj dlhoročný poslanec Ľubomír Cibere (nez.), ktorý kritikom oponoval.

Je známe, že pri hlasovaní o výpovedi zmluvy v čase primátora Ladislava Michalanského (SDL) sa ako jediný zdržal. Vie sa aj to, že apeloval, aby sa s firmou vyrovnali mimosúdne. Poukázal na rôzne sumy, ktoré chcela: "Za Dušana Poľackého (HZDS) chceli 5 miliónov korún, za Vladimíra Anďala (KDH) 30 miliónov korún."

Poslanci navrhovali dlhodobý nájom alebo predaj majetku. Primátor Milan Kolesár (nez.) pripustil, že nebudú mať inú možnosť: "Mesto nemá žiadne finančné rezervy."

Ekonomika: Mesto ťažia úvery

Hlavný ekonóm František Feďák to potvrdil. Mesto ťažia tri investičné úvery, kde je ešte zostatok asi 1,6 milióna eur. Štátnemu fondu rozvoja bývania spláca úver na nové bytovky – tu dlhuje asi 4,3 milióna eur.

Banka odkúpila aj pohľadávku za chodníky, zostatok je tam asi 997-tisíc. "Požiadali sme o schválenie 140-tisíc eur na cintorín. Po rozsudku to už banka nepodpísala," skonštatoval. Mesto má neuhradené faktúry po lehote splatnosti za asi 77-tisíc eur.

Veritelia sa už ozvali

Poslanci dostali na zváženie podanie mimoriadneho dovolania na Najvyšší súd. Kolesár upozornil, že len súdny poplatok bude asi 33 200 eur a výsledok sa zaručiť nedá: "Ak by sme chceli odvrátiť hrozbu ozdravného režimu, súbežne by sme museli požiadať o odklad vykonateľnosti rozsudku, lebo dovolanie nemá odkladný účinok na zaplatenie 2,5 milióna eur."

Dodal, že veritelia už mesto písomne požiadali o splatenie škody: "Kontaktovali sme sa telefonicky, chystáme osobné stretnutie."

Výsledok: Mesto podá dovolanie

Poslanci napokon rozhodli, že mesto podá dovolanie. Prednostu úradu poverili, aby pripravil zoznam majetku mesta a mestských podnikov, ktorý je vhodný na predaj a následné uspokojenie veriteľov.

Schválili aj zvolanie verejného zhromaždenia, kde Trebišovčanov oboznámia s výsledkami a najmä dôsledkami prehratého sporu. Za bolo 18 z 18 poslancov.

FAKTY

Perličky z rozsudku

Pri prvom verdikte Okresný súd v Trebišove vychádzal zo znaleckého posudku spoločnosti Pricereal. Tá má sídlo v Trebišove. Pricereal možnú škodu vypočítal od vypovedania zmluvy v roku 1999 po koniec jej platnosti v roku 2007. Nebral do úvahy účtovnú závierku Lanosu, žalobca mu nedodal hlavnú knihu ani účtovné doklady. Znalec preto pri výpočtoch porovnával mesto Trebišov s okresmi Humenné a Vranov nad Topľou. Do škody zarátal aj nočné parkovanie a stráženie, hoci Lanos túto činnosť do roku 1999 nevykonával a nerátalo s tým ani VZN mesta Trebišov.

Vychádzal z počtu 630 parkovacích miest, hoci reálne existovalo 465, zvyšné boli len v pláne. Prepočtom cez využitie 600 miest cez deň a 200 v noci na 25 % za 9 rokov sa dostal k zisku 75,3 milióna korún.

Protiposudok Znaleckého ústavu **ekonomickej univerzity**, ktorý dalo vypracovať mesto Trebišov, stanovil zisk žalobcu len na 163-tisíc eur. Súd ho nebral do úvahy.

V roku 2009 Lanos spor postúpil na spoločnosti Innovate a SPV Finance II. Obe sú z Bratislavy. Innovate spor vlni postúpila na firmu Houses, tiež z Bratislavy.

Lýdia Vereščaková

[Späť na obsah](#)

26. AMERIKA sa priblížila k študentom

[Téma: Ekonomická univerzita; HN; 23/08/2011; s.: 10,11; Vzdelávanie; mk]

Centrum severoamerických štúdií vzniklo pred tromi rokmi v roku 2008 na **Ekonomickej univerzite v Bratislave**. Cieľom bolo prispieť k rozvoju konceptu oblastných štúdií, ako aj k internacionalizácii univerzity.

Poslaním jednotlivých Centier interkultúrnych štúdií univerzitného Ústavu medzinárodných programov je šíriť poznatky o krajinách daných regiónov a podporovať všestranný rozvoj vzťahov **Ekonomickej univerzity v Bratislave** s univerzitami, podnikmi a inštitúciami daných oblastí. "Univerzita si uvedomuje, že investícia do študentov je investíciou do budúcnosti krajiny a že naším poslaním je aj pripravovať jej lídrov," vysvetľuje rektor Rudolf Sivák. "Ústav medzinárodných programov už desiaty rok k tomuto výraznou mierou prispieva, keďže okrem iného administruje študijné programy v anglickom, vo francúzskom a v nemeckom jazyku, z ktorých dva sú ukončené dvojitém diplomom so zahraničnou univerzitou," dodáva.

Pracovisko univerzity

Centrum severoamerických štúdií začínalo s obmedzenými zdrojmi. Dnes ako stabilné univerzitné pracovisko ponúka okrem iného 17 akreditovaných predmetov interdisciplinárne zameraných na štúdium regiónu. Podobne ako Vernon Louis Parrington (1871 - 1929), ktorý je považovaný za jedného zo zakladateľov amerických štúdií v USA, sa centrum rozhodlo pristúpiť k štúdiu regiónu zo širšieho aspektu. Nesústreďuje sa pri tom na štúdie americkej a kanadskej literatúry, skúma viac spoločenskú, ekonomickú a politickú dynamiku regiónu. Študentom umožňuje analyzovať americkú spoločnosť v biznise, americkú a kanadskú spoločnosť, politiku a kultúru, ale aj uvažovanie a správanie sa lídrov pri dosahovaní zmien. Zámerom je preskúmať základné idey, ktoré určovali vývoj regiónu, ich kontext a kritiku. Medzi iným sa snaží poukázať na proaktívny prístup k riešeniu problémov; popieranie negativizmu, nemennosti zaužívaných zvyklostí a elitarizmu; vieru v zmysel, silu a potrebu iniciatívy jednotlivca a hodnotovo založenú podnikateľskú kultúru. Akademický garant centra Martin Bútora verí, že takýto príklad je pre slovenské prostredie inšpiratívny. "Vzdelávanie takéhoto charakteru môže pomôcť v žiaducom mentálnom obrať študentov ako budúcich lídrov, ktorí posilnia svoje schopnosti prevziať zodpovednosť a osvojiť si praktické spôsobilosti potrebné na uplatnenie nových prístupov," dodáva Bútora.

Špecializácia

Spomínanými predmetmi si môžu študenti **Ekonomickej univerzity**, ako aj iných univerzít, doplniť svoje hlavné študijné programy a získať tak špecializáciu na daný región. Stávajú sa navyše lepšie pripravenými na prácu a komunikáciu s americkými a kanadskými obchodnými partnermi, inštitúciami a ich predstaviteľmi. Študenti **Ekonomickej univerzity v Bratislave** za štúdium neplatia, od externých záujemcov o štúdium si centrum účtuje administratívny poplatok 50 eur. Okrem akademickej ponuky kurzov centrum tiež organizuje kultúrne podujatia a ad hoc semináre, workshopy a prednášky reagujúce na aktuálne medzinárodné dianie. Popri programe hosťujúcich zahraničných lektorov pre stredné školy rozširuje svoje aktivity aj o programy nastavené pre PhD. študentov.

Inovatívne spôsoby

Program je vybudovaný tak, aby študentom umožnil rozvoj nielen ich teoretických znalostí, ale aj praktických spôsobilostí. Internacionalizáciou pedagogického zboru, zameraním na interaktívne štúdium, uplatniteľné poznatky a riešenie prípadových štúdií, využívaním videokonferenčných technológií vo výučbe, ako aj zapájaním študentov do prípravy a hodnotenia výučby, prináša centrum inovatívny spôsob vyučovania, aký zatiaľ vo vysokoškolskom vzdelávaní na Slovensku nie je bežný. Na Slovensko navyše prináša cenné americké a kanadské knowhow, atraktívne nielen v expertných oblastiach ako ekonómia, marketing či verejná politika a správa, ale i v otázkach manažmentu vysokoškolského vzdelávania. S miernym zveličením výkonný riaditeľ Centra severoamerických štúdií (CNAS) Michal Kovács pripomína: "Veľakrát je dôležitejšie, ako učíte a či z toho študent niečo má do budúcnosti. Konkrétny rozsah výučby je až druhoradý. Keď máte študentov, ktorí nevedia hovoriť, musíte ich najprv naučiť hovoriť. Rozvoju ich vedomostí sa môžete venovať až potom, keď máte istotu, že vedia kriticky myslieť a svoje vedomosti vedia uplatniť a prezentovať."

Skúsenosti a spolupráca

Natália, študentka **Ekonomickej univerzity v Bratislave**, ktorá využila ponuku centra, hovorí: "Centrum ponúka skvelú alternatívu k zaužívanému spôsobu výučby na **Ekonomickej univerzite v Bratislave**. Vysoká úroveň, priateľský prístup k študentom a spôsob výučby ma milo prekvapili." Dodáva, že inovatívne trendy vo výučbe prispievajú k motivácii študentov a prebúdajú v nich zvedavosť zaujímať sa o problematiku kurzu aj po jeho skončení. Centrum kladie veľký dôraz na spoluprácu s biznisom, pričom

je v oblasti výučby humanitných vied v implementácii tohto konceptu skutočne ďaleko. IBM učí o histórii ekonomického vývoja USA, tímy z Americkej obchodnej komory v SR (AmCham) o americkom podnikateľskom prostredí a etike. V tomto akademickom roku Centrum prináša tiež kurzy Microsoftu o manažzani IT technológií do praxe. Dellu o medzinárodnom podnikaní a viacerých AmCham firiem o manažzovaní ľudských zdrojov v praxi. "Podarilo sa nám skutočne využiť autentické know-how amerických firiem, o ktoré sa takto delia so študentmi," opisuje spoluprácu s firmami Kovács. Dodáva, že práve táto spolupráca s reálnym prostredím a práca s najtalentovanejšími študentmi po skončení kurzov je tým, čo im otvára dvere k ďalšiemu rastu a nadviazaniu kontaktov s potenciálnymi budúcimi zamestnávateľmi. Pozoruhodné je inštitucionálne partnerstvo s letným vzdelávacím programom University of California Berkeley. Centrum takto ako jediný partner v regióne poskytuje študentom zo Slovenska, ale i okolitých krajín, možnosť študovať v letných mesiacoch na jednej z najprestížnejších univerzít na svete.

mk

[Späť na obsah](#)

27. Poslanec vrazil čašníkovi

[Téma: Ekonomická univerzita; Plus jeden deň; 23/08/2011; s.: 8,9; SLOVENSKO; PETRA KLIMEŠOVÁ, MARTIN MITOŠINKA]

Komunálny politik z SaS sa pobil v krčme, sulíkovci ho za to vyhodila

BRATISLAVA – Keď došli slová, na rad prišli päste. Tak sa skončilo spočiatku nevinné popíjanie s kamarátmi v krčme "64" pre komunálneho politika z SaS Jozefa Tittela (21). Mladý poslanec bratislavskej mestskej časti Devínska Nová Ves sa podľa slov čašníka najskôr vystatoval, že je poslancom a po záverečnej dal barmanovi ranu. On to však vidí inak.

Tittel aj čašník opisujú priebeh udalosti noci z 30. na 31. júla rozdielne. Podľa Tittela, ktorý je členom SaS, dal prvý dôvod na konflikt čašník. "Odchádzal som z podniku posledný, bolo po polnoci a obsluhu som upozornil, že už dávno majú mať zavreté," hovorí mladý politik. "Nato ma jeden z čašníkov sotil, takže ja som sa len bránil. S kamarátmi sme odišli. Keď sme však začuli policajné autá, s jedným z nich som sa vrátil, aby som podal vysvetlenie." Opitý podľa svojich slov nebol. "Vypil som dve-tri pivá."

Barman: Vystatoval sa

Inak to však vidí barman Ondrej (28). "Bol opitý, hovoril, že ja som poslanec, keď budeš niečo potrebovať, tak ja to vybavím. Chcel som už zatvoriť, prosil som ich, aby odišli a vtedy na mňa zaútočil. Dostal som jednu pod oko, ale nič vážne sa nestalo," hovorí Ondrej, ktorý sám priznáva, že keby nešlo o "problém" s politikom, bola by to bežná krčmová potýčka. Úder si nevyžiadal odvoz sanitkou ani iné zdravotné komplikácie. Hovorí sa, že poslanec zdemoloval aj dvere v podniku. To však sám čašník poprel.

Starosta: Nebol agresívny

Keď prišla na miesto polícia, dostavil sa aj starosta Milan Jambor, ktorého zavola poslanec. Tittel totiž nemal pri sebe občiansky preukaz, tak bol overiť jeho totožnosť. "Nezaregistroval som jeho agresívne správanie voči policii ani voči nikomu inému, policajti to vyriešili dohovorom a každý odišiel domov. Určite nevyzeral opitý."

V strane skončil

Podobne celú udalosť opísal aj bratislavský policajný hovorca František Peczár. "Riešili sme to ako priestupok proti občianskemu spolunažívaniu, nenapíňalo to skutkovú podstatu trestného činu, celé sa to skončilo napomenutím na mieste." Radikálne sa však s touto informáciou chce vyrovnáť SaS. "Takéto správanie je nezlučiteľné pre politika z našej strany, pán Tittel bude okamžite z našich radov vylúčený," povedala nám tajomníčka predsedu strany Tatiana Tóthová. Na svojej vlastnej stránke Tittel o sebe prezradil, že študuje na **Ekonomickej univerzite v Bratislave** a medzi jeho záujmy patrí okrem ekonómie aj politika, šport, príroda, hudba a umenie. A prečo vstupoval do politiky? "Som presvedčený, že by som mal čo priniesť pre našu obec." Tittel sedí v Dozornej rade spoločnosti DNV Šport, ktorej majiteľom je bratislavská mestská časť Devínska Nová Ves. Firma sa venuje všeličomu od prenájmu áut, strojov, vydávania neperiodickej tlače až po prekladateľskú činnosť.

Foto:

DVERE: Podľa rečí ich mal poškodiť poslanec, no i sám čašník to popiera.

JOZEF TITTEL: Mladý poslanec tvrdí, že sa iba bránil.

[Späť na obsah](#)

28. Kým človek žije, nemal by prestať snívať

[Téma: Ekonomická univerzita; Slovenka; 23/08/2011; 34,35/2011; s.: 79; Nezaradené; MÁRIA LEŠKOVÁ]

Nerada hovorí o sebe. Považuje sa skôr za hlbavý typ, introvertku, ktorú viac než rozprávanie fascinuje hra so slovom a možnosť písať príbehy. Iba nedávno sa jej splnil sen. Svetlo sveta uzrel jej prvý román *Láska vo vetre* o dvoch zreloch ľuďoch, ktorých spája práca a vzájomná náklonnosť. Každý z nich však v súkromí prežíva drámu - ona nemá šťastie na životného partnera, on zotráva vo vzťahu, z ktorého dávno vyprchala vášeň a porozumenie. Predstavujeme vám ANDREU BOLDIŠOVÚ.

- V súčasnosti sa doslova roztrhlo vreco a pribúda čoraz viac autoriek, ktoré sa chcú presadiť na literárnom nebi. Čímsi to vysvetľujete?

Možno je to spôsobené tým, že ženy čítajú viac ako muži. Niektoré čitateľky chcú skrátka vyskúšať, či by aj ony vedeli napísať román, a objavia v sebe možno dovtedy netušený talent. V porovnaní s minulosťou má dnes čoraz viac ľudí odvahu ukázať, čo v nich je. Myslím si, že výrazne k tomu prispievajú aj rôzne súťaže, ktoré rozvoj talentov podporujú.

- Vy ste dokonca pre svoju lásku k literatúre neváhali opustiť zamestnanie v nadnárodnej spoločnosti, aby ste to skúsili na voľnej nohe ako spisovateľka. Nepovažujete to s odstupom času za unáhlené a príliš odvážne rozhodnutie?

Nie. Myslím si, že človek by mal robiť to, čo vie a čo ho baví. Po ukončení štúdia na **Ekonomickej univerzite v Bratislave** som nastúpila do spoločnosti, v ktorej som vydržala pracovať desať a pol roka. Keďže som bola pracovne veľmi vyťažená a často som chodievala na služobné cesty do zahraničia, na písanie mi nezostávalo veľa času. Cítila som, že sa potrebujem uvoľniť pre tvorivú literárnu činnosť, pretože jedine čas, ktorý trávim pri písaní kníh, považujem za zmysluplný. Viem, že na Slovensku sa písaním románov asi neužívam a budem si musieť nájsť stále zamestnanie, ale písať neprestanem.

- Nebojíte sa neúspechu?

Láska vo vetre je moja prvotina a neviem, ako bude prijatá čitateľmi, respektíve čitateľkami. Samozrejme, mám obavy, ale ak by som to neskúsila, nikdy sa to nedozviem. Myslím si, že ak človek chce v živote niečo dokázať, musí aj trochu riskovať.

- Prezradili ste, že už ako malé dievča ste napísali dve detektívky. *Láska vo vetre* je však román pre ženy. S detektívnym žánrom je koniec alebo sa k nemu ešte vrátite?

Detektívny žánr ma vždy priťahoval. Aj v románe *Láska vo vetre* je taká malá zápleтка, síce nie celkom detektívna, ale súvisí s intrigami v práci. Nevylučujem, že sa k tomuto žánru niekedy v budúcnosti vrátim.

- Ako zo samotného názvu vašej prvotiny vyplýva, dominuje v nej večná téma - láska. Máte jej vy osobne v živote veľa?

Láska ma sprevádza celým mojím životom. Bez nej by som nevedela dýchať ani tvoriť. Mala som možnosť spoznať, čo je pravá láska, a o toto poznanie by som sa rada podelila aj so svojimi čitateľkami.

- Popri písaní rada cestujete, venujete sa fotografovaniu, športujete. Čo vás ešte láka? Máte nejaké nesplnené sny?

Kým človek žije, nemal by prestať snívať. Mne sa práve jeden veľký sen splnil, takže môžem začať snívať sen nový. Aký, to prezradím, až keď sa mi splní. . . MÁRIA LEŠKOVÁ Foto: IKAR

[Späť na obsah](#)

29. Bratislavu chcú zmeniť na vedecký raj

[Téma: Ekonomická univerzita; SME; 24/08/2011; s.: 5; Bratislava; Lucia Tkáčiková]

Z eurofondov majú vzniknúť tri centrá pre vedcov - biomedicínske, energetické a IT.

Bratislava. Slovenskej vede chýba jedna celá generácia, ktorá za posledných dvadsať rokov odišla do zahraničia. Tri najväčšie bratislavské univerzity sa preto spojili so Slovenskou akadémiou vied a magistrátom a za eurofondy chcú v Bratislave vytvoriť "vedecké centrum Európy", aby mladých vedcov prilákali späť. V zahraničí študuje okolo 20- až 30-tisíc mladých ľudí, hovorí Robert Redhammer, rektor Slovenskej technickej univerzity (STU). "Značná časť v zahraničí ostáva." Na projekte spolupracujú STU, Univerzita Komenského a **Ekonomická univerzita**, chcú vybudovať tri vedecké kompetenčné centrá s presahom na celé Slovensko.

Spoja študentov a vedcov

Sústrediť by sa podľa primátora Milana Ftáčnika (nezávislý s podporou Smeru) mali na tri oblasti - biomedicína, podpora materiálov a energetiky a informačné a komunikačné technológie. Prepoja areál SAV na Patrónke a Mlynskú dolinu s vysokými školami. Mesto prispeje pozemkami. Bratislava má z eurofondov dostať približne 140 miliónov eur. Z Bruselu dostala na projekt výnimku, keďže ako jeden z bohatších regiónov eurofondy bežne čerpať nemôže. Ďalšie výnimky chcú vybaviť aj v rokoch 2014 a 2020.

Projekt ešte kreslia

Prezident SAV Jaromír Pastorek hovorí, že stavať by nemali na zelenej lúke, mohli by sa využiť už aj existujúce priestory. "Za dvadsať rokov nevznikla v meste žiadna vedecká alebo vzdelávacia inštitúcia," dodal. Konkrétny projekt výstavby nových kompetenčných centier ešte nie je. Univerzity a SAV ho chcú vypracovať do dvoch týždňov.

Lucia Tkáčiková osme

Kompetenčné centrá

- v Európskej únii sú nástrojom na podporu výskumu;
- spoja akadémiu, vysoké školy a priemysel pre prax;
- cieľom je zlepšiť spoluprácu a prepojenie s podnikmi;
- vymieňať informácie a nové technológie.

[Späť na obsah](#)

30. Študenti utekajú na školy za hranice

[Téma: Ekonomická univerzita; sme.sk; 23/08/2011; Bratislava; Lucia Tkáčiková]

Odlevu mozgov majú zabrániť nové kompetenčné centrá v Bratislave.

BRATISLAVA. V zahraničí študuje okolo 20 až 30-tisíc mladých ľudí, také sú podľa Roberta Redhammera, rektora Slovenskej technickej univerzity, odhady posledných dvoch rokov.

"Je ich toľko ako v jednej veľkej inštitúcii," vraví rektor STU. "Značná časť z nich v zahraničí ostáva."

Odlev študentov do zahraničia trvá podľa Redhammera už od 90. rokov. "Vtedy odišlo veľmi veľa ľudí študovať alebo žiť do zahraničia." Redhammer tým vysvetľuje diery v generácii ľudí, ktorí teraz na odborných miestach chýbajú.

"Majú dvadsať rokov od skončenia školy, teraz by to boli maximálne výkonní ľudia a tí nám chýbajú na rozličnom stupni riadenia spoločnosti aj firiem. Je to jedna generácia," dodáva Redhamer.

Konkurencia Brno a Viedeň

O úniku mozgov hovorí aj primátor Bratislavy Milan Ftáčnik (nezávislý s podporou Smeru). "Študenti nám utekajú do Brna alebo Viedne, tieto mestá sú pre nás konkurencia."

Situáciu chce vedenie Bratislavy, spolu s vysokými školami a Slovenskou akadémiou vied riešiť premenou hlavného mesta na vedecké centrum Európy.

Poslúžiť na to majú peniaze z eurofondov, Bratislava už na ich použitie dostala potrebnú výnimku.

"Keďže Bratislava má vyšší hrubý domáci produkt na hlavu, ako je priemer Európskej únie, tak mesto mohlo čerpať fondy len veľmi obmedzene, tu nám bola udelená výnimka."

O ďalšie peniaze a výnimku bude Bratislava žiadať aj v programe na roky 2014 až 2020. Prezident SAVky Jaromír Pastorek hovorí, že vtedy by mohlo byť peňazí viac.

Spojenie Patrónky a Mlynskej

Za 140 miliónov chce mesto, spolu so SAV-kou, STU, Univerzitou Komenského a **Ekonomickou univerzitou** vybudovať tri kompetenčné centrá. "Mali by sa povýšiť na národné kompetenčné centrá," hovorí primátor. Sústrediť by sa podľa primátora mali na tri oblasti – biomedicína, podpora materiálov a energetiky a informačné a komunikačné technológie.

Prepojiť by sa mal areál SAVky na Patrónke a Mlynská dolina a vysoké školy v Karlovej Vsi. Mesto chce na projekt poskytnúť pozemky a pomáhať v rámci stavebných konaní.

Pastorek hovorí, že výstavba by nemala prebiehať na zelenej lúke, mali by sa využiť a zmodernizovať už existujúce priestory. "Za dvadsať rokov nevznikla v meste žiadna vedecká alebo vzdelávacia inštitúcia," dodal.

Konkrétny projekt výstavby nových kompetenčných centier ešte nie je. Univerzity a SAVka ho chcú vypracovať do dvoch týždňov.

Lucia Tkáčiková

[Späť na obsah](#)

31. S kartou narábať ako s peňaženkou

[Téma: Ekonomická univerzita; HN; 25/08/2011; s.: 22; Zabezpečená internetová platba; redakcia]

Marcela Výbohová, riaditeľka divízie platieb ČSOB:

Platobnú kartu dnes používa takmer každý. Narábame však s ňou dostatočne bezpečne? Stávajú sa aj prípady, keď kvôli zneužitiu karty prichádzajú ľudia o peniaze na účtoch. Ako sa to môže stať a ako sa tomu dá predchádzať?

Dôležité je uvedomiť si, že s kartou by sme mali zaobchádzať rovnako ako s peňaženkou. Stačí dodržiavať niekoľko praktických odporúčaní. Základným pravidlom je neuchovávať PIN kód k platobnej karte nikdy spolu s kartou alebo osobnými dokladmi. Stretli sme sa s prípadmi, keď si klient uložil PIN kód priamo k platobnej karte alebo si ho dokonca napísal priamo na kartu. V prípade odcudzenia karty získal zloděj spolu s platobnou kartou aj jej PIN kód a mohol ju ľahko zneužiť.

Ako postupovať pri ukradnutí platobnej karty?

Krádež alebo stratu karty je potrebné okamžite nahlásiť banke, ktorá ju zablokuje. Držiteľ karty tak predíde jej možnému zneužitiu. Rozhodne neodporúčam čakať, pokiaľ sa podozrenie potvrdí. Lepšia je prevencia ako nečinnosť. Blokovanie karty je totiž bezplatné.

Z minulosti sú známe prípady, keď boli na bankomatoch nainštalované rôzne skenery, ktorými podvodníci získavali údaje o karte. Ako sa v takomto prípade brániť?

Pri výbere hotovosti z bankomatu treba byť obozretný a všímavý. Pri zadávaní PIN kódu je dobré napríklad zakryť klávesnicu druhou rukou. Akékoľvek cudzie predmety alebo podozrivú úpravu na bankomate treba ihneď nahlásiť na telefónny kontakt uvedený na bankomate alebo nahlásiť pobočke, kde je bankomat umiestnený, prípadne privolať políciu. V každom prípade neodporúčame na takomto bankomate uskutočňovať žiadnu transakciu. Ako to tí podvodníci vlastne robia? Podvodníci, ktorí chcú prostredníctvom bankomatu získať údaje o karte, aby ju neskôr mohli zneužiť, využívajú na to rôzne spôsoby. Napríklad inštaláciu zariadenia na zosnímanie údajov na magnetickom prúžku platobnej karty, ktoré býva umiestnené na otvore bankomatu, kam sa vkladá platobná karta. Ide o tzv. skimming údajov z platobnej karty. Ďalej to môže byť falošná klávesnica alebo nainštalovaná kamera s cieľom zosnímania PIN kódu. Táto kamera býva zvyčajne umiestnená nad obrazovkou bankomatu. Známe sú aj prípady inštalácie lišty zadržiavajúcej hotovosť, ktorú má bankomat klientovi vydať. Banky proti týmto možným zneužitiam bojujú. Či už inštaláciou antiskimovacích zariadení a iných systémov proti zneužitiu.

Možno platobnú kartu, ktorou práve platíme, zneužiť aj priamo v obchode? Ako bezpečne platiť u obchodníka a napríklad v reštaurácii?

Pri platbe u obchodníka platobnú kartu rozhodne nespúšťať z očí a nedovoliť obsluhujúcemu personálu,

aby s kartou odišiel mimo dohľadu jej držiteľa. V reštauráciách si treba vyžiadať, aby terminál priniesli k zákazníčkovi - držiteľovi platobnej karty, prípadne držiteľ karty prejde s obsluhou k terminálu a tam uskutoční platbu. Ako postupovať v prípade platby cez webovú stránku? Kedy je daná stránka bezpečná, a teda údaje z karty nebudú zneužitú? Pri platbe cez internet je potrebné skontrolovať, či ide o zabezpečenú stránku. Takéto zabezpečené adresy začínajú písmenami https a obsahujú označenie ako napríklad zámka v dolnej lište. Najbezpečnejšie je platiť kartou na takých stránkach, ktoré má držiteľ platobnej karty overené. Aj táto oblasť platenia cez webové stránky sa rýchlo vyvíja a v súčasnosti už mnohí internetoví obchodníci využívajú tzv. protokol 3-D Secure, ktorý slúži na zabezpečenie transakcie a overenie držiteľa karty. V praxi to znamená, že údaje, ktoré držiteľ karty zadáva pri platbe v internetovom prostredí, nie sú sprístupnené obchodníkovi, ale platba je uskutočnená cez jeho banku. Tento spôsob platenia sa dá identifikovať tak, že na internetovej stránke obchodníka v časti, kde sa zadáva číslo platobnej karty, ktorý využíva protokol 3-D Secure, sú umiestnené logá služby kartových spoločností VISA a MasterCard: Verified by VISA a MasterCard Secure Code.

Aj pri dodržiavaní všetkých týchto pravidiel možno urobiť ešte niečo, aby bola lepšia kontrola nad kartou?

Áno, odporúčam využívať službu zasielania tzv. SMS notifikácie. To znamená, že bezprostredne po uskutočnení transakcie platobnou kartou jej držiteľ dostane SMS správu o tom, že s kartou bola uskutočnená transakcia. Držiteľ karty je teda informovaný o každej transakcii s platobnou kartou.

Čo robia pre zvýšenie bezpečnosti platieb kartami cez internet banky?

Samozrejme, aj banky prichádzajú s novými bezpečnostnými opatreniami. ČSOB od minulého týždňa poskytuje službu Zabezpečená internetová platba, ktorá v súčasnosti predstavuje najvyšší stupeň zabezpečenia online platieb kartou. Túto službu poskytujeme zatiaľ ako jediná banka na Slovensku. Jej aktivácia je bezplatná. V praxi to znamená, že údaje o karte, ktoré zadáva nakupujúci pri platbe neposkytuje obchodníkovi, ale priamo banke. Platbu navyše potvrdzuje kódom, ktorý dostane na svoj mobil v SMS. Až po jeho zadaní platba môže prebehnúť.

Marcela Výbohová

Absolventka **Ekonomickej univerzity v Bratislave**. Vyštudovala odbor Národnohospodárska teória a politika, špecializácia Finančná sústava a peňažníctvo. Už počas vysokej školy začala pracovať vo finančnom sektore. Od roku 1995 pôsobila v Tatra banke, a. s., na viacerých manažérskych pozíciách v oblasti platobného styku, spracovania transakcií finančných trhov, odkiaľ z pozície riaditeľky odboru Likvidatúry v roku 2003 prešla na pozíciu Poradca predstavenstva. Od roku 2006 prevzala zodpovednosť za riadenie programu Zavedenie eura. Zároveň bola členkou Pracovného podvýboru pre zavedenie eura v SR a Skupiny pre zavedenie eura v SBA. V súčasnosti, od roku 2008 pracuje v ČSOB na pozícii riaditeľky Divízie platieb. Je členkou podvýboru pre SEPA a Komisie pre platobný a zúčtovací styk pri SBA.

[Späť na obsah](#)

32. Neobyčajný slovník

[Téma: Rektor EU; Trend; 04/08/2011; 31/2011; s.: 63; SAVOIR VIVRE; d]

Nový typ ekonomiky má aj vlastné výrazy

Narodeniny sa dajú oslávť. Autorský kolektív bratislavskej **Ekonomickej univerzity v Bratislave (EUBA)** pod vedením **rektora** univerzity **Rudolfa Siváka** sa rozhodol k 70. výročiu vzniku predchodkyne univerzity vydať zaujímavú a veľmi potrebnú publikáciu - Slovník znalostnej ekonomiky. Jeho cieľom je zosystematizovať a vysvetliť často iba formujúce sa prístupy a termíny súvisiace s prechodom k znalostnej ekonomike a prispieť tak k rozvoju poznania v tejto oblasti. Podľa encyklopédie ak pojem vedomostná spoločnosť obmedzíme len na ekonomiku, hovoríme o vedomostnej/znalostnej/poznatkovej ekonomike. Nie je však vhodné, aby sa to isté pomenovalo tromi rozličnými výrazmi. Z uvedených troch je podľa jazykovedcov ako najmenej vhodný výraz znalostná ekonomika, no ten sa používa najčastejšie. Hoci niektorí analytici vyjadrujú pochybnosti o existencii znalostnej ekonomiky, resp. o tom či v porovnaní s predchádzajúcim stupňom vývoja prináša novú a odlišnú kvalitu. Prevláda však názor, ku ktorému sa prikláňajú aj pracovníci **EUBA**, že súčasný stupeň vývoja nie je spojený len s rastom kvantity a dynamiky technologických zmien, ale ide o kvalitatívne nový stupeň rozvoja. V spomínanom slovníku, ktorý obsahuje aj anglické ekvivalenty najpoužívanejších ekonomických pojmov, znalostná ekonomika (knowledge economy) označuje stupeň vo vývoji zmiešaných trhových ekonomík, ktorý je spojený s rozvojom odvetví informačných a komunikačných technológií a s rastom ich vplyvu vo všetkých sférach ekonomickej činnosti. Kladie dôraz na rozvoj ľudského potenciálu, vyjadruje a zhodnocuje všetky kvalitatívne zmeny vývoja spoločnosti... Viac než 170 autorov abecedne zosumarizovalo a popísalo v

stovkách hesiel najpoužívanejšie výrazy - od ABC metódy až po životné prostredie. Orientáciu v slovníku uľahčuje aj menný register. Slovník, prvý svojho druhu na slovenskom trhu, ocenia nielen študenti **EUBA** a ďalších vysokých škôl ekonomického zamerania, ale každý, kto chce mať v novej terminológii znalostnej ekonomiky jasno. **Rudolf Sivák** a kolektív: Slovník znalostnej ekonomiky. Vydalo vydavateľstvo Sprin dva, Bratislava 2011. Počet strán 434, cena 21 eur. Publikáciu distribuujú internetové predajne www.elita.sk, www.prewss.sk a www.martinus.sk. Každý, kto má TREND a Profit predplatený priamo v redakcii, si knihu môže objednať s 10-percentnou zľavou, doručenie do 2 až 4 týždňov.

[Späť na obsah](#)

33. TREND Barometer

[Téma: Rektor EU; Trend; 11/08/2011; 32/2011; s.: 7; Názory; redakcia]

Adrián Ďurček, predseda predstavenstva, COOP Jednota Bratislava (rozhodne áno): Som presvedčený, že nielen racionálnejšie, ale hlavne zodpovednejšie, ako napríklad politici, ktorým ich správanie sa prekáža. Žiaľ s dnešnými skúsenosťami si dovoľím konštatovať, že zodpovednosť alebo skôr nezodpovedosť politikov nezávisí ani od toho, či sedia v parlamente národnom alebo európskom. Je to úplne jedno.

Bohuslav Benedek, generálny riaditeľ, PARTNERS GROUP SK (rozhodne nie): Finančné trhy sa racionálne ani nemôžu správať, pretože im chýba racionálna podstata ich fungovania. Konglomerát GO-GO finančného manažmentu, finančných inštitucionálnych nástrojov a geopolitických záujmov vlád a inštitúcií bez dostatku informácií a transparentnosti nemá šancu prispieť k prinavráteniu rovnováhy komplexu finančných procesov. Veľkú úlohu zohráva aj skutočnosť, že globálnemu ekonomickému systému nezodpovedá globálny systém politický. Bez návratu k základným hodnotám, ako je morálka a zodpovednosť, to asi nepôjde.

Rudolf Sivák, rektor, **Ekonomická univerzita v Bratislave** (skôr áno): Z dlhodobého hľadiska možno označiť fungovanie finančných trhov za racionálne, ale v krátkom až strednodobom horizonte sa pomerne často objavujú rozpory medzi aktuálnym ocenením finančných aktív a súvisiacimi rizikami, resp. reálnym ekonomickým vývojom.

Štefan Kassay, predseda dozornej rady, I.D.C. Holding (rozhodne nie): Nesúhlasím. Iba ak by sme davové správanie považovali za racionálne. Ale je to vždy tak? A pokiaľ ide o finančné trhy, na tie dopadá každý záchvev vetra, nieto ešte bankroty štátov, globálne katastrofy a rast neistôt v dennom živote ľudí i v podnikaní.

Todd Bradshaw, Country Managing Partner, PwC (skôr áno): Myslím si, že v strednodobom až dlhodobom horizonte sa finančné trhy naozaj správajú racionálne. V krátkodobom horizonte sa však ich správanie často riadi skôr emóciami než racionálnou argumentáciou.

Robert Fekete, Country Leader, Egon Zehnder International (skôr áno): Zvyčajne áno, ale pokiaľ nie, tak sa potom nestačíme diviť a následky bývajú dlhodobé.

Marián Bodi, finančný riaditeľ, IBM Slovensko (skôr nie): Finančné trhy nasledujú síce logické trhové fundamenty, ale ich reakcia už racionálna nie je, pretože subjekty trhu často len nasledujú trendy. Následkom toho ceny nereflektujú skutočnú hodnotu obchodovaných aktív.

Martin Melišek, riaditeľ, Softec (skôr áno): Myslím, že v dlhodobom horizonte ide o racionálne správanie, z krátkodobého pohľadu ide však o stádovité, zdá sa, že bezmyšlienkovité správanie. Pekným príkladom je zníženie ratingu USA agentúrou S&P - nič sa skokovite nezmenilo - všetko ide v dlhodobých trendoch a zrazu všetci prekvapene vidia dlhové problémy USA.

Ondrej Smolár, predseda predstavenstva, Soitron (skôr áno): Základ pre správanie finančných trhov je určite skôr racionálny. Vyhodnotenie však nemôže byť založené na príliš krátkom časovom intervale. A ja si myslím, že "krátky" interval je všetko menej ako pol roka.

Rastislav Janota, CMSO, CNC (skôr nie): Je známych dosť prípadov rôznej formy paniky na trhoch resp. umelo vyvolaných aj masových reakcií. Takže je otázka, čo je to "väčšina". Spoliehať sa v rozhodovaní len na súčasný postoj finančných trhov môže byť celkom rizikové...

Súhlasíte s názorom, že finančné trhy sa správajú väčšinou racionálne?

4% rozhodne áno
52% skôr áno

25% skôr nie
12% rozhodne nie
7% neviem, nevyjadrujem sa

[Späť na obsah](#)

34. AMERIKA sa priblížila k študentom

[Téma: Rektor EU; HN; 23/08/2011; s.: 10,11; Vzdelávanie; mk]

Centrum severoamerických štúdií vzniklo pred tromi rokmi v roku 2008 na **Ekonomickej univerzite v Bratislave**. Cieľom bolo prispieť k rozvoju konceptu oblastných štúdií, ako aj k internacionalizácii univerzity.

Poslaním jednotlivých Centier interkultúrnych štúdií univerzitného Ústavu medzinárodných programov je šíriť poznatky o krajinách daných regiónov a podporovať všestranný rozvoj vzťahov **Ekonomickej univerzity v Bratislave** s univerzitami, podnikmi a inštitúciami daných oblastí. "Univerzita si uvedomuje, že investícia do študentov je investíciou do budúcnosti krajiny a že našim poslaním je aj pripravovať jej lídrov," vysvetľuje **rektor Rudolf Sivák**. "Ústav medzinárodných programov už desiaty rok k tomuto výraznou mierou prispieva, keďže okrem iného administruje študijné programy v anglickom, vo francúzskom a v nemeckom jazyku, z ktorých dva sú ukončené dvojitým diplomom so zahraničnou univerzitou," dodáva.

Pracovisko univerzity

Centrum severoamerických štúdií začínalo s obmedzenými zdrojmi. Dnes ako stabilné univerzitné pracovisko ponúka okrem iného 17 akreditovaných predmetov interdisciplinárne zameraných na štúdium regiónu. Podobne ako Vernon Louis Parrington (1871 - 1929), ktorý je považovaný za jedného zo zakladateľov amerických štúdií v USA, sa centrum rozhodlo pristúpiť k štúdiu regiónu zo širšieho aspektu. Nesústreďuje sa pri tom na štúdie americkej a kanadskej literatúry, skúma viac spoločenskú, ekonomickú a politickú dynamiku regiónu. Študentom umožňuje analyzovať americkú skúsenosť v biznise, americkú a kanadskú spoločnosť, politiku a kultúru, ale aj uvažovanie a správanie sa lídrov pri dosahovaní zmien. Zámerom je preskúmať základné idey, ktoré určovali vývoj regiónu, ich kontext a kritiku. Medzi iným sa snaží poukázať na proaktívny prístup k riešeniu problémov; popieranie negativizmu, nemennosti zaužívaných zvyklostí a elitarizmu; vieru v zmysel, silu a potrebu iniciatívy jednotlivca a hodnotovo založenú podnikateľskú kultúru. Akademický garant centra Martin Bútorá verí, že takýto príklad je pre slovenské prostredie inšpiratívny. "Vzdelávanie takéhoto charakteru môže pomôcť v žiaducom mentálnom obrať študentov ako budúcich lídrov, ktorí posilnia svoje schopnosti prevziať zodpovednosť a osvojiť si praktické spôsobilosti potrebné na uplatnenie nových prístupov," dodáva Bútorá.

Špecializácia

Spomínanými predmetmi si môžu študenti **Ekonomickej univerzity**, ako aj iných univerzít, doplniť svoje hlavné študijné programy a získať tak špecializáciu na daný región. Stávajú sa navyše lepšie pripravenými na prácu a komunikáciu s americkými a kanadskými obchodnými partnermi, inštitúciami a ich predstaviteľmi. Študenti **Ekonomickej univerzity v Bratislave** za štúdium neplatia, od externých záujemcov o štúdium si centrum účtuje administratívny poplatok 50 eur. Okrem akademickej ponuky kurzov centrum tiež organizuje kultúrne podujatia a ad hoc semináre, workshopy a prednášky reagujúce na aktuálne medzinárodné dianie. Popri programe hosťujúcich zahraničných lektorov pre stredné školy rozširuje svoje aktivity aj o programy nastavené pre PhD. študentov.

Inovatívne spôsoby

Program je vybudovaný tak, aby študentom umožnil rozvoj nielen ich teoretických znalostí, ale aj praktických spôsobilostí. Internacionalizáciou pedagogického zboru, zameraním na interaktívne štúdium, uplatniteľné poznatky a riešenie prípadových štúdií, využívaním videokonferenčných technológií vo výučbe, ako aj zapájaním študentov do prípravy a hodnotenia výučby, prináša centrum inovatívny spôsob vyučovania, aký zatiaľ vo vysokoškolskom vzdelávaní na Slovensku nie je bežný. Na Slovensko navyše prináša cenné americké a kanadské knowhow, atraktívne nielen v expertných oblastiach ako ekonómia, marketing či verejná politika a správa, ale i v otázkach manažmentu vysokoškolského vzdelávania. S miernym zveličením výkonný riaditeľ Centra severoamerických štúdií (CNAS) Michal Kovács pripomína: "Veľakrát je dôležitejšie, ako učíte a či z toho študent niečo má do budúcnosti. Konkrétny rozsah výučby je až druhořadý. Keď máte študentov, ktorí nevedia hovoriť, musíte ich najprv naučiť hovoriť. Rozvoju ich vedomostí sa môžete venovať až potom, keď máte istotu, že vedia kriticky myslieť a svoje vedomosti vedia uplatniť a prezentovať."

Skúsenosti a spolupráca

Natália, študentka **Ekonomickej univerzity v Bratislave**, ktorá využila ponuku centra, hovorí: "Centrum ponúka skvelú alternatívu k zaužívanému spôsobu výučby na **Ekonomickej univerzite v Bratislave**. Vysoká úroveň, priateľský prístup k študentom a spôsob výučby ma milo prekvapili." Dodáva, že inovatívne trendy vo výučbe prispievajú k motivácii študentov a prebúdzajú v nich zvedavosť zaujímať sa o problematiku kurzu aj po jeho skončení. Centrum kladie veľký dôraz na spoluprácu s biznisom, pričom je v oblasti výučby humanitných vied v implementácii tohto konceptu skutočne ďaleko. IBM učí o histórii ekonomického vývoja USA, firmy z Americkej obchodnej komory v SR (AmCham) o americkom podnikateľskom prostredí a etike. V tomto akademickom roku Centrum prináša tiež kurzy Microsoftu o zavádzaní IT technológií do praxe. Dellu o medzinárodnom podnikaní a viacerých AmCham firmam o manažovaní ľudských zdrojov v praxi. "Podarilo sa nám skutočne využiť autentické know-how amerických firiem, o ktoré sa takto delia so študentmi," opisuje spoluprácu s firmami Kovács. Dodáva, že práve táto spolupráca s reálnym prostredím a práca s najtalentovanejšími študentmi po skončení kurzov je tým, čo im otvára dvere k ďalšiemu rastu a nadviazaniu kontaktov s potenciálnymi budúcimi zamestnávateľmi. Pozoruhodné je inštitucionálne partnerstvo s letným vzdelávacím programom University of California Berkeley. Centrum takto ako jediný partner v regióne poskytuje študentom zo Slovenska, ale i okolitých krajín, možnosť študovať v letných mesiacoch na jednej z najprestížnejších univerzít na svete.

mk

[Späť na obsah](#)
